gemeente Capelle aan den IJssel

concept

Programma Duurzaamheid 2023 - 2026

Capelle verandert duurzaam

Voorwoord

Het ons aanpassen aan een snel veranderend klimaat én het tegelijkertijd tegengaan van die klimaatverandering om verstrekkende negatieve gevolgen te voorkomen, zijn grote uitdagingen waar de wereld voor staat. Ook in Capelle aan den IJssel moeten wij hiermee aan de slag. Niets doen is geen optie: ook in Capelle hebben we de verantwoordelijkheid om onze stad goed door te geven aan volgende generaties.

In dit programma vertellen wij als gemeente hoe wij een duurzaam Capelle in de toekomst voor ons zien. Wij beschrijven duidelijk en actiegericht hoe wij de komende jaren hieraan werken. Daarbij kiezen wij voor haalbare, betaalbare en realistische plannen. Plannen die erop gericht zijn om de ongelijkheden en tweedeling in de samenleving te verkleinen. Plannen die horen bij de veranderingen die nodig zijn om in 2050 een duurzame, groene en schone stad te zijn. Een stad ook die stiller is en waar het gezonder is om te wonen. Daarom ook de naam van dit programma: **Capelle verandert duurzaam.**

Voor de komende jaren staan onze ambitie en doelen vast. Maar de ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid gaan razendsnel. Daarom houden wij dit programma elke bestuursperiode tegen het licht. De uitvoering hoe wij onze ambitie en doelen kunnen bereiken, verandert en beweegt mee met behoeften uit de stad, maatschappelijke ontwikkelingen en innovaties. Dat monitoren wij jaarlijks, zodat wij acties waar nodig kunnen aanpassen.

Duurzaamheid raakt alle Capellenaren. Het vraagt om grote veranderingen in ons dagelijks leven. Dat kan ingrijpend zijn en daarom willen wij Capellenaren goed betrekken bij de plannen voor een duurzame stad. Dat vele inwoners, ondernemers en partners de afgelopen tijd met ons meedachten bij het opstellen van dit programma is daarom heel waardevol. Daarvoor veel dank. We gaan samen verder met de verandering naar een duurzaam Capelle.

Sjoerd Geissler
Wethouder Duurzaamheid

Inhoudsopgave

	blz.
Voorwoord	2
1. Wat is de reden dat we dit programma maken?	4
2. Wat is onze ambitie?	6
3. Welke doelen willen we bereiken?	10
4. Hoe gaan we dat doen?	15
5. Hoe gaan we de verandering monitoren?	34
6. Hoe gaan we hierover communiceren?	35

Bijlage 1 Monitor Programma Duurzaamheid 2022

Bijlage 2 Beleid en relevante landelijke wet- en regelgeving

Bijlage 3 Eindverslag Participatie Programma Duurzaamheid 2023-2026

Bijlage 4 Resultaat peiling duurzaamheid Burgerpanel

Bijlage 5 Overzicht acties Programma Duurzaamheid 2023-2026

1 Wat is de reden dat we dit programma maken?

Met het Programma Duurzaamheid maken wij Capelle aan den IJssel klaar voor een duurzame toekomst. Wij kunnen niet alles doen en als gemeente gaan wij ook niet over alles. Als Capelle zijn wij afhankelijk van de internationale en nationale ontwikkelingen. Maar wij kunnen en willen aan de slag met de dingen die wij samen met Capellenaren en partners in de stad zelf kunnen veranderen. Dit programma gaat daarom over wat wij wel kunnen beïnvloeden of waar de gemeente een wettelijke taak heeft. We doen dingen graag goed. Dat betekent dat we niet alles kunnen doen en met dit programma dus ook keuzes moeten maken.

Capelle: stadsdorp tussen IJssel, stad en groen
Dit programma is één van de uitwerkingen van de stadsvisie 'Met het oog op de toekomst' uit 2021. De stadsvisie is de paraplu en de programma's maken het concreet. De programma's geven ook het regionale karakter van ons beleid en positie weer. Vanuit de kracht van Capelle bezien wij wat we zelf kunnen en waar wij met anderen optrekken. Capelle wil de saamhorigheid van het dorpse karakter behouden en versterken en de stedelijke kwaliteit verder versterken. Op het gebied van duurzaamheid dragen wij met dit programma bij aan die ambitie. Het programma is opgesteld in samenhang met de uitwerking van de stadsvisie in de omgevingsagenda en met de overige programma's.

Klimaatverandering

Het klimaat verandert. Door activiteiten van de mens stijgt de temperatuur op aarde ongekend snel. Dit heeft enorme gevolgen. De zeespiegel stijgt door het smelten van de ijskappen. Het weer wordt steeds extremer met periodes van langdurige droogte en hitte en in korte tijd extreme regenval. De verandering van het klimaat heeft steeds meer impact op onze samenleving.

Het is nodig om ons aan te passen aan het veranderende klimaat. Tegelijk moeten we zorgen dat we de stijging van de temperatuur afremmen. Daarvoor is het noodzakelijk de uitstoot van CO_2 zo snel mogelijk te verminderen. Dat betekent minder gebruik maken van fossiele energiebronnen en overstappen op duurzame bronnen. Dat geldt niet alleen voor energie, maar ook voor grondstoffen. Het besef groeit dat een overstap naar een circulaire economie nodig is, omdat de grondstoffen die we in onze huidige economie vanzelfsprekend vinden en nodig hebben, in rap tempo opraken.

De balans tussen mens en natuur moet worden hersteld. Om het evenwicht tussen mens en natuur te herstellen, is een verandering in denken en doen nodig. Die verandering kan ingrijpend zijn, maar is nodig voor een leefbare planeet en een leefbare stad voor de generaties na ons. Jonge Capellenaren hebben ons nadrukkelijk op deze verantwoordelijkheid gewezen. En investeringen die we nu doen, kunnen hoge kosten in de toekomst voorkomen.

Stadsdorp in verandering

Wij zijn ons bewust dat Capelle aan den IJssel als stad in een rivierdelta extra kwetsbaar is voor klimaatverandering. Bij het opstellen van dit programma merkten wij dat dit bewustzijn ook onder Capellenaren groot is. Zij maken zich zorgen. Klimaatverandering is niet meer iets van in de toekomst. Ook in Capelle merken wij de gevolgen van klimaatverandering. De droogte van de afgelopen jaren zorgde voor de sterfte van veel meer bomen en planten. Risicogroepen zoals ouderen en bewoners met gezondheidsproblemen zijn gevoelig voor langdurige hitte. Als relatief groene en blauwe stad hebben wij gelukkig nog niet te maken gehad met grote overlast en schade door extreme buien. Dit kan in de toekomst wel gaan gebeuren als we de inrichting van de stad niet veranderen, want ook in Capelle zijn kwetsbare plekken. Gelukkig is de verandering naar een duurzame stad ook al steeds meer zichtbaar. Met de enige Capelse windmolen op het Rivium, steeds meer laadpalen op straat en een snelle toename van zonnepanelen op daken. Verspreid over de hele stad leggen Capellenaren groene daken

aan, wippen tegels uit de tuin of starten mooie initiatieven op het gebied van de circulaire economie. Ook steeds meer Capelse bedrijven zijn met duurzaamheid bezig. Zoals het Ondernemershuis op bedrijventerrein CapelleXL, dat gebruik maakt van bodemenergie voor warmte en koeling. Maar ook het produceren van duurzame producten door bedrijven op Capelle-West en de recent opgerichte Green Business Club in Fascinatio.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 schrijven wij waarom we dit programma maken. In hoofdstuk 2 vertellen wij als gemeente hoe wij een duurzaam Capelle op de langere termijn voor ons zien. In hoofdstuk 3 vertalen wij deze ambitie naar de doelen voor dit programma. Wij beschrijven in hoofdstuk 4 vervolgens concreet hoe wij daar de komende jaren aan werken. Hoofdstuk 5 gaat over hoe wij de voortgang hiervan monitoren en hoofdstuk 6 gaat tot slot over hoe wij hierover communiceren.

Afbakening

Niet alles kan en hoeft direct vanuit dit programma opgepakt te worden. Wij maken in dit programma het onderscheid met de andere programma's of plannen van de gemeente. Zodat wij niet meer beleid maken, maar beter beleid met vooral focus op het uitvoeren van plannen. Dit betekent dat dit programma het thema duurzame mobiliteit, zoals beter openbaar vervoer en meer ruimte voor fiets en voetganger, wel agendeert. Maar de speerpunten daarbij en manier van uitvoering staan in het Programma Mobiliteit. Wij behandelen in dit programma wel de laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen, omdat dit verbonden is met het energiesysteem en daarmee met de energietransitie. Dit programma agendeert het vergroenen en klimaatadaptief inrichten van de buitenruimte. De uitwerking voor de openbare ruimte komt terug in het Programma Buitenruimte. Dit programma richt zich op klimaatadaptatie en biodiversiteit op particuliere terreinen. Tot slot gaat dit programma over het verminderen van het gebruik van grondstoffen, maar niet over afvalinzameling en -verwerking. Dat staat in het Actieplan Afval.

Hoe dit programma is gemaakt

Voor het schrijven van dit programma zijn wij gestart met een evaluatie van het Programma Duurzaamheid 2019-2022. Wij hebben gekeken hoe het er nu voor staat met duurzaamheid in Capelle aan den IJssel. In bijlage 1 - Monitor Programma Duurzaamheid 2022 lees je daar meer over. De speerpunten voor duurzaamheid in het Coalitieakkoord 2022-2026 'voor vandaag en morgen' zijn in dit programma verwerkt. Dat geldt ook voor eerder vastgesteld beleid en relevante landelijke wet- en regelgeving. In bijlage 2 - Beleid en relevante landelijke wet- en regelgeving staat om welk beleid, wet- en regelgeving het gaat.

Dit programma is bovendien tot stand gekomen dankzij de bijdrage van (in willekeurige volgorde): Burgerpanel, Capelse Jongerenraad, Kindercollege, Energiecollectief Capelle (ECC), Havensteder, Stedin, Eneco, besturen van de Wijkoverlegplatforms (WOP) Schenkel, Oostgaarde, Middelwatering, Capelle West en 's-Gravenland, het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK), Bedrijveninvesteringszone (BIZ) CapelleXL, BIZ Capelle West, Green Business Club Fascinatio en vele individuele Capellenaren. In het participatieverslag in bijlage 3 - Eindverslag Participatie Programma Duurzaamheid 2023-2026 lees je meer over hun input. Het resultaat van de peiling over duurzaamheid bij het Burgerpanel is te vinden in bijlage 4 - Resultaat peiling duurzaamheid Burgerpanel.

2 Wat is onze ambitie?

Het ons aanpassen aan een snel veranderend klimaat én het tegelijkertijd tegengaan van die klimaatverandering om verstrekkende negatieve gevolgen te voorkomen, zijn grote uitdagingen waar de wereld voor staat. Ook in Capelle aan den IJssel moeten wij aan de slag. Niets doen is geen optie. Wij hebben de verantwoordelijkheid om Capelle goed door te geven aan de volgende generaties. Daarom willen wij stap voor stap een duurzame stad worden.

Als gemeente hebben wij in 2018 in het Koersdocument Duurzaam Capelle opgeschreven hoe wij een duurzaam Capelle voor ons zien:

"Capelle aan den IJssel is in 2050 een duurzame, groene en schone stad. De uitstoot van CO_2 door energiegebruik, verkeer en bedrijvigheid is bijna nul. Capellenaren wekken individueel of collectief duurzame energie op en verbruiken minder energie dan nu. Capelse bedrijven doen goede zaken in de nieuwe 'groene' economie. We maken bijna alleen nog gebruik van hernieuwbare grondstoffen. Capelle is als groene parkstad voorbereid op een veranderend klimaat: bestand tegen extremere buien, droogte en hitte. De lucht-, bodem-, geluid- en waterkwaliteit voldoen aan de wettelijke eisen. De gemeente werkt samen met de stad en de regio aan de opgaven waar we voor staan en geeft daarbij zelf het goede voorbeeld."

Koersdocument Duurzaam Capelle 2018

Capelle in 2050: duurzaam, groen en schoon

Kort maar krachtig komt onze ambitie erop neer dat Capelle in 2050 duurzaam, groen en schoon is. Dat zorgt ook voor een stad waar het stiller is en waar het gezonder is om te wonen. Wij hebben Capellenaren en partners in de stad gevraagd wat voor hen een duurzaam Capelle is. Zij noemden vooral een groen Capelle met veel nadruk op het vergroenen van de openbare ruimte. Maar ook een stad waar duurzaamheid bijdraagt aan een betaalbare energierekening, fijn wonen, een schone leefomgeving en veiligheid op lange termijn. Een stad waar goed openbaar vervoer is en meer ruimte voor fiets en voetganger. Waar afvalscheiding makkelijk is en goederen en diensten meer met elkaar worden gedeeld. En tot slot een stad waar iedereen profiteert van de energietransitie. Op basis van deze input vinden wij de ambitie die is opgeschreven in 2018 nog steeds actueel. Wel hanteren wij, op basis van deze input, vier principes bij de verandering naar een duurzame, groene en schone stad te maken. Deze veranderprincipes worden verderop in dit hoofdstuk toegelicht.

Om onze ambitie waar te maken willen wij met het Programma Duurzaamheid:

- De **energietransitie** stevig doorzetten. De energietransitie is de overstap van het gebruik van fossiele energie naar duurzame energie. Dat doen we door energie te besparen en duurzame energie op te wekken. Ook de overstap naar aardgasvrij draagt hieraan bij. Wij zetten ons in voor het verminderen van energiearmoede. Daarnaast denken wij na over het energiesysteem van de toekomst, staan wij open voor innovaties en hebben oog voor de impact van de energietransitie op de stad.

- Capelle stap voor stap **klimaatadaptief** inrichten. Zo bereiden we de stad voor op extremer weer om overlast te voorkomen en Capelle fijn en leefbaar te houden. Hierbij hoort ook het versterken van de **biodiversiteit**. De nadruk ligt hierbij op een groene inrichting van de stad.

- Aan de slag met **circulariteit**. Dit is belangrijk omdat de grondstoffen die in al onze producten zitten wereldwijd opraken. Daar krijgt iedereen last van, dus ook wij. In een circulaire economie voorkomen we dat we (nieuwe) grondstoffen moeten gebruiken. Daardoor zijn we minder afhankelijk van schaarse grondstoffen én besparen we de CO_2-uitstoot van grondstofwinning en productie van nieuwe producten. Doordat we die grondstoffen en producten van dichterbij halen (of dichterbij houden) hoeven we ze ook minder te vervoeren. Dit draagt ook weer bij aan het terugdringen van CO_2-uitstoot. Die nieuwe circulaire aanpak biedt ook kansen voor de Capelse economie. Daarom willen wij circulair werken en Capellenaren én Capelse ondernemers in staat stellen te profiteren van de nieuwe 'groene' economie.

Veranderprincipes

Een duurzaam, groen en schoon Capelle in 2050 is een enorme opgave. Als gemeente en als stad hebben we iedereen nodig om aan deze verandering bij te dragen. Met kleine en grote stappen. Het vraagt ook een verandering van denken en doen. Bij het veranderen van Capelle om in 2050 een duurzame, groene en schone stad te zijn, hanteren wij vier veranderprincipes.

1. De verandering doen we samen

Om een duurzame stad te kunnen worden is het nodig om intensief samen te werken. Om op die manier te zorgen dat duurzaam denken en doen het nieuwe normaal wordt in Capelle. Als gemeente kunnen en willen wij de verandering naar een duurzame stad niet alleen oppakken. We moeten dit met elkaar doen. Wij vinden het ook belangrijk om de verandering samen met Capellenaren en partners in de stad aan te pakken omdat veranderingen ingrijpend kunnen zijn en wij iedereen hierin willen meenemen. De verandering levert veel op voor Capelle en de Capellenaar, maar vraagt ook veel. Denk aan investeren in verduurzaming, keuzes maken en gedrag veranderen.

Als gemeente werken we samen met de Capellenaar en durven we te vertrouwen op het (zelf)organiserend vermogen van onze bewoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven. In Capelle is er een grote hoeveelheid natuur- en duurzaamheidsorganisaties actief. Soms verenigd, zoals de volkstuinverenigingen, natuurbeheerorganisaties, de Green Business Club Fascinatio en het begin 2023 gelanceerde Capelse Natuur Netwerk. Soms met officiële banden met de gemeente, zoals het Energiecollectief Capelle (ECC). Maar vaak ook niet verenigd, gewoon als initiatief van betrokken Capellenaren. Wij hebben ook oog voor Capellenaren die minder makkelijk de weg weten en niet zo snel uit zichzelf een initiatief starten. Wij proberen steeds meer Capellenaren aan te laten haken bij bestaande initiatieven of nieuwe initiatieven te stimuleren. Om dicht bij onze bewoners en partners te zijn, gaan wij nog meer de wijken in.

Naast samenwerking in de stad werken wij als gemeente ook buiten de gemeentegrenzen samen. Want (duurzame) ontwikkelingen stoppen niet bij de gemeentegrens. Op deze manier kunnen wij goede voorbeelden van elders gebruiken in Capelle. Vaak werken wij regionaal samen in het verband van de regio Rotterdam Den Haag. Steeds met oog voor de Capelse én regionale belangen.

2. De verandering is voor iedereen eerlijk

Met de verandering naar een duurzaam Capelle willen wij zorgen dat iedereen fijn kan wonen, werken en verblijven in Capelle aan den IJssel. De verandering gaat gepaard met kosten en opbrengsten. Wij vinden het belangrijk dat kosten en opbrengsten eerlijker worden verdeeld. Dat is nu niet het geval. Zo merken Capellenaren met een goed geïsoleerde woning, die konden investeren in zonnepanelen, veel minder van hoge energieprijzen dan Capellenaren die daar het geld niet voor hadden of die in een slecht geïsoleerd huurhuis wonen. De verandering moet voor iedereen haalbaar en betaalbaar zijn. Dit betekent dat wij de komende jaren de Capellenaren ondersteunen die niet zelf de middelen of kansen hebben om te verduurzamen. Benaderen en ondersteunen van deze doelgroep vraagt maatwerk.

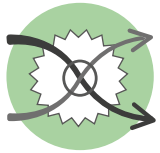
Bij Capellenaren die 'zelfredzamer' zijn, richten wij ons op hen goed informeren. Wij ondersteunen hen om zelf initiatief te nemen.

Soms bepalen niet je financiële situatie en of je in een koop- of huurhuis woont of er meer stappen nodig zijn voor de verandering naar een duurzame stad dan in andere situaties. Ook wáár je in Capelle woont of werkt kan invloed hebben. Bijvoorbeeld als het gaat om hittestress (gebieden die erg heet worden op warme dagen) of juist wateroverlast. Voor die onderwerpen moeten we per buurt of wijk kijken waar maatregelen het meest nodig zijn en het meeste effect hebben. Dat doen we op basis van data, bijvoorbeeld met de risicoanalyses die in de stadsatlas staan.

3. De gemeente geeft het goede voorbeeld in de verandering

In de gesprekken die wij hadden voor de totstandkoming van dit programma stelden Capellenaren en partners ons terecht de vraag 'wat doet de gemeente zelf?' Wij vinden dat de gemeente het goede voorbeeld moet geven aan de Capellenaar. Door als gehele gemeentelijke organisatie duurzaam te denken en te doen. Door ons vastgoed, wagenpark en openbare verlichting te verduurzamen. Door pilots met nieuwe ideeën en nieuwe werkwijzen in de stad te stimuleren en ondersteunen. Capellenaren vragen de gemeente om duidelijkheid en daadkracht. Dat willen wij de komende jaren laten zien. Door actiegericht dit programma uit te voeren en te komen met heldere plannen. Zodat Capellenaren zien dat de gemeente werk maakt van de verandering naar een duurzame stad.

4. De verandering betekent opbouwen, maar ook afbreken

Verandering betekent werken aan iets nieuws, maar ook afscheid nemen van het oude. Dat is van alle tijden en deze grote veranderingen duren vaak één tot twee generaties. Wij hebben al eerder dit soort grote veranderingen doorgemaakt. Hoewel we nu op inhoud soms nog pionieren, hebben we het proces van verandering dus al eerder doorgemaakt. We kunnen dit. Capellenaren vragen van de gemeente om de coördinator te zijn van de route naar een duurzame stad in 2050. Voor ons als gemeente betekent dit: regeren is vooruitzien, niets doen is geen optie, we hebben constant te maken met voortschrijdend inzicht en moeten het grotere plaatje in ons achterhoofd houden. Het is een proces van 'vooruit struikelen'.

Op dit moment zijn we vooral nog veel nieuwe dingen aan het opbouwen, maar we moeten ons ook voorbereiden op het afbreken van het oude systeem. Afbraak gaat vaak organisch, maar het kan ook vragen om een nieuwe rol en andere manieren van werken voor de gemeente. De komende jaren zetten wij de eerste stappen in die richting. Wij zijn ons bewust dat afscheid nemen van het oude ook iets vraagt van de Capellenaar en andere partners in de stad. Verandering is soms best lastig. Daarom nemen we hen goed mee in alle veranderingen.

3 Welke doelen willen we bereiken?

Wij willen dat Capelle aan den IJssel in 2050 een duurzame, groene en schone stad is. Om dat te bereiken gaan wij aan de slag met de veranderingen die daarvoor nodig zijn. Dit programma loopt van 2023 tot en met 2026, maar is dus onderdeel van een langere reis. In dit hoofdstuk vertalen wij onze ambitie voor 2050 per thema (energietransitie, klimaatadaptatie & biodiversiteit en circulaire economie) in strategische doelen voor de wat langere termijn (richting 2030) en operationele doelen voor de looptijd van dit programma (2023-2026). De operationale doelen zijn dikgedrukt.

Doelen Energietransitie

Wij willen de energietransitie stevig doorzetten. De energietransitie is de overstap van het gebruik van fossiele energie naar duurzame energie. Dat doen we door energie te besparen en duurzame energie op te wekken. Ook de overstap naar aardgasvrij draagt hieraan bij. Wij zetten ons in voor het verminderen van energiearmoede. Daarnaast denken wij na over het energiesysteem van de toekomst, staan wij open voor innovaties en hebben oog voor de impact van de energietransitie op de stad.

Besparen, besparen, besparen

Wij blijven vol inzetten op energiebesparing. Want de energie die we niet gebruiken, hoeven we ook niet duurzaam op te wekken. Zeker in tijden van hoge energieprijzen voor de Capellenaar is besparing extra belangrijk. Met energiebesparing willen wij energiearmoede verminderen. In het Koersdocument Duurzaam Capelle staat een doelstelling van 11% energiebesparing in 2030 ten opzichte van 2015. Wij willen versnellen en **11% energiebesparing eind 2026** bereiken. Wij formuleren nu nog geen nieuw strategisch doel voor 2030. Dat doen wij zodra meer bekend is wat de verwachte groei van het aantal Capellenaren precies betekent voor het energiegebruik. Voor de looptijd van dit programma zetten wij met name in op het isoleren van woningen met een slecht energielabel (D, E, F en G). Ook bij kantoorgebouwen werken wij aan het verbeteren van de energielabels. Zo snel mogelijk geen slechte energielabels meer en energielabel A in 2030.

Het aanpassen van gedrag kan ook veel energie besparen. Daarom gaan wij door met het geven van advies hierover door de energiecoaches. Wij gaan natuurlijk als gemeente zelf ook door met energie besparen, onder andere door te zorgen dat de openbare verlichting in 2030 volledig uit ledlampen bestaat.

We gebruiken veel (fossiele) energie voor het verkeer. Minder fossiele brandstoffen gebruiken, levert een bijdrage aan het doel om minder energie te gebruiken én is positief voor de luchtkwaliteit in de stad. Wij gaan uit van de doelstellingen die hiervoor in het Programma Mobiliteit staan. Als gemeente hebben wij hier beperkt invloed op. Veel is afhankelijk van landelijke regelgeving. Maar wij kunnen Capellenaren en bezoekers wel stimuleren minder of anders te reizen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het verbeteren van fiets- en wandelpaden, duurzame gedragsacties en het verbeteren van de routes van en naar het openbaar vervoer. Andere inhoudelijke projecten staan in het Programma Mobiliteit.

Nieuwbouw wordt, in lijn met de stadsvisie, zoveel mogelijk gebouwd nabij haltes van hoogwaardig openbaar vervoer zoals de metro en de trein. Op die manier worden bewoners, bedrijven en bezoekers verleid het openbaar vervoer te gebruiken in plaats van de auto. Wij ondersteunen de verandering van voertuigen die rijden op fossiele brandstoffen naar voertuigen die elektrisch rijden. Dat doen wij door te **zorgen voor een dekkend laadpalennetwerk met voldoende laadpalen**. De meest recente prognose van eind 2022 geeft aan dat daar in 2026 600 laadpalen voor nodig zijn en in 2030 900 laadpalen. Deze prognose updaten wij elke twee jaar.

Wij willen dat het **gemeentelijk wagenpark en het doelgroepenvervoer in principe uiterlijk in 2025 emissieloos zijn**. Voor het openbaar vervoer willen wij dit bereikt hebben in 2030. In aanbestedingen en met onze partners maken wij afspraken dat ook hun wagenpark uiterlijk in 2030 emissieloos is. Het kan zijn dat voor een specifiek voertuig in 2025 of 2030 nog geen emissieloos alternatief mogelijk is. Dan maken wij een uitzondering op dit doel.

Energie duurzaam opwekken

Dankzij duurzame energie kunnen we veel meer energie lokaal opwekken dan vroeger. We hebben in Capelle echter niet de ruimte om alle energie die we gebruiken duurzaam op te wekken. In lijn met het Koersdocument Duurzaam Capelle willen wij dat in 2030 30% van de energie die we gebruiken duurzaam wordt opgewekt. Hoe minder energie we gebruiken, hoe sneller we dit percentage halen. Zo gaan energiebesparing en het opwekken van duurzame energie hand in hand. De duurzame energie die buiten de gemeentegrens wordt opgewekt voor de Capelse warmtenetten, blijven wij net zoals afgelopen jaren daarbij meetellen. Eind 2026 willen wij op koers liggen om het strategische doel voor 2030 te halen. Dit betekent dat wij eind 2026 **23,5% duurzame energie willen opwekken**.

In Capelle kunnen we vooral zonne-energie opwekken. In lijn met de Regionale Energiestrategie 1.0 willen wij dat in 2030 40% van de geschikte daken in Capelle, maar ook gronden langs de snelwegen en parkeerplaatsen gebruikt worden voor de opwek van zonne-energie. Dit komt neer op ongeveer 240.000 zonnepanelen. Zoals afgesproken in het coalitieakkoord is het doel om het **aantal zonnepanelen op daken te laten groeien naar 155.000** eind 2026.

Veel energie wordt gebruikt om gebouwen te verwarmen. Daarom werken wij aan aardgasvrije gebouwen. Wij willen in lijn met de Capelse Transitievisie Warmte 1.0 dat in 2030 45% van de gebouwen in de stad aardgasvrij zijn. Meestal is deze overstap gekoppeld aan het beter isoleren van een gebouw of een efficiëntere warmte-installatie. Zo werkt de overstap naar aardgasvrij ook weer mee aan het besparen van energie. Wij willen dat wij eind 2026 **op koers liggen met de realisatie van het strategische doel voor 2030 van 45% aardgasvrij**. In Capelle liggen, met de kennis van nu, twee warmteopties voor de hand: een warmtenet of een (elektrische) warmtepomp. Voor 2030 houden wij geen rekening met grootschalige beschikbaarheid van duurzaam gas (groengas of waterstof) voor de gebouwde omgeving. Dit kan na 2030 veranderen, maar ook dan is het de vraag of het logisch is duurzaam gas in te zetten in, omdat hier genoeg andere duurzame alternatieven zijn. Wij staan open voor alle CO_2 vrije energiebronnen en houden innovaties goed in de gaten.

Het energiesysteem van de toekomst opbouwen

Het energiesysteem verandert. Van centraal en vraaggestuurd, naar decentraal en aanbod gestuurd. Dat vraagt ook om veel nieuwe infrastructuur, in de bovengrond en in de ondergrond. Dit is een uitdaging in een dichtbebouwde stad als Capelle aan den IJssel, waar ruimte schaars is. In de bovengrond is ruimte nodig voor bijvoorbeeld extra transformatorhuisjes, laadpalen of warmteoverdrachtstations. In de ondergrond is ruimte nodig voor extra kabels en leidingen. Naar verwachting neemt vooral de vraag naar elektriciteit sterk toe, maar door klimaatverandering ook de vraag naar koeling. De opslag van energie kan in de toekomst ook om meer ruimte gaan vragen. Gezien de beperkte ruimte in onze stad, moeten we **slim omgaan met alles wat ruimte vraagt** – zoals wonen, wegen, groen en de warmtetransitie. Waar mogelijk **kiezen wij daarom voor dubbelgebruik**, zoals bijvoorbeeld carports met daarop zonnepanelen boven parkeerplaatsen. Ook kijken wij waar het mogelijk is het nieuwe energiesysteem **slim te combineren**, zodat maatregelen voor de energietransitie ook een positief effect hebben op klimaatadaptatie & biodiversiteit of bijdragen aan de circulaire economie. Of juist ook andersom, dat maatregelen die een positief effect hebben op klimaatadaptatie & biodiversiteit een positief effect hebben op het energiesysteem. Bijvoorbeeld meer groen waardoor een buurt minder warm wordt op zomerse dagen en de vraag naar koeling lager is dan zonder dit extra groen.

Doelen Klimaatadaptatie & Biodiversiteit

Wij willen dat het ook over honderd jaar of langer nog fijn wonen, werken en verblijven is in Capelle aan den IJssel. Daarom passen wij onze stad stap voor stap aan, zodat wij voorbereid zijn op het extremere weer dat bij klimaatverandering komt kijken. Zoals extreem warme en droge periodes of juist zware buien. Dat noemen wij klimaatadaptatie. In 2030 willen wij dat Capelle klimaatbestendig inrichten de norm is. Dit doen wij door te zorgen voor koelere plekken in de stad en te zorgen dat overtollig water snel de grond in kan of juist tijdelijk wordt opgevangen zodat het langzaam weg kan worden gesluisd. Zo blijft Capelle een leefbare stad en voorkomen we natte voeten – of zoals een Capellenaar het noemde: *"Capelle ín de IJssel"*. Om Capelle op de lange termijn leefbaar te houden moeten wij ook zorgen dat er genoeg plant- en diersoorten in onze stad blijven. De hoeveelheid verschillende plant- en diersoorten heet biodiversiteit. Omdat iedere diersoort een rol speelt in de natuur en in de voedselketen, kunnen plekken met meer plant- en diersoorten beter tegen ziekten en grote veranderingen - zoals klimaatverandering.

Vergroenen, vergroenen, vergroenen

Klimaatadaptatie en biodiversiteit gaan hand in hand. De maatregelen voor de één zijn ook goed voor de ander. Vooral als het gaat om meer groen in de stad. Minder tegels en meer groen zorgen dat regenwater sneller de bodem in kan, dus minder wateroverlast. Bomen zorgen voor meer schaduw, dus minder hittestress. Maar bomen, heggen en ander groen zorgen er ook voor dat insecten, egels en vogels een plek hebben in de stad. Andersom zorgt klimaatverandering er ook voor dat dieren kunnen uitsterven. En dat moeten we voorkomen, benadrukte het Kindercollege: *"Want als de dieren doodgaan, gaan wij dat ook!"* Daarom is meer groen in de stad onze belangrijkste ambitie op het gebied van klimaatadaptatie en biodiversiteit. Voor een deel kan de gemeente dat zelf doen in de openbare ruimte, zoals het Schollebos, onze parken, de bermen langs wegen en als we meer groene parkeerplaatsen aanleggen. De acties op dat gebied zijn te vinden in het Programma Buitenruimte.

Maar niet alleen de openbare ruimte kan bijdragen. Alle Capelse tuinen samen zijn vijf keer zo groot als het Schollebos, dat is ongeveer even groot als 400 voetbalvelden. Onze ambitie is daarom om sámen met Capellenaren de stad te vergroenen. En ook samen met maatschappelijke organisaties zoals scholen. En natuurlijk met Capelse ondernemers. In het Capels werkprogramma staat niet voor niets: *"Natuur is geen luxe, maar een investering in de toekomst waarvan de waarde niet in geld is uit te drukken. Ook kleinere stukjes groen in de stad kunnen wonderen verrichten."*

We hebben een aantal praktische doelen op het gebied van vergroenen. Om te weten hoeveel groen er in de stad is en of dat meer of minder wordt, willen wij in kaart brengen hoeveel groen er is. Verder willen wij dat er eind 2026 **meer groene(re) tuinen zijn**. Ook is onze ambitie het **oppervlakte groen dak tot eind 2026 bijna te verdubbelen naar 15.000 m²**. Groene, klimaatadaptieve schoolpleinen worden de komende jaren stapsgewijs de norm en ook bij het verduurzamen van andere maatschappelijke organisaties gaan wij hier aandacht aan besteden. Ondernemers maken wij bewust en ondersteunen wij in het vergroenen van hun gebouw of terrein. Ook als gemeente willen wij ons steentje bijdragen aan vergroening. Door meer groen in de openbare ruimte (zie Programma Buitenruimte), maar ook bij ons eigen vastgoed. Daar willen wij waar dat kan ook groene daken, groene gevels en waterberging toepassen.

Begrip kweken voor verwilderen & bewustzijn belang biodiversiteit laten groeien

Voor biodiversiteit is het belangrijk om de natuur de ruimte te geven. Niet alleen fysieke ruimte (door vergroenen), maar ook de tijd voor natuurlijke processen. Bijvoorbeeld door pas te maaien als bloemen zijn uitgebloeid en hun zaden hebben laten vallen. Of door bladeren te laten liggen waar dat kan, als schuilplaats voor egels en insecten. Dat dit belangrijk is weet lang niet iedereen, maar het betekent wél dat Capelle er soms iets 'wilder' uit gaat zien dan we nu gewend zijn. Wij vinden het belangrijk om Capellenaren uit te leggen wat wij als gemeente doen en waarom (als het om openbaar groen gaat) en wat zij zelf kunnen doen in hun tuin of op hun balkon. Wij willen dus **begrip kweken voor verwilderen en het bewustzijn van het belang van biodiversiteit laten groeien**.

"Natuur is geen luxe, maar een investering in de toekomst waarvan de waarde niet in geld is uit te drukken. Ook kleinere stukjes groen in de stad kunnen wonderen verrichten."
Capels Werkprogramma, College van B&W

Doelen Circulaire economie

Wij gaan aan de slag met circulariteit. Dit is belangrijk omdat de grondstoffen die in al onze producten zitten wereldwijd opraken. Daar krijgt iedereen last van, ook in Capelle. In een circulaire economie gebruiken we minder grondstoffen of hergebruiken we ze, waardoor we minder afhankelijk zijn van nieuwe ('maagdelijke') grondstoffen. Daardoor is er minder winning van die grondstoffen en productie van nieuwe spullen nodig. Het hergebruik zorgt dat we (teruggewonnen) grondstoffen en producten van dichterbij halen en dus minder ver hoeven te vervoeren. Dit draagt ook weer bij aan het terugdringen van de CO_2-uitstoot. **Daarom willen wij circulair werken en Capellenaren én Capelse ondernemers in staat stellen te profiteren van de nieuwe 'groene' economie.**

Capellenaren betrekken

De circulaire economie valt of staat met wat we doen: wat we kopen, hoe we het gebruiken en hoe we het afdanken. Door Capellenaren bewust te maken van hun gedrag en hen de mogelijkheden te geven om afval te verminderen of zelfs te voorkomen, maken wij stappen naar een circulaire economie. Wat je niet koopt, wordt ook geen afval. En wat je repareert of tweedehands koopt, hoeft niet opnieuw geproduceerd te worden. En dat bespaart grondstoffen, vermindert energieverbruik en voorkomt uitstoot. Als gemeente kunnen we hierin informeren en helpen door het makkelijk te maken. Ons doel is dat in 2030 iedereen weet wat circulariteit is en hoe zij, op ieders eigen manier, kunnen bijdragen aan een circulaire economie.

Het Capelse bedrijfsleven in de nieuwe economie helpen ondernemen

Bedrijven spelen een grot rol in de circulaire economie, net als nu in de 'lineaire' economie. Dat doen ze op twee manieren. Aan de ene kant maken ze de producten die wij als klant kopen en bepalen ze dus hoe deze gemaakt worden en waarvan. Aan de andere kant hebben bedrijven zelf ook afval. We willen dat Capelse bedrijven optimaal profiteren van de nieuwe, 'groene' economie. Ondernemers zijn expert op hun eigen vakgebied. Door hen te informeren over de circulaire economie weten zij zelf welke kansen er in hun bedrijf liggen. Hierdoor kunnen zij helpen om de circulaire economie te laten versnellen.

Als gemeente het goede voorbeeld geven

Als gemeente gaan wij ook naar onszelf kijken. We zijn met veel zaken op de goede weg, er worden de afgelopen jaren mooie circulaire resultaten gehaald, maar er zal een tandje bij moeten. Daarom is ons doel om beter samen te werken tussen vakgebieden, zodat we consequent het goede voorbeeld geven. Denk aan het toevoegen van circulariteit in ons inkoopbeleid, het hergebruik van materialen en het benutten van reststromen uit ons groenbeheer.

Meer uitleg en de acties voor het thema circulaire economie vind je in het Actieplan Circulaire Economie.

4 Hoe gaan we dat doen?

Om de doelen voor de komende jaren te bereiken gaan wij aan de slag met concrete plannen. Met icoontjes wordt aangegeven welk veranderprincipe bij een plan belangrijk is. Een compact overzicht van alle plannen is te vinden in bijlage 5. De plannen staan opgeschreven per thema. Sommige plannen gaan echter over meerdere thema's. Die behandelen wij hieronder eerst voordat wij de acties per thema beschrijven.

1. Netwerk Duurzaam Capelle oprichten (2024)

Partners in de stad willen graag met de gemeente in gesprek blijven over duurzaamheid. Wij richten daarom in 2024 het Netwerk Duurzaam Capelle op. Hiervoor nodigen wij alle partners in de stad uit die zich bezighouden met verduurzaming. Minstens één keer per jaar organiseren wij een netwerkbijeenkomst. Bij succes is een hogere frequentie mogelijk. Met het netwerk bespreken wij in ieder geval de voortgang van dit programma aan de hand van de jaarlijkse Monitor Duurzaamheid. Het netwerk willen wij ook gebruiken om (bewoners)initiatieven aan elkaar te koppelen.

2. Bewonersinitiatieven ondersteunen en stimuleren (doorlopend)

Steeds meer Capellenaren zijn bezig met verduurzamen. Bewoners van het Paradijsselpark en het Zandrak hebben samen zonnepanelen ingekocht. Bewoners van de Zeeheldenbuurt willen kijken hoe ze samen hun woningen kunnen verduurzamen. Tijdens burendag maakten kinderen samen met ouders van de Merellaan insectenhotels en bewoners van Oostgaarde hebben samen inheemse en biologische bloembollen geplant om insecten van voedsel te voorzien. Steeds meer WOP-besturen vragen ons om langs te komen om bijeenkomsten over verduurzaming te organiseren. Uit de Burgerpanel-peiling blijkt dat driekwart van de Capellenaren openstaat voor het (gezamenlijk) verduurzamen van straat, buurt of wijk. Wij willen bestaande bewonersinitiatieven ondersteunen en nieuwe initiatieven stimuleren. Daarbij zetten wij ons ook in voor Capellenaren die niet zo makkelijk de weg vinden en voor een goede spreiding over de stad. Voor het (financieel) ondersteunen van initiatieven kijken wij in eerste instantie naar bestaande regelingen zoals Maak Capelle en het Denk en Doe Mee fonds. Ook de Rijksoverheid zet hier voorzichtig stappen in.

3. Duurzaamheidsleidraad voor nieuwbouw, grote renovaties en transformaties opstellen (2023)

Wij stellen een duurzaamheidsleidraad op voor nieuwbouw, grote renovaties en transformaties waarin het stimuleren van groene gevels, groene daken, zonnepanelen, zonnecollectoren en circulariteit wordt opgenomen. In de leidraad nemen wij ook de landelijke routekaart schoon en emissieloos bouwen mee. Bij het opstellen van de leidraad wegen wij ook het grote belang van betaalbare woningen mee. In de duurzaamheidsleidraad zullen wij ook vastleggen dat het de voorkeur heeft om, in lijn met de stadsvisie, nieuw te bouwen rondom haltes met hoogwaardig openbaar vervoer zoals de metro en de trein. Dit vergroot de kans dat bewoners, bedrijven en bezoekers het openbaar vervoer gebruiken in plaats van de auto. Uiteraard besteden wij ook aandacht aan natuurinclusief bouwen door klimaatadaptatie en biodiversiteit op te nemen in de leidraad.

Veranderprincipe 1: **De verandering doen we samen**

Veranderprincipe 2: **De verandering is voor iedereen eerlijk**

Veranderprincipe 3: **De gemeente geeft het goede voorbeeld in de verandering**

Veranderprincipe 4: **De verandering betekent opbouwen, maar ook afbreken**

4. Een duurzame gemeentelijke organisatie ontwikkelen (doorlopend)

Binnen de gemeente zelf zijn veel afdelingen bezig met duurzaamheid. Soms op basis van (landelijke) verplichtingen, soms op basis van lokaal beleid of een vraag uit de politiek. Er is veel energie op het onderwerp, maar er strijden veel aandachtspunten om tijd en aandacht. Samenwerken in de organisatie is heel belangrijk omdat een duurzame organisatie alleen werkt als alle afdelingen van elkaar weten wat ze doen. Als iedereen weet wat de doelen zijn op duurzaamheidsgebied dan kunnen wij elkaar helpen en sneller een duurzame organisatie ontwikkelen. Daarvoor is het belangrijk om duurzaamheid goed vast te leggen in processen, rollen (capaciteit) én mindset in de hele organisatie. Die mindset willen we intern in gezamenlijkheid ontwikkelen. Zo maken we duurzaam denken en doen het nieuwe normaal in de gemeentelijke organisatie. In 2024 maken wij een plan van aanpak hoe wij dit gaan bereiken.

5. Vervangende locatie Capels Energieloket openen (demonstratiepunt) (2024)

Het Capels Energieloket is een centraal punt waar Capellenaren, VvE's en ondernemers terecht kunnen voor informatie en advies over verduurzamen. Dat gaat vooral over energiebesparing en duurzame energie opwekken, maar ook over klimaatadaptatie en circulaire economie. Op dit moment staat het energieloket op het Amnestyplein. Deze locatie vervalt na de zomer van 2024 door de nieuwe inrichting van het stadsplein. Wij werken aan een nieuwe locatie voor het energieloket.

6. Met het Energieloket on tour de wijken in gaan (2024)

Wij willen de wijken in zodat wij Capellenaren ook dichtbij huis kunnen informeren over de verandering naar een duurzame stad en wat zij kunnen doen. Dit doen wij met het "energieloket on tour". Wij hebben dit voor het eerst gedaan in de Week van de Duurzaamheid in 2022. In 2023 zal het energieloket on tour weer onderdeel zijn van die week. In 2024 is het energieloket on tour elke maand te vinden in één van de wijken. Begin 2025 evalueren wij deze activiteit en beslissen wij over een vervolg.

7. Verduurzamen bedrijfsleven ondersteunen (doorlopend)

Wij willen het verduurzamen van het Capelse bedrijfsleven ondersteunen. De komende jaren zetten wij in op meer kennisdeling en samenwerking met én tussen het bedrijfsleven. Wij blijven in gesprek met de vertegenwoordigers van bedrijven en bedrijventerreinen. Wij helpen ondernemers om de vertaalslag te maken van wetgeving en beleid naar de praktijk met concrete acties en handelingsperspectief. Wij steunen innovaties en pilotprojecten. Bij het thema energietransitie gaan wij in gesprek met ondernemers over energiebesparing, het plaatsen van zonnepanelen en de elektrificatie van het wagenpark met benodigde laadvoorzieningen. Bij het thema circulaire economie richten wij ons op het verminderen van het gebruik van grondstoffen, aansluiting bij regionale grondstoftafels en het delen van goederen en diensten. Vanuit het thema klimaatadaptatie & biodiversiteit gaan wij in gesprek met bedrijven om te zien of er kansen zijn voor een groene inrichting van hun terreinen.

Energietransitie

Wij willen de energietransitie stevig doorzetten. De energietransitie is de overstap van het gebruik van fossiele energie naar duurzame energie. Dat doen we door energie te besparen en duurzame energie op te wekken. Ook de overstap naar aardgasvrij draagt hieraan bij. Wij zetten ons in voor het verminderen van energiearmoede. Daarnaast denken wij na over het energiesysteem van de toekomst, staan wij open voor innovaties en hebben oog voor de impact van de energietransitie op de stad. Hieronder de acties die daarbij horen.

Om te ***Besparen, besparen, besparen*** op het gebruik van energie en de energierekening, ondernemen wij de volgende acties:

1. Capelle isoleert (doorlopend)

Een van de belangrijkste manieren om minder energie te gebruiken is door goed te isoleren. Een goed geïsoleerde woning levert veel op. Niet alleen hoeven we energie die we niet gebruiken, niet (duurzaam) op te wekken. Het is ook nog eens goed voor het klimaat en voor de portemonnee van de Capellenaar. Isolatie zorgt ook voor meer comfort en aangenamer wonen. Bij isolatie hoort ook altijd goede ventilatie om te zorgen voor een gezond binnenklimaat. Daarover informeren wij de Capellenaren goed. Hoe goed een woning is geïsoleerd, wordt bepaald door de landelijke Standaard- of Streefwaarden. De Standaardwaarden zijn hierin het minimum en de Streefwaarden zijn de gewenste waarden. Hoe Capellenaren isoleren hangt van veel dingen af. Capellenaren die zelf een woning hebben, kunnen zelf beslissen over isolatie. Als je in een appartement woont, moet je overleggen met de Vereniging van Eigenaren (VvE). De isolatie van een huurhuis moet door verhuurders worden gedaan en niet door degene die het huurt. Verder kan niet iedereen even goed zelf een huis isoleren door verschil in kennis en budget. Omdat isoleren over zo veel verschillende groepen Capellenaren gaat, organiseren we veel verschillende acties. Op die manier kan iedereen meer isoleren. Wij organiseren minimaal elk jaar twee inkoopacties voor de hele stad. In gezamenlijkheid met de WOP's organiseren wij informatiebijeenkomsten en eventueel acties in de wijken of buurten. Tot slot bieden wij alle Capellenaren onafhankelijke ondersteuning bij het vinden van de weg naar subsidies en leningen en het aanvragen hiervan. Veel Capellenaren gaven ons aan dit lastig te vinden en uit de peiling van het Burgerpanel bleek bijvoorbeeld dat maar 19% van de Capellenaren bekend is met de Energiebespaarlening van het warmtefonds.

2. Actieplan Energiearmoede uitvoeren (doorlopend)

In december 2021 stelde het college het Actieplan Energiearmoede 2022-2025 vast. De acties bestaan uit voorlichting, praktische ondersteuning en verder onderzoek naar de doelgroep en bewezen aanpakken. Het Capelse Winteroffensief is hier een uitwerking van. Met dit offensief helpen wij Capellenaren met energiearmoede om energie te besparen. De komende jaren werken wij de acties uit het actieplan verder uit of passen wij de plannen waar nodig aan. Wij gaan de komende jaren in ieder geval door met de energiecoaches en -klussers en het stimuleren van energiebesparing door duurzamer gedrag. Voor een effectieve aanpak van energiearmoede is samenwerking met partners als Stichting Welzijn Capelle, de woningcorporaties en andere gemeenten belangrijk. De komende jaren versterken wij deze samenwerking.

3. Capels Isolatieplan (CIP) starten en uitvoeren (2023-2026)

Wij starten in 2023 het Capelse Isolatieplan (CIP). De komende jaren besteden wij in lijn met het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) de meeste aandacht aan de slecht geïsoleerde woningen (label D, E, F en G). Het doel van het NIP is om landelijk 2,5 miljoen woningen te isoleren in de periode tot en met 2030. In die woningen is het de bedoeling om één of meerdere stappen te zetten naar de landelijke Standaardwaarden voor woningisolatie. Daarvan moeten 750.000 koopwoningen via een lokale isolatieaanpak van gemeenten worden aangepakt. In Capelle gaat het om 5.000 woningen. Capelle kan geld bij de Rijksoverheid aanvragen voor 1.320 woningen (grondgebonden koopwoningen en koopappartementen).

Met extra eigen geld zorgen wij dat wij woningeigenaren beter kunnen ondersteunen én ook meer woningeigenaren kunnen helpen. Wij verzorgen verschillende acties voor Capellenaren die in de doelgroep van het CIP vallen. Daarbij zetten wij vooral in op ontzorging. Het gaat om het bieden van hulp en gericht advies bij het maken van keuzes en bij de uitvoering van isolatiemaatregelen. Denk aan een aanpak voor vergelijkbare type woningen, met een inkoopactie en hulp en advies. Ook bieden wij een financiële bijdrage aan deze woningeigenaren. Hiervoor zetten wij een subsidieregeling voor deze doelgroep op. Wij onderzoeken ook of de doelgroep van het CIP een kadokaart voor doe-het-zelvers kan krijgen. Dit wordt nu getest met een pilot in het Capels Winteroffensief. Speciaal voor VvE's zetten wij vanuit het CIP een onafhankelijk procesbegeleider in voor VvE's met slecht geïsoleerde woningen die willen verduurzamen.

4. Afspraken verduurzamen woningcorporaties vastleggen (2023 en 2025)

Ongeveer één op de drie woningen in Capelle is eigendom van een woningcorporatie. Wij gaan de woningcorporaties aanspreken op hun verantwoordelijkheid om duurzaamheidsinvesteringen te doen in hun woningen. Zij hebben de opdracht om te zorgen dat voor 2028 labels E, F en G weg zijn. Daarnaast brengen wij samen met de corporaties in kaart hoe de verduurzaming van sociale woningen kan worden versneld. Een voorbeeld is het convenant dat in het kader van het Capelse Winteroffensief is opgesteld. In de samenwerkingsafspraken die wij maken met Havensteder (2023) en Woonzorg (2025) leggen wij - waar mogelijk dwingende - afspraken over verduurzamen vast. Het gaat dan om het isoleren van woningen, maar ook om het plaatsen van zonnepanelen en huurders toestaan zelf duurzame voorzieningen aan te brengen. Ook met de andere corporaties gaan wij in gesprek.

5. Particuliere verhuurders aansporen (doorlopend)

Steeds vaker geven huurders van particuliere verhuurders aan dat hun verhuurder niet thuis geeft als het gaat om verduurzamen. Op dit moment kunnen wij deze huurders en verhuurders alleen wijzen op de landelijk Subsidieregeling Verduurzaming en Onderhoud Huurwoningen (SVOH). De komende jaren onderzoeken wij manieren waarop wij particuliere verhuurders kunnen aansporen te verduurzamen. De Wet Goed Verhuurderschap, die op 1 juli 2023 in werking treedt kan ons mogelijk helpen. Deze wet geeft gemeenten meer mogelijkheden huurders te beschermen. Er komt een basisnorm voor goed verhuurderschap. Gemeenten worden verantwoordelijk voor de toezicht en handhaving hiervan. Ook moeten gemeenten een meldpunt instellen waar misstanden kunnen worden gemeld.

6. Verduurzamen VvE's ondersteunen (doorlopend)

Er zijn ongeveer 240 Verenigingen van Eigenaren (VvE) in Capelle. Ongeveer één op de drie woningen in de stad maakt deel uit van een VvE. Het is dus belangrijk VvE's te helpen verduurzamen. Voor VvE's is verduurzamen van hun woningen namelijk lastiger te regelen door regels en de manier waarop zij zijn georganiseerd. Via de VvE Helpdesk blijven wij VvE's informeren over verduurzaming. Ook organiseren wij informatiebijeenkomsten en cursussen voor bestuurders van VvE's. Naast de bewoners en bestuurders van VvE's blijven wij ook in gesprek met beheerders en grooteigenaren. Met het Capels Isolatieprogramma (CIP) komt voor VvE's met een slecht label (D, E, F en G) extra procesbegeleiding beschikbaar.

7. Verduurzamen oudere woningen verkennen (2025)

De afgelopen jaren zijn er veel acties geweest gericht op het verduurzamen van de meest voorkomende woningen in de stad. Er zijn nog geen acties geweest om oudere woningen (gebouwd voor 1965) te verduurzamen. Dit is ook lastiger, bijvoorbeeld vanwege het ontbreken van een spouwmuur. In 2025 verkennen wij hoe wij ook deze woningen kunnen verduurzamen zodat ook deze buurten een mooie toekomst hebben.

8. Vraagbaak duurzame toekomst monumenten oprichten (2023)

Monumenten verdienen een goede duurzame toekomst. Dit bevordert de instandhouding op termijn. Bij panden met een bescherming (monumenten en woningen in beschermd stads- en dorpsgezicht) komen bij het verduurzamen extra uitdagingen kijken. Zowel bouwkundig als in uitstraling is vaak maatwerk nodig. De cultuurhistorische waarde mag niet aangetast worden.

Dit vraagt specifieke expertise. Hier willen wij een vraagbaak voor oprichten die jaarlijks tussen de 6 à 10 eigenaren / complexen van monumenten of woningen in beschermd stads- en dorpsgezicht kan voorzien van advies. Bij deze actie sluiten wij aan bij de landelijke routekaart verduurzaming monumenten.

9. Regels waar nodig aanpassen (2024-2025)

In 2024 en 2025 onderzoeken wij of er gemeentelijke regels zijn die het verduurzamen van gebouwen belemmeren. Ook kijken wij wat voor regels in het omgevingsplan nodig zijn om de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid te helpen realiseren.

10. Verduurzamen vastgoed sociale organisaties ondersteunen (doorlopend)

Wij willen sportverenigingen, kerken en andere sociale organisaties ondersteunen bij verduurzaming van hun vastgoed. Wij merken dat deze organisaties hierover steeds vaker vragen stellen. Sportief Capelle betrekken wij bij de communicatie en acties richting de sportverenigingen. Bij deze actie sluiten wij aan bij de landelijke routekaart verduurzaming sport.

11. Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed opstellen (2023)

Veel gemeentelijk vastgoed heeft inmiddels label A. Dat is gelukt door verduurzamingsmaatregelen te nemen in bestaande gebouwen en nieuwbouw te realiseren volgens de laatste duurzaamheidsnormen. In 2023 stellen wij een routekaart op hoe wij de doelstelling in het klimaatakkoord voor maatschappelijke vastgoed van 49% CO_2 reductie in 2030 en 95% CO_2 reductie in 2050 kunnen bereiken. In de routekaart wordt onze opgave in beeld gebracht en de wijze waarop wij de verduurzamingsopgave verder gaan realiseren. Hierin besteden wij ook aandacht aan de thema's klimaatadaptatie & biodiversiteit en circulaire economie. De routekaart bevat naast een strategie ook een uitvoeringsplan voor de aankomende jaren.

Dan zijn er nog bepaalde middelen of manieren waarop wij Capellenaren willen helpen om energie te besparen. Het 'hoe' van energietransitie. Bijvoorbeeld op het gebied van financiering of door hoe wij onze eigen acties aanbieden. Maar ook door met wie wij samenwerken.

De acties die hierbij horen zijn:

12. Met het ECC blijven samenwerken (doorlopend)

Het Energiecollectief Capelle (ECC) is al jaren een vertrouwd informatiepunt voor Capellenaren als het gaat om verduurzamen. Uit de peiling van het Burgerpanel blijkt dat 51% van de Capellenaren het ECC kent. Een ruime verdubbeling ten opzichte van 2018. Het ECC is een vereniging met kundige en onafhankelijke vrijwilligers. Hun voornaamste doel is het zo veel mogelijk bevorderen van duurzaam energiegebruik bij woningeigenaren, VvE's en huurders door te informeren en adviseren over vooral woningisolatie, de aanschaf van zonnepanelen en het aardgasvrij verwarmen. Hierin trekt het ECC op met de gemeente en met organisaties die hetzelfde doel nastreven. Eind 2022 tekenden de gemeente en het ECC een samenwerkingsovereenkomst. Het ECC ontvangt jaarlijks een onkostenvergoeding. Doel is om deze te continueren, maar de vorm kan veranderen. Dit onderzoeken wij in 2023. Wij informeren Capellenaren over de acties die het ECC organiseert. Zoals de succesvolle warmtebeelden-acties afgelopen winters.

13. Met energiecoaches blijven werken (2023-2024)

Sinds 2019 zijn energiecoaches werkzaam in Capelle. Wij willen blijven werken met energiecoaches. Er is vanuit Capellenaren nog steeds vraag naar adviezen van energiecoaches. De vraag komt van sociale huurders, particuliere huurders en woningeigenaren. In 2023 en 2024 gaan wij door met energiecoaches. Naast individuele adviezen gaan de energiecoaches ook informatiebijeenkomsten organiseren voor groepen Capellenaren. Denk bijvoorbeeld aan een WOP-vergadering of een groep bewoners van een appartementencomplex. Eind 2024 bepalen wij of verdere inzet van energiecoaches nodig/wenselijk is en op welke wijze. Op die manier kunnen wij inspelen op de vraag van de Capellenaar.

14. Een Capelse duurzaamheidslening mogelijk maken (2024)

Wij willen Capellenaren de mogelijkheid geven om een Capelse duurzaamheidslening af te sluiten. In 2023 leggen wij de gemeenteraad twee opties voor: een Energiebespaarlening van het Nationaal Warmtefonds of de Stimuleringsregeling van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting. Als de gemeenteraad akkoord gaat met één van de opties, verwachten wij dat de duurzaamheidslening vanaf 2024 door Capellenaren kan worden aangevraagd. Hieraan gekoppeld willen wij alle Capellenaren onafhankelijke ondersteuning bieden bij het vinden van de weg naar subsidies en leningen en het aanvragen hiervan.

15. Het gebruik van duurzame isolatiematerialen stimuleren (vanaf 2024)

Wij stimuleren het gebruik van duurzame isolatiematerialen, denk aan natuurlijke (biobased) of gerecyclede (circulair) materialen. De keuze voor een bepaald materiaal wordt van verschillende kanten bekeken. Wij zorgen dat er bij acties vanuit de gemeente vanaf 2024 altijd een optie is met circulair en/of biobased materiaal, naast de nu gebruikelijke materialen. Wij geven informatie over de materialen, effecten en prijzen. Capellenaren houden de vrije keuze om voor andere materialen te kiezen.

Ook de inzet op aardgasvrije gebieden zorgt voor een besparing, maar dan specifiek op fossiele energie. De acties die hierbij horen zijn:

16. Publiekscampagne aardgasvrij opstarten (2023)
Uit de Burgerpanel peiling bleek dat 36% van de Capellenaren weet welke warmte-optie de gemeente voor hun buurt verwacht. Vooral in Capelle-West, 's-Gravenland, Middelwatering en Oostgaarde is de kennis hierover nog klein. Op verzoek van de gemeenteraad starten wij in 2023 een publiekscampagne aardgasvrij zodat meer Capellenaren weten wat de plannen zijn voor de verandering naar een aardgasvrije stad en wat zij zelf al kunnen doen om aardgas te besparen en/of aardgasvrij te worden. De campagne loopt door tot en met in ieder geval 2026. In 2026 combineren wij de publiekscampagne met het informeren van Capellenaren over de Capelse Transitievisie Warmte 2.0.

17. Verkenningen aardgasvrij uitvoeren (doorlopend)
In de Capelse Transitievisie Warmte 1.0 zijn vier gebieden aangewezen waarin wij de overstap naar aardgasvrij verkennen. Na afronding van de verkenning besluit de gemeenteraad op basis van de resultaten van de verkenning wel of niet over te gaan tot het opstellen van een uitvoeringsplan voor het aardgasvrij maken van een gebied. Wij voeren verkenningen uit in de gebieden Florabuurt en omgeving (2023), 's-Gravenweg West (2023), CapelleXL (2023) en Rivium (2024).

Voor *Florabuurt en omgeving* doen wij de verkenning in samenwerking met de gemeente Rotterdam en woningcorporaties Havensteder en Woonstad Rotterdam. Het gaat om de gebieden Prinsenland, Het Lage Land en de Florabuurt en omgeving (PLF). Het gebied in Capelle bestaat uit de Florabuurt, Molenbuurt, Bloemenbuurt Oost, Bloemenbuurt West en Akkerwinde/Haagwinde. De realisatie van een warmtenet blijkt in dit gebied technisch en ruimtelijk mogelijk. Wij onderzoeken nu wat de kosten zijn voor de realisatie van een warmtenet en onder welke voorwaarden, met als randvoorwaarde een woonlastenneutrale overstap voor de Capellenaren die hier wonen. Wij zijn hiervoor met Eneco in gesprek. Wij verwachten de verkenning in 2023 af te ronden, maar zijn hiervoor afhankelijk van besluitvorming door de Rijksoverheid over onder andere de nieuwe Wet Collectieve Warmtevoorziening.

In *'s-Gravenweg West* zijn wij eind 2022 begonnen met de verkenning. Voor dit gebied met veel vrijstaande huizen is een elektrische warmtepomp waarschijnlijk de beste warmte-optie. Tijdens de verkenning onderzoeken wij of dit inderdaad de beste optie is, zowel technisch als financieel. Ook onderzoeken wij wat er praktisch nodig is, zoals isoleren en/of elektrisch (inductie) koken, en vragen wij de Capellenaren die hier wonen hoe wij hen het best zouden kunnen ondersteunen om stappen te zetten naar aardgasvrij wonen.

Ook de verkenning op bedrijventerrein *CapelleXL* is eind 2022 gestart. In een gedeelte van het gebied is een warmtenet aanwezig. Nog niet alle bedrijven zijn aangesloten op dit warmtenet. Door de grote afstanden en de verschillende typen bedrijven zijn verschillende warmte-oplossingen mogelijk. Wij onderzoeken daarom welke warmte-oplossing(en) financieel en technisch de beste oplossing zijn voor dit gebied. Natuurlijk gaan wij ook hier in gesprek met Capelse ondernemers over hoe wij hen het best zouden kunnen ondersteunen, maar dan in de stappen naar aardgasvrij ondernemen.

De resultaten van de verkenningen in *'s-Gravenweg West* en *CapelleXL* worden eind 2023 verwacht.

Het *Rivium* transformeert naar een gemengde stadswijk met ongeveer 5.000 nieuwe woningen. Mogelijke warmtebronnen zijn aquathermie (uit de afvalwaterzuiveringsinstallatie (AWZI) Kralingseveer) en bodemenergie met warmtekoudeopslag (WKO). Een alternatief is om alleen gebruik te maken van bodemenergie met WKO voor zowel de nieuwbouw en bestaande bouw. De initiatiefnemers in het Rivium zijn bezig een duurzame collectieve warmtevoorziening te laten realiseren en exploiteren door een marktpartij die de warmte en koude gaat leveren. Wij hebben hierbij een faciliterende rol en wachten af waar de initiatiefnemers mee komen. Het kan zijn dat de nieuwe Wet Collectieve Warmtevoorziening de rol van de gemeente wijzigt.

De gebieden waarin verkenningen worden uitgevoerd verschillen van elkaar qua bebouwing en het verwachte alternatief voor aardgas. Dat is een bewuste keuze: op die manier doen wij in eigen stad kennis en ervaring op met verschillende type gebieden. Ook maken wij gebruik van de kennis en ervaringen die elders worden opgedaan. Deze kennis en ervaring kunnen wij vervolgens in andere gebieden in Capelle inzetten.

18. Nieuwe verkenningen aardgasvrij voorstellen indien nodig (doorlopend)

Om op koers te blijven voor het strategische doel van 45% aardgasvrije gebouwde omgeving in 2030 stellen wij de gemeenteraad nieuwe verkenningen aardgasvrij voor als uit de lopende verkenningen blijkt dat de warmtetransitie in (een deel van) het gebied nog niet haalbaar is. Een woonlastenneutrale overstap van aardgas naar duurzame warmte voor de Capellenaar blijft het uitgangspunt. Daarom ligt de focus bij de keuze voor nieuwe gebiedsaanpakken op gebieden waar een woonlastenneutrale overstap het meest voor de hand ligt. Met de sterk variërende materiaal- en energieprijzen is een woonlastenneutrale overstap wel steeds lastiger te bepalen.

19. Pilot inductiekoken Florabuurt en omgeving afronden (2023-2024)

In het gebied Florabuurt en omgeving staan veel woningen die alleen een aardgasaansluiting in huis hebben voor het koken. De verwarming en warm tapwater zijn geregeld via blokverwarming. Als de aardgasaansluiting in huis wordt verwijderd, zijn de woningen zelf al aardgasvrij(ready). Ook vanuit brandveiligheid willen wij koken op inductie stimuleren. Met deze pilot willen wij 50 particuliere woningeigenaren stimuleren om de overstap te maken naar inductiekoken en de aardgasaansluiting in huis te verwijderen. Deze pilot is gestart in 2022, maar nog niet afgerond omdat wij aanlopen tegen knelpunten in het stroomnet binnen de gebouwen. Wij doen samen met Stedin en de betrokken VvE's onderzoek of we dit kunnen oplossen. Op basis van de uitkomsten van de pilot doen wij een voorstel aan de gemeenteraad om dit project eventueel verder uit te rollen naar vergelijkbare gebouwen in de stad.

20. Hybride warmtepompen plaatsen stimuleren (vanaf 2025)

Met ingang van 2026 is het in principe wettelijk verplicht om bij vervanging van de CV ketel een hybride warmtepomp te plaatsen. Wij bereiden Capellenaren voor op deze verplichting met de publiekscampagne aardgasvrij. Daarnaast willen wij het plaatsen van hybride warmtepompen stimuleren in gebieden waar de overstap naar aardgasvrij na 2030 staat gepland. In gebieden waar een volledig elektrische warmtepomp voor de hand ligt doen wij dat niet. De nadruk ligt in eerste instantie op informeren, maar wijkgerichte acties zijn mogelijk. Met een hybride warmtepomp kun je in goed geïsoleerde woningen veel besparen op het aardgasverbruik. Wel neemt het elektriciteitsverbruik toe.

Voor bedrijven is een aantal andere dingen van belang als het gaat om energie besparen of duurzame energie opwekken. De acties die zich specifiek richten op bedrijven zijn:

21. Voortgang label C plicht kantoren monitoren (2023)

Vanaf 2023 moeten kantoren minimaal energielabel C hebben. Gelukkig hebben veel Capelse kantoren dat ook. Wij hebben de afgelopen periode vooral ingezet op het informeren van eigenaren over deze wettelijke verplichting. De komende periode monitoren wij of de kantoren die nog niet voldoen inmiddels minimaal een geldig energielabel C hebben of dat zij stappen zetten om aan de plicht te voldoen. De verwachting is dat kantoren in 2030 over energielabel A moeten beschikken. Ook de komende jaren besteden wij daarom aandacht aan de energielabels met een goede informatievoorziening naar kantooreigenaren.

22. Pilot energiehandelsplatform bedrijventerrein Capelle West en CapelleXL steunen (2024)

Wij steunen de start van een pilot voor een energiehandelsplatform (EHP) op bedrijventerreinen Capelle West en CapelleXL. Doel van het EHP is dat stroom lokaal wordt opgewekt en benut, zonnepanelen financieel meer opleveren en de kans op problemen van de aan- en afvoer op het energienetwerk kleiner is. Via het EHP kunnen bedrijven hun overschot aan duurzame stroom verkopen aan bedrijven met te weinig panelen voor eigen gebruik. Doordat stroom zoveel mogelijk binnen de aangesloten bedrijven blijft en niet terug het hoofdnet opgaat, draagt het EHP bij aan een kleinere kans op knelpunten op het stroomnet.

23. Energiescans aan bedrijven beschikbaar stellen (vanaf 2024)

Wij ondersteunen Green Business Club Fascinatio met het uitvoeren van energiescans bij deelnemende bedrijven in 2023. Als deze actie een succes is, kijken wij of het uitvoeren van energiescans ook bij andere bedrijven vanaf 2024 een vervolg kan krijgen.

24. Capelle doet het licht uit (2024)

De Green Business Club Fascinatio heeft het initiatief genomen voor een actie om het licht uit te zetten in bedrijfsgebouwen in Fascinatio na werktijd. Als deze actie een succes is, willen wij deze actie in 2024 in de hele stad organiseren. Natuurlijk geeft de gemeente het goede voorbeeld. Buiten werktijden staat het licht in het gemeentehuis en gemeentewerf uit.

25. Verduurzamen winkeliers en horeca ondersteunen (2024-2026)

De afgelopen jaren hebben wij met verschillende acties Capelse bedrijven gestimuleerd om te verduurzamen. Tot nu toe waren de acties vooral gericht op het bedrijfsleven op één van de bedrijventerreinen. Wij willen ook winkeliers en horeca ondersteunen met verduurzaming en ontwikkelen hiervoor in 2024 een plan van aanpak, die wij de jaren daarna uitvoeren.

Voor Capelse ondernemers én Capellenaren is het belangrijk dat de stad goed bereikbaar is. Ook nu er steeds meer elektrische auto's komen in plaats van auto's op fossiele brandstof. Een belangrijk middel hierin is het laadpalenbeleid. Acties op het gebied van mobiliteit en laadpalenbeleid zijn:

26. Het laadpalenbeleid updaten (2024 en 2026)

Gezien de snelle ontwikkelen updaten wij elke twee jaar het Capelse laadpalenbeleid. Eind 2022 is het huidige laadpalenbeleid vastgesteld. In 2024 en 2026 volgen de volgende updates. Onderdeel van de update is een nieuwe prognose van het aantal laadpalen wat nodig is. Op deze manier zorgen wij steeds voor actueel laadpalenbeleid.

27. Voldoende laadpalen plaatsen (doorlopend)

Wij willen zorgen voor voldoende laadpalen. In de openbare ruimte worden laadpalen geplaatst door Equans. Door datagestuurd te werken probeert Equans de vraag voor te zijn. Capellenaren vroegen bij het schrijven van dit programma aandacht voor het laden van fietsen. Dit nemen wij mee bij het opstellen van het nieuwe fietsbeleid.

28. Duurzame toekomst tankstations onderzoeken (2026)

Er staan in Capelle aan den IJssel verschillende tankstations. Voorlopig zijn er nog veel auto's die benzine of diesel tanken, maar dat gaat veranderen. Ook de tankstations veranderen. Bij het tankstation aan de Capelseweg kun je bijvoorbeeld elektrisch laden en waterstof tanken. In 2026 doen wij onderzoek naar de duurzame toekomst van de tankstations in Capelle.

29. Ondernemers op de zero-emissiezones Rotterdam en Gouda voorbereiden (2024-2025)

In verschillende Nederlandse gemeenten, waaronder Rotterdam en Gouda, komen zero-emissiezones. Een zero-emissiezone is een gebied waarin voertuigen geen schadelijke uitlaatgassen uitstoten. De gemeenten Rotterdam en Gouda stellen met ingang van 2025 een zero emissie zone in voor zakelijk geregistreerde bestel- en vrachtauto's. Uiterlijk in 2024 informeren wij Capelse ondernemers wat dat voor hen betekent en welke voorbereidingen zij kunnen treffen. Wij zorgen dat advies en financiële regelingen eenvoudig en toegankelijk zijn, zodat zij goed zaken kunnen blijven doen in beide steden.

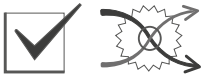
30. Logistiek laden op bedrijventerreinen faciliteren (2024)

Op basis van prognoses en onderzoek maken wij samen met de bedrijventerreinen en de betrokken ondernemers een plan van aanpak voor het laden van hun elektrische transportvoertuigen. Dit maakt de overstap naar stiller, schoner en duurzamer vervoer makkelijker. Beleid voor logistiek laden wordt eind 2024 in de volgende update van het laadpalenbeleid opgenomen.

31. Eigenaren over de verplichting laadpunten bij utiliteit informeren (vanaf 2025)

Vanaf 2025 is het wettelijk verplicht om minimaal één laadpunt te plaatsen bij niet-woningen die op eigen terrein meer dan 20 parkeerplaatsen hebben. Met de groei van het aantal elektrische auto's en laadpalen verwachten wij dat veel eigenaren makkelijk aan deze norm voldoen. In 2024 informeren wij de betreffende gebouweigenaren en gebruikers over de verplichting. Daarnaast stellen wij een handhavingsstrategie op.

32. CO_2 vermindering werkgebonden personenmobiliteit realiseren (vanaf 2024)

Werkgevers met meer dan 100 werknemers zijn wettelijk verplicht om vanaf 2024 jaarlijks gegevens te verstrekken over de werkgebonden personenmobiliteit van hun werknemers in het kalenderjaar daarvoor. Deze regeling draagt bij aan het verduurzamen van zakelijk verkeer en woon-werkverkeer. Via communicatie in 2023 zorgen wij ervoor dat Capelse werkgevers op de hoogte zijn van deze regeling en gegevens verstrekken. Toezicht en handhaving loopt via de omgevingsdienst. Uiteraard geven wij als gemeente zelf het goede voorbeeld door onze gegevens tijdig te verstrekken en stappen te zetten om ons zakelijke verkeer en het woon-werkverkeer verder te verduurzamen.

33. Schoon wagenpark realiseren (doorlopend)

Wij gaan door met vervangen van het gemeentelijk wagenpark voor voertuigen die emissieloos zijn. Wij willen dat het gemeentelijk wagenpark in 2025 emissieloos is. In aanbestedingen en met onze partners maken wij afspraken dat hun wagenpark in 2030 emissieloos is en afspraken welke stappen zij hiervoor zetten in de periode 2023 tot en met 2026. Als voor een specifiek voertuig nog geen emissieloos alternatief mogelijk is, kan nog van emissieloos worden afgeweken. Natuurlijk steunen wij het doel om in 2030 een emissieloos wagenpark in het openbaar vervoer te hebben.

Onder energietransitie valt natuurlijk ook ***Energie duurzaam opwekken***. Bijvoorbeeld met zonnepanelen. Wij gaan aan de slag met de volgende acties:

34. Meer zonnepanelen op de daken krijgen (doorlopend)

Wij merken dat Capellenaren soms niet goed weten waar te beginnen met het plaatsen van zonnepanelen, maar dat de belangstelling wel groot is. Daarom informeren wij Capellenaren, bedrijven en maatschappelijke organisaties over het plaatsen van zonnepanelen. Daarnaast organiseren wij elk jaar een collectieve inkoopactie voor woningeigenaren. Met grootdakbezitters gaan wij in gesprek over het inzetten van hun dak. Dat gaat vaak om bedrijfsdaken. Bij dit gesprek maken wij gebruik van de uitkomsten van het onderzoek wat nu loopt naar het plaatsen van zonnepanelen op bedrijventerrein Capelle West. Doel is dat er eind 2026 in totaal 155.000 zonnepanelen op Capelse daken liggen. Natuurlijk geeft de gemeente het goede voorbeeld: op alle gemeentelijke daken die geschikt zijn, plaatsen wij zonnepanelen.

35. ZonKracht Capelle ondersteunen (doorlopend)

Wij ondersteunen ZonKracht bij haar zoektocht naar locaties voor nieuwe collectieve zonnepanelenprojecten. Met ZonKracht gaan wij in gesprek of Capellenaren die geen geld hebben om te investeren in zonnepanelen via ZonKracht toch (financieel) kunnen profiteren van zonne-energie. Daarnaast willen wij met ZonKracht in gesprek of het mogelijk is te stimuleren dat de opgewekte energie gebruikt kan worden in de directe omgeving.

36. Overkappen van grote parkeerplaatsen met zonnepanelen onderzoeken (2023-2024)

Grote (gemeentelijke) parkeerplaatsen bieden de mogelijkheid om zonnepanelen carports te bouwen en dit slim te combineren met het plaatsen van laadpalen. In Capelle bevinden zich een aantal grote parkeerplaatsen, zoals bij metrostation Capelsebrug, metrostation Slotlaan en in het centrum. Om de realisatie van zonnepanelen carports te versnellen, stellen wij dit jaar in samenwerking met andere gemeenten een versnellingsaanpak op voor zon op parkeerplaatsen. Het plaatsen van zonnepanelen carports is onderdeel van de Regionale Energiestrategie. In 2023 starten wij het onderzoek om het plaatsen van zonnepanelen carports op het parkeerterrein bij Capelsebrug te combineren met een elektrische hub voor het openbaar vervoer en zwaar vrachtverkeer. Daarnaast starten wij vanaf 2024 zonnepanelen carport projecten op bij verschillende andere parkeerplaatsen in de stad, na een inventarisatie van de meest rendabele parkeerplaatsen.

37. De projecten zon langs de snelweg starten (2024-2025)

Met twee snelwegen die langs Capelle lopen, de A16 en de A20, is het de moeite waard om de restruimte langs deze snelwegen en het oppervlak van onder andere geluidsschermen te gebruiken voor het opwekken van zonne-energie. In samenwerking met Rijkswaterstaat en andere betrokken gemeenten worden er projecten gestart om hier per snelwegtracé invulling aan te geven. Dit project maakt onderdeel uit van de Regionale Energiestrategie. De voorverkenningsfase van de A20 start voorjaar 2024. De aanvraag voor de zone rond de A16 moet nog ingepland worden door Rijkswaterstaat en start naar verwachting in 2025.

Tenslotte is het voor de energietransitie erg belangrijk dat we het energiesysteem van de toekomst opbouwen. Dit doel ligt wat verder weg in de tijd, maar is wel iets waar wij nu over moeten nadenken. Daarbij houden wij rekening met innovaties en oog voor de impact op de stad. Wij ondernemen de komende jaren de volgende acties:

38. Strategie lokaal energiesysteem opstellen (2025)

Landelijk en regionaal worden plannen gemaakt voor het energiesysteem van de toekomst. Wij denken ook na over het toekomstige energiesysteem in Capelle aan den IJssel. Daarvoor zijn al meerdere onderzoeken gedaan, vooral gericht op het toekomstig warmtesysteem. Zo is in beeld gebracht wat de potentie van lokale warmtebronnen is en hoe een mogelijk tracé van een warmtenet in de wijken Oostgaarde, Middelwatering, 's-Gravenland en Capelle-West eruit kan zien. In 2024 verwachten wij het resultaat van het regionale onderzoek naar de toekomst van het warmtesysteem aan de oostzijde van de regio Rotterdam, waaronder Capelle aan den IJssel. In vervolg hierop stellen wij in 2025 een strategie op voor het toekomstig energiesysteem in Capelle aan den IJssel. Wij nemen hierin ook de impact mee van de nieuwe Wet Collectieve Warmtevoorziening op de warmtenetten in Fascinatio en Schollevaar. In de strategie gaan wij ook in op de opslag van energie. Bijvoorbeeld in de vorm van (buurt)batterijen of in elektrische voertuigen – of zoals een Capellenaar die noemde: "rijdende batterijen". Ook besteden wij aandacht aan de verwachte toenemende vraag naar koeling. Wij nemen de resultaten van onderzoeken die landelijk en regionaal worden gedaan mee bij het opstellen van de strategie. De strategie zelf vormt weer input voor de Capelse Transitievisie Warmte 2.0.

39. Knelpunten stroomnet proberen te voorkomen (doorlopend)

Op dit moment zijn er nog geen grote knelpunten op het elektriciteitsnet in Capelle aan den IJssel. Het stroomnet heeft op dit moment voldoende capaciteit voor de vraag en het aanbod. Maar grote drukte op het elektriciteitsnet is wel een aspect om rekening mee te houden. Daarom overleggen wij doorlopend met Stedin over de ontwikkelingen in Capelle. Op deze manier proberen wij knelpunten te voorkomen.

40. Capelse Transitievisie Warmte 2.0 opstellen (2026)

De ontwikkelingen rond de overstap naar een aardgasvrije gebouwde omgeving gaan snel. Om goed in te kunnen spelen op maatschappelijke ontwikkelingen en innovaties updaten wij in 2026 de Capelse Transitievisie Warmte. Een transitievisie beschrijft hoe de overstap naar een aardgasvrije gebouwde omgeving er uit kan zien. Met alle Nederlandse gemeenten is afgesproken dat zij hun transitievisie elke vijf jaar updaten en dan steeds ongeveer vijftien jaar vooruit te kijken. In de transitievisie 1.0 zijn de gebieden bepaald waar wij de overstap naar aardgasvrij rond 2030 verkennen. In de transitievisie 2.0 bepalen wij in welke gebieden wij de overstap naar aardgasvrij rond 2035 verkennen. Bij het opstellen van de transitievisie 2.0 nemen wij de uitkomsten van de strategie naar het lokaal energiesysteem mee. Ook verwerken wij de kennis en ervaringen uit de lopende gebiedsaanpakken aardgasvrij. Als ontwikkelingen daarom vragen updaten wij de transitievisie eerder dan 2026.

Klimaatadaptatie & Biodiversiteit

Wij willen de stad stap voor stap klimaatadaptief inrichten. Zo bereiden we Capelle voor op extremer weer en willen we overlast voorkomen. Hierbij hoort ook het versterken van de biodiversiteit. De nadruk ligt hierbij op een groene inrichting van de stad. De belangrijkste algemene actie voor de komende paar jaar is het handelen naar de leidraad 'Weerkrachtig Capelle'. Ook is het belangrijk bij te gaan houden waar we staan op het gebied van Klimaatadaptatie & Biodiversiteit. De drie algemene acties voor dit thema zijn daarom:

1. Weerkrachtig Capelle uitvoeren (doorlopend)
In 2022 stelde de gemeente de leidraad voor klimaatadaptatie 'Weerkrachtig Capelle' op. Daarin staat meer uitleg over wateroverlast, hitte, droogte, overstromingen, bodemdaling en biodiversiteit en de doelen voor 2050. De acties die in deze leidraad staan, voeren wij uit.

2. Hoeveelheid groen in kaart brengen en monitoren (doorlopend)
Om te weten of we op de goede weg zijn, is het belangrijk de hoeveelheid groen in Capelle in beeld te brengen. Wij kunnen dit doen op basis van luchtfoto's. Op basis daarvan is een vrij nauwkeurige schatting te maken van de hoeveelheid groen. Het percentage groen in tuinen nemen wij mee in de jaarlijkse monitor en gebruiken wij om te zien of onze acties effect hebben.

3. Opstellen soortenmanagementplan voorbereiden (2023)
Als je gaat bouwen, verbouwen of verduurzamen is de Wet Natuurbescherming van toepassing. Deze wet verbiedt kortgezegd het vernietigen, doden en verwonden van beschermde dieren- en plantensoorten en het wegnemen van hun verblijfplaatsen. Dit betekent dat je altijd onderzoek moet doen naar de aanwezigheid van beschermde soorten. En vervolgens maatregelen moet nemen om het doden of verwonden van de aanwezige beschermde soorten te voorkomen. Als er beschermde soorten aanwezig zijn, moet een ontheffing worden aangevraagd. Het ecologisch onderzoek, de maatregelen en de ontheffing kunnen per project uitgevoerd en aangevraagd worden. Dit kost veel tijd en geld. Een gemeente kan ook in één keer voor de gehele gemeente een ecologisch onderzoek doen en maatregelen nemen op gebiedsniveau. De gemeente beschrijft dit onderzoek en de maatregelen op gebiedsniveau in een Soortenmanagementplan (SMP). Het opstellen van een SMP duurt zo'n een à twee jaar en het plan dient de gemeente in bij de provincie. Op basis van het SMP kan de provincie vervolgens aan de gemeente voor tien jaar een gebiedsontheffing verlenen. Die ontheffing kan de gemeente doorgeven aan partijen die in de stad bouwen, verbouwen of verduurzamen. In 2023 bereiden wij het opstellen van een SMP voor, zodat de gemeenteraad kan besluiten of wij in 2024-2025 een SMP gaan opstellen.

"Want als de dieren doodgaan, gaan wij dat ook!"
Kindercollege

Binnen het thema Klimaatadaptatie & Biodiversiteit zijn onze twee onderwerpen voor de komende vier jaar ***Vergroenen, vergroenen, vergroenen*** en ***Begrip kweken voor verwilderen & bewustzijn belang biodiversiteit laten groeien***. De acties voor vergroenen zijn:

4. Subsidieregeling Water en Groen promoten, evalueren en actualiseren (2024-2026)
Capellenaren én Capelse ondernemers kunnen subsidie krijgen voor de aanleg van een groen dak, groene gevel of het plaatsen van een groene erfafscheiding. Sinds begin 2023 verlenen wij ook subsidie voor het plaatsen van regentonnen. De subsidieregeling is zo gemaakt dat verdere uitbreiding mogelijk is. Ook het hoogheemraadschap geeft subsidie om particuliere terreinen te vergroenen en water op te vangen. Deze regeling loopt vooralsnog tot 1 juli 2024. De komende jaren brengen wij de regeling extra onder de aandacht bij Capellenaren en bij Capelse ondernemers. In 2024 evalueren wij de bestaande gemeentelijke subsidieregeling om te zien of een verdere uitbreiding nodig en wenselijk is. Ook kijken wij dan of andere aanpassingen nodig zijn. Bijvoorbeeld het toevoegen van plantensoorten die wij extra willen stimuleren.

5. Aan het NK Tegelwippen deelnemen (doorlopend)
In 2022 deed Capelle voor het eerst mee aan het NK Tegelwippen. Daar gaan wij de komende jaren mee door. Om zo in spelvorm het belang van 'ontharden' en vergroenen onder de aandacht te brengen. Dit zorgt met name voor bewustwording, omdat er veel communicatie rondom het NK Tegelwippen is. De competitie met andere gemeenten stimuleert extra om 'ons steentje bij te dragen'.

6. Groenblauwe klimaatadaptieve schoolpleinen de norm maken (vanaf 2024)
Wij willen dat groenblauwe schoolpleinen de norm worden in Capelle. Een groot aantal scholen heeft de afgelopen jaren al een groenblauw schoolplein aangelegd. Wij gaan begin 2024 in gesprek met de andere scholen om te zien wat hun wensen en/of plannen zijn. Op basis van deze gesprekken stellen wij eind 2024 een aanpak op hoe groenblauwe schoolpleinen de norm kunnen worden.

7. Aan de landelijke compostdag deelnemen (doorlopend)
Ieder jaar kunnen Capellenaren een gratis zakje compost ophalen bij de gemeentewerf, gemaakt van het GFT-afval dat in Capelle is opgehaald. Ook dit zorgt voor bewustwording, maar het draagt ook bij aan het makkelijk en betaalbaar maken van het aan de slag gaan in je tuin of op je balkon.

8. Vergroenen makkelijker maken (doorlopend)
Om het voor Capellenaren makkelijker te maken om groen toe te voegen, stellen wij vanaf 2023 een gratis tegeltaxi ter beschikking. Capellenaren kunnen de tegeltaxi bestellen als zij tegels willen vervangen door groen. Voor geveltuinen maken wij het Capellenaren al makkelijk: wij helpen hen op aanvraag met het aanleggen van de geveltuin (verplaatsen bestrating en zorgen voor tuinaarde, de beplanting doen Capellenaren zelf). In 2024 besluiten wij of wij voor de aanleg van geveltuinen de huidige aanpak blijven hanteren of dat wij dit proces kunnen vereenvoudigen.

9. Capelse tuinen vergroenen (doorlopend)

Capellenaren kunnen zelf veel doen voor een groen Capelle. Wij willen daarom onze inwoners stimuleren om hun tuinen, maar ook balkons en daken groener te maken. Daar gaan we verschillende acties voor uitvoeren. Want elke wijk, elke tuin en elk balkon is anders. Wij zorgen dat er (buurt) acties gekoppeld worden aan de grote onderhoudsprojecten in de buitenruimte en gaan over de plannen met de WOP's in gesprek. Bij het organiseren van acties houden wij ook rekening met een efficiënte aanpak: wij gaan vooral aan de slag in gebieden waar de uitdagingen rondom wateroverlast en hittestress het grootst zijn.

10. Groenste straat van Capelle kiezen (2025-2026)

In aanvulling op de andere acties voor klimaatadaptatie & biodiversiteit willen wij vanaf 2025 een prijs uitreiken voor de groenste straat van Capelle. Bij de prijs voor het duurzaamste initiatief via Maak Capelle in 2022 zagen wij dat veel Capellenaren aan de slag zijn met acties om hun straat groener te maken. Deze kanjers willen wij extra in het zonnetje zetten met de prijs voor de groenste straat. Omdat dit wel goede voorbereiding vraagt, starten wij hiermee vanaf 2025.

11. Bomenadoptieplan starten (2024-2026)

Om te zorgen voor meer bomen, komt er een Capels bomenadoptieplan. Hierbij kijken wij vooral goed waar bomen het meest nodig zijn: wij richten ons op de buurten met veel hittestress of wateroverlast. Capellenaren in die buurten krijgen de kans om een boom van de gemeente te adopteren. Wij onderzoeken hoe we kunnen zorgen dat deze bomen zo veel mogelijk lokaal zijn (bijvoorbeeld zaailingen uit het Schollebos) of biologisch en in volle grond geteeld, zodat ze gezond zijn en bijdragen aan de Capelse biodiversiteit. In 2025 kunnen Capellenaren voor het eerst een boom adopteren. Afhankelijk van het succes van de eerste editie bepalen wij of we het bomenadoptieplan daarna voortzetten. Samen met partners in de stad willen wij het opzetten van bomendepots stimuleren. Als vervolg op het succesvolle babybos willen wij het idee om Capellenaren bij de geboorte van een kind of andere bijzondere gelegenheid een (baby)boom cadeau te doen om in de eigen tuin te planten, verder uitwerken. Dit doen wij in 2024, zodat een pilot hiervoor in 2025 van start kan gaan.

Vergroening helpt voor klimaatadaptatie en voor biodiversiteit, maar voor biodiversiteit is eigenlijk iets meer nodig. Vergroening zou namelijk ook kunnen door één type boom of struik heel veel keer neer te zetten, terwijl biodiversiteit over de hoeveelheid verschillende van plant- en diersoorten in Capelle gaat. En die biodiversiteit vraagt soms een iets 'wilder' Capelle. Daarom is het tweede doel op het gebied van klimaatadaptatie & biodiversiteit Begrip kweken voor verwilderen en bewustzijn belang biodiversiteit laten groeien. De acties daarvoor zijn:

12. Actieplan Biodiversiteit opstellen (2025)

Het stimuleren van biodiversiteit staat in Capelle nog in de kinderschoenen. Daarom stellen wij uiterlijk in 2025 een Actieplan Biodiversiteit op. Deze stemmen we af op- of wordt onderdeel van het Groenbeleidsplan. Ook maken wij een koppeling met het SMP als de gemeenteraad besluit die op te stellen. Vanaf 2026 willen wij de eerste stappen zetten om het Actieplan Biodiversiteit uit te voeren.

13. Publiekscampagne 'Wat kun jij doen voor een groen Capelle' opstarten (2024)

Wij starten in 2024 een publiekscampagne om Capellenaren te informeren over wat zij zelf kunnen doen in hun tuin of balkon voor een groen en vooral biodivers Capelle. In de campagne ligt de nadruk op concrete kleine- en grote stappen die de Capellenaar kan nemen en waarop men kan letten Bijvoorbeeld meer planten neerzetten, maar ook opletten welke soorten en of deze planten biologisch zijn, zodat ze niet schadelijk zijn voor Capelse bijen en andere insecten.

14. Publiekscampagne 'Verwildering' opstarten (moment nog te bepalen)

Met een publiekscampagne 'Verwildering' willen wij de kennis van de Capellenaar over biodiversiteit vergroten. Wij houden een publiekscampagne om Capellenaren te informeren over het nut en de noodzaak van verwildering in de buitenruimte én in hun eigen tuin of balkon. In de campagne ligt de nadruk enerzijds op begrip kweken voor een ander straatbeeld. Bijvoorbeeld: waarom het gras op sommige plekken iets hoger staat voor het gemaaid wordt. Anderzijds bevat de campagne ook weer concrete stappen die de Capellenaar zelf kan nemen. Zoals het laten liggen van een hoopje bladeren in de tuin als schuilplek voor Capelse egels.

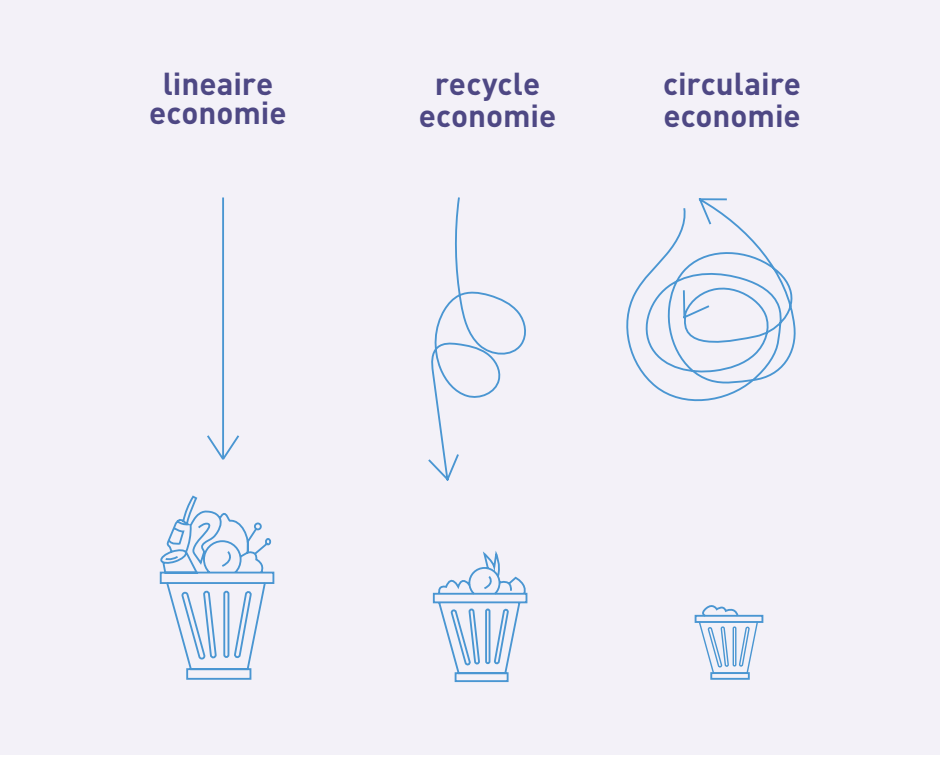

Circulaire economie

De circulaire economie is de economie van de toekomst. Circulariteit zorgt voor minder afhankelijkheid van schaarse grondstoffen, omdat we minder gebruiken, spullen langer gebruiken en als we het afdanken, we van de materialen weer nieuwe producten maken. Daarmee besparen we naast grondstoffen ook een hoop CO_2 aan productie en het vervoeren van onze spullen. Maar circulaire economie is meer dan dat. Omdat het onderwerp meer uitleg en aandacht vraagt, is er een speciaal Actieplan Circulaire Economie opgesteld. Daarin staat meer uitleg over de circulaire economie en de acties voor de komende jaren.

Voor hier houden we het daarom alleen op de actie:

1. Actieplan Circulaire Economie uitvoeren (doorlopend)
In het Actieplan Circulaire Economie ligt de focus op samenwerken binnen de gemeentelijke organisatie en het circulair maken van onze bedrijfsvoering, het stimuleren van kennisdeling en samenwerking bij Capelse ondernemers, en het bewust maken van Capellenaren over hun rol in de circulaire economie. Hoe we dat precies doen - en waarom - lees je in het Actieplan Circulaire Economie. De komende jaren voeren wij deze acties uit.

5 Hoe gaan we de verandering monitoren?

Met dit programma willen wij de komende jaren werken aan de verandering naar een duurzaam, groen en schoon Capelle in 2050. Omdat ontwikkelingen snel gaan, willen wij kunnen bijsturen. Daarvoor is monitoring van de resultaten nodig. Jaarlijks stellen wij in het eerste kwartaal van het jaar de Monitor Duurzaamheid op die wij met Capellenaren en partners in de stad communiceren. Ook bespreken wij de monitor met het Netwerk Duurzaam Capelle. Zo betrekken wij iedereen bij de kleine- en grote stappen die we samen zetten om Capelle te veranderen.

Net zoals de afgelopen jaren blijven wij de voortgang van de verandering monitoren. Dat doen wij per thema (energietransitie, klimaatadaptatie & biodiversiteit en circulaire economie). Naast strategische cijfers over bijvoorbeeld het totale energiegebruik laten wij concrete cijfers zien. Zoals het aantal zonnepanelen en het aantal m2 groen dak. Op die manier kunnen wij de Capellenaren laagdrempelig laten zien hoe het ervoor staat en hen inspireren om ook zelf stappen te zetten. Wij willen ook kijken of wij Capellenaren kunnen betrekken bij tellingen, bijvoorbeeld het tellen van het aantal vogels, bijen of vlinders.

Bij het monitoren van de voortgang van de verandering kijken wij vooral naar de trends over een wat langere periode. Er kunnen namelijk uitzonderlijke gebeurtenissen zijn die impact hebben op de cijfers. Denk aan de oorlog in Oekraïne of corona.

Actuele cijfers

Voor strategische- en concrete cijfers zijn wij voor een groot deel afhankelijk van andere bronnen. Om aan te blijven sluiten op landelijke data gebruiken wij zoveel mogelijk data van de Klimaatmonitor, ook al is deze data niet altijd actueel. Waar mogelijk voegen wij eigen data toe. Wij rapporteren (als data beschikbaar is) vanaf 2015. Dat jaar is in het Koersdocument Duurzaam Capelle als startjaar gekozen, waar vanaf wij veranderingen monitoren.

Bijsturen

De uitvoering hoe wij onze ambitie en doelen kunnen bereiken, verandert en beweegt mee met behoeften uit de stad, maatschappelijke ontwikkelingen en innovaties. Op basis van de jaarlijkse monitoring passen wij onze acties waar nodig aan.

Inhoudelijke voortgang

Naast de Monitor Duurzaamheid rapporteren wij over de voortgang van het programma aan het college en de gemeenteraad via de Jaarrekening, Voorjaarsnota en Begroting.

6 Hoe gaan we communiceren?

Uit het Burgerpanel is naar voren gekomen dat Capellenaren graag willen horen wat er gebeurt in hun stad. Ook als de plannen nog niet zeker zijn, willen zij dit graag weten. Zij krijgen liever een 'nee' of een 'dat weten wij nog niet' als antwoord dan dat zij niets horen. Daarom zullen wij steeds proberen alle groepen die betrokken zijn bij een onderwerp of project op de hoogte te houden, ook als het soms (nog) niet het antwoord is waar men op zit te wachten.

De veranderingen waar het in dit programma over gaat – bij de thema's energietransitie, klimaatadaptatie & biodiversiteit en circulaire economie – zijn groot. Ze duren lang, terwijl er soms juist dingen zijn die (technisch) vrij snel veranderen of mogelijk worden. De keuzes die wij nu maken worden gemaakt met de kennis van nu. Over 5, 15 en 50 jaar worden er misschien andere keuzes gemaakt. Als dat zo is, zullen wij daar ook open en eerlijk over vertellen.

Externe communicatie
Capellenaren en partners in de stad vertelden ons dat wij veel en vaak moeten communiceren: "herhalen, herhalen, herhalen." Wij gaan daarom regelmatig communiceren over de duurzame ontwikkelingen in Capelle. Bijvoorbeeld door per kwartaal een bijlage in Het Kontakt te maken en hierop een voortgang van de acties te geven. Ook gebruiken wij hiervoor social media en nemen wij dit mee in nieuwsbrieven.

Maak het leuk en simpel.
De boodschap die wij vanuit de gemeente vertellen is niet voor iedereen makkelijk, bijvoorbeeld "in uw wijk willen wij klimaatadaptieve maatregelen nemen". Door met simpele taal (B1) uit te leggen wat er precies gaat gebeuren en door dit te verhelderen met een infographic, afbeeldingen of animaties komt het bericht beter binnen. De Capelse Jongerenraad wees ons er ook op dat ambtelijke teksten vaak saai zijn, maar dat we ook niet moeten proberen het geforceerd in een hip jasje te gieten: "niet te hip en niet te oud" is het doel. Daarbij spelen we in op actualiteiten en passende momenten, zoals de Week van de Duurzaamheid.

Interne communicatie
Collega's helpen met duurzaamheid aan de slag te gaan. Door de grote uitdagingen en veranderingen die eraan komen willen en moeten wij op verschillende vakgebieden van de gemeente aan de slag. Dit is vooral zo bij het thema circulaire economie (zie Actieplan Circulaire Economie), maar geldt ook voor de andere thema's. Niet iedereen binnen de gemeente weet even veel hiervan. Daarom gaan wij extra intern communiceren. Dit doen wij door laagdrempelige berichten en bijeenkomsten waar alle collega's welkom zijn. Maar ook door kennissessies met verschillende vakgebieden waarin wij samen de kansen op dat gebied bepalen.

Bijlagen

Bijlage 1

Monitor Programma Duurzaamheid 2022

Bijlage 2

Beleid en relevante landelijke wet- en regelgeving

Bijlage 3

Eindverslag Participatie Programma Duurzaamheid 2023-2026

Bijlage 4

Resultaat peiling duurzaamheid Burgerpanel

Bijlage 5

Overzicht acties Programma Duurzaamheid 2023-2026

gemeente Capelle aan den IJssel

Bijlage 1

Monitor Programma Duurzaamheid 2022

Duurzaam Capelle

gemeente Capelle aan den IJssel

Monitor Programma Duurzaamheid 2022

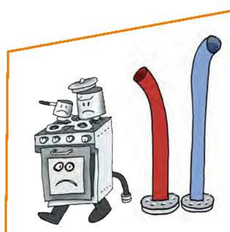
gemeente Capelle aan den IJssel

Duurzaam Capelle

Capelse Energieloket

Capellenaren weten het Energieloket op het Amnestyplein goed te vinden. Met het Energieloket on Tour ging de gemeente tijdens de Week van de Duurzaamheid de wijken in.

Zon op parkeerplaatsen

De gemeente wil grote parkeerplaatsen overkappen met zonnepanelen.

Aardgasvrij Capelle

De wijken Schollevaar en Fascinatio zijn al aardgasvrij. In 2050 moet ook de rest van Capelle aardgasvrij zijn. In maart 2022 is de Capelse Transitievisie Warmte door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin staat met welk alternatief en wanneer gebieden aardgasvrij gemaakt kunnen worden. In het Rivium en in de Florabuurt en omgeving doet de gemeente onderzoek naar aardgasvrij.

De gemeente onderzoekt bij metrostation Capelsebrug de mogelijkheid voor een elektrische OV-hub, inclusief het overkappen van parkeerplaatsen.

Label C kantoren

Op 1 oktober 2022 voldeed 85% van de kantoren in Capelle aan de plicht om minimaal energielabel C te hebben. In 2023 start het toezicht en de handhaving op de kantoren die nog niet voldoen.

Laadpalen

Steeds meer Capellenaren rijden elektrisch. Het aantal (semi) publieke laadpalen is gegroeid naar 285 in september 2022.

Energiebox

5.165 huishoudens ontvingen een Energiebox. Ruim 1.000 huishoudens ontvingen bij de box ook een energiebespaaradvies van een energiecoach.

Samen werken aan duurzaamheid

Honderden Capellenaren bezochten fysieke- of digitale bijeenkomsten, namen deel aan de Week van de Duurzaamheid of gingen langs bij het Energieloket. De VvE Helpdesk ondersteunde in 2022 63 Verenigingen van Eigenaren bij de verduurzaming van hun gebouw. Met en voor bedrijven organiseerde de gemeente diverse bijeenkomsten en in Fascinatio werd de Green Business Club opgericht.

Zonnepanelen

In maart 2022 lagen er 54.662 zonnepanelen in Capelle. Ruim 11.000 meer dan het jaar daarvoor. Energiecoöperatie ZonKracht Capelle opende in april 2022 haar eerste zonnedak.

Tegel eruit, groen erin

In 2022 deed Capelle aan den IJssel voor het eerst mee met het NK Tegelwippen. Capellenaren wipten bijna 4.500 tegels.

Afval voorkomen

Sinds februari 2022 haalt de gratis ophaalservice Byewaste in heel Capelle oude spullen op aan huis. In 2022 haalde Byewaste in Capelle ruim 22.000 kilo op.

Warmtebeeldenactie

In de winter van 2021-2022 verzorgde het Energiecollectief Capelle (ECC) een warmtebeeldenactie. Bij bijna 300 woningen is een warmtebeeld gemaakt, waardoor Capellenaren nu weten hoe goed hun woning geïsoleerd is.

Inhoudsopgave

Introductie 2

Energietransitie 3

Aardgasvrij 8

Klimaat 12

Circulaire economie 14

Gemeentelijke voorbeeldrol 16

Introductie

Samen met Capellenaren, bedrijven en maatschappelijke organisaties werken wij – stap voor stap - aan een duurzame stad. Samen laten wij zien dat de Capellenaar het voor elkaar krijgt. Daarbij hebben wij steeds oog voor onze stip op de horizon. In het Koersdocument Duurzaam Capelle (vastgesteld door de gemeenteraad op 5 februari 2018) is die als volgt beschreven:

"Capelle aan den IJssel is in 2050 een duurzame, groene en schone stad. De uitstoot van CO_2 door energiegebruik, verkeer en bedrijvigheid is bijna nul. Capellenaren wekken individueel of collectief duurzame energie op en verbruiken minder energie dan nu. Capelse bedrijven doen goede zaken in de nieuwe 'groene' economie. We maken bijna alleen nog gebruik van hernieuwbare grondstoffen. Capelle is als groene parkstad voorbereid op een veranderend klimaat: bestand tegen extremere buien, droogte en hitte. De lucht-, bodem-, geluid- en waterkwaliteit voldoen aan de wettelijk eisen. De gemeente werkt samen met de stad en de regio aan de opgaven waar we voor staan en geeft daarbij zelf het goede voorbeeld."

Met het Programma Duurzaamheid 2019-2022 geven wij uitvoering aan het duurzaamheidsbeleid in Capelle aan den IJssel. Het programma is opgebouwd vanuit de pijlers energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie. Wij zijn inmiddels gestart met het opstellen van het Programma Duurzaamheid 2023-2026 en zijn hierover in gesprek met verschillende partners en de gemeenteraad.

Energietransitie: het tegengaan van klimaatverandering door de uitstoot van CO_2 te verlagen. Dit doen we door de vraag naar energie te verkleinen via besparing en de opwekking van energie te verduurzamen.

Klimaatadaptatie: ons aanpassen om de gevolgen van (versnelde) klimaatverandering op te vangen en de schade en overlast zoveel mogelijk te beperken. Hiervoor richten we onze leefomgeving klimaatbestendig in.

Circulaire economie: het omvormen van ons economisch systeem waarin we grondstoffen niet uitputten en reststoffen opnieuw gebruiken in het productieproces. We werken aan vermindering van afvalstromen, hergebruik van reststoffen en gebruik van hernieuwbare grondstoffen.

Monitor Programma Duurzaamheid

De Monitor Programma Duurzaamheid (MPD) zet op een rij hoe wij met de ambities uit het Programma Duurzaamheid 2019-2022 aan de slag zijn. En vooral: hoe het ervoor staat met duurzaamheid in Capelle aan den IJssel en welke resultaten er in 2022 zijn geboekt.

In het MPD proberen wij zoveel mogelijk data te laten zien. Daarvoor zijn wij voor een groot deel afhankelijk van andere bronnen. Om aan te blijven sluiten op landelijke data gebruiken wij zoveel mogelijk data van de Klimaatmonitor, ook al is deze data niet altijd actueel. Waar mogelijk voegen wij eigen data toe. Wij rapporteren (als data beschikbaar is) vanaf 2015.

Het MPD is opgebouwd uit de hoofdstukken energietransitie, aardgasvrij, klimaat, circulaire economie en de gemeentelijke voorbeeldrol.

Energietransitie

De energietransitie is het speerpunt van het Programma Duurzaamheid. Energiebesparing en energie duurzaam opwekken staan daarbij centraal. Mede door de hoge energieprijzen steeg de belangstelling van Capellenaren hiervoor aanzienlijk in de tweede helft van 2022.

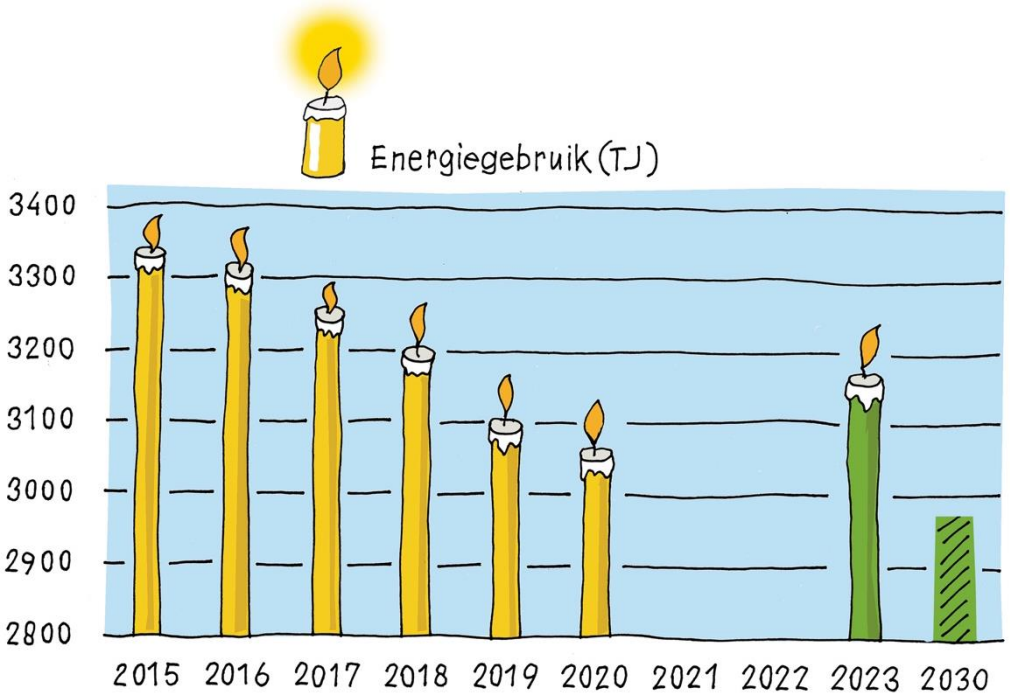
Eenheid energie

In dit document gebruiken wij voor energie de eenheid Terajoule (TJ). TJ is een grotere (10^{12}) eenheid van de joule (J). De joule is de internationale eenheid voor energie. Met deze eenheid kunnen alle soorten energie met elkaar vergeleken worden, zoals kilowattuur (kWh) voor elektriciteit en m3 voor (aard)gas.

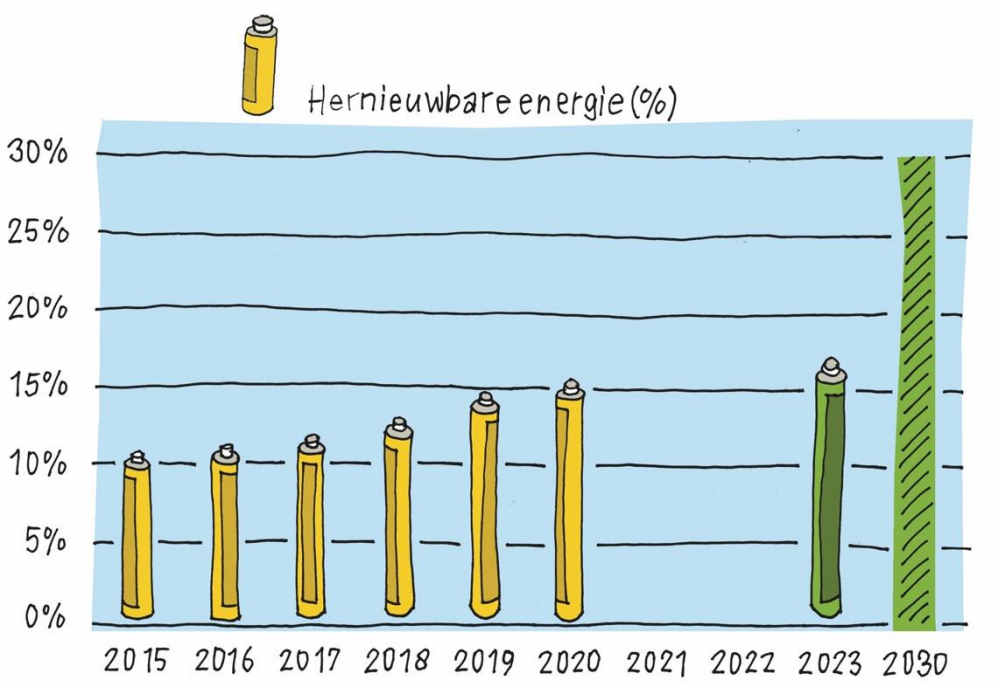
1 kWh elektriciteit is 3.600.000 J ofwel 0,0000036 TJ.
1 m3 aardgas is 35.170.000 J ofwel 0,00003517 TJ.

Hoe staat het ervoor in Capelle?

Wij gebruiken energie voor warmte, elektriciteit en brandstof (voor vervoer). De meest actuele data over het energiegebruik in Capelle aan den IJssel is uit 2020. Het energiegebruik lag toen, ten opzichte van 2015, 7,8% lager, op 3.065 TJ. Daarmee ligt het energiegebruik onder de ambitie voor 1 januari 2023 van 3.171 TJ energiegebruik. Hierna zetten wij in op een verdere daling, tot 2.976 TJ in 2030 (data: Klimaatmonitor). Zeker met een stijgend inwoneraantal is dit een grote uitdaging.

De hoeveelheid energie die wordt opgewekt met duurzame bronnen stijgt. Inclusief de hernieuwbare energie die in Rotterdam wordt opgewekt voor de Capelse stadsverwarming steeg het percentage duurzaam opgewekte energie van 10,8% in 2015 naar 15,6% in 2020 (data: klimaatmonitor en informatie Eneco). Afhankelijk van het energiegebruik in 2022 lijkt de ambitie van 17% duurzaam opgewekte energie op 1 januari 2023 daarmee haalbaar.

Wat hebben wij hiervoor gedaan?

Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)

Met de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen hebben wij ongeveer 6.000 huishoudens geholpen om energie te besparen. Deze regeling startte in september 2021 en liep tot 31 december 2022. De regeling bestond uit vier verschillende activiteiten. Bijna 5.200 huishoudens ontvingen een Energiebox. Ruim 1.000 huurders kregen bij de box ook een energiebespaaradvies van een energiecoach. Verder zijn drie Capellenaren opgeleid tot Klimaatcoach. Zij verzorgen workshopreeksen KlimaatGesprekken voor Capellenaren. In 2022 zijn drie workshopreeksen georganiseerd. Woningeigenaren konden gebruik maken van een kortingsbon voor een duurzaam advies en/of energiebesparende maatregelen. In juni 2022 waren alle 850 kortingscodes verbruikt. Tot slot organiseerde Stichting Buurkracht een EnergyWebinar. Tijdens dit webinar kregen Capellenaren tips en inzicht in de slimste stappen naar een lager energieverbruik. 110 Capellenaren keken mee. Vervolgens organiseerde Buurkracht een masterclass voor bewoners die met hun buren een actie willen organiseren. Hier hebben 26 mensen zich voor ingeschreven. Hieruit is een actieve groep bewoners uit Paradijsselpark en Zandrak ontstaan. Buurkracht heeft deze bewoners begeleid tot een hecht buurtteam. Dat team is een inkoopactie voor zonnepanelen gestart.

Energiecoaches

Door kleine maatregelen te nemen en bewuster om te gaan met apparaten kunnen Capellenaren behoorlijk wat geld besparen. Ruim 1.000 huurders kregen een energiebespaaradvies van een energiecoach. Tijdens een adviesgesprek vergroten de energiecoaches bewustwording bij de bewoners. Wij hebben halverwege het jaar ook een installatieservice in het leven geroepen als extra service. Deze installateurs ontzorgen bewoners door het ter plekke plaatsen van artikelen uit de Energiebox.

Capelse Energieloket

In oktober 2021 opende het Capelse Energieloket op het Amnestyplein officieel haar deuren. Sindsdien stijgt het aantal bezoekers dat op donderdag of vrijdag binnenkomt aanzienlijk. De vragen variëren van vragen over beschikbare subsidies, tot wat zijn de plannen voor aardgasvrij in mijn wijk. Veel bezoekers in 2022 vroegen om een Energiebox. Het Energieloket is, naast showroom en vraagbaak, ook de uitvalsbasis voor de energiecoaches en plek waar de klimaatcoaches hun

Klimaatworkshops verzorgen. De locatie waar het Energieloket nu staat komt te vervallen door de plannen voor het stadsplein. Eind 2022 zijn wij de zoektocht naar een nieuwe locatie in het stadshart gestart. Tijdens de Week van de Duurzaamheid zijn wij met het Energieloket on tour de wijken ingegaan. Het aantal bezoekers was wisselend. Van grote drukte in Schollevaar en Oostgaarde tot weinig bezoekers in 's-Gravenland/West en Schenkel.

Regionaal Energieloket (REL)
Vanaf 1 mei 2022 is het Regionaal Energieloket (REL) aanspreekpunt voor Capellenaren met vragen over het verduurzamen van hun woning. Capellenaren kunnen terecht op de website van het REL. Inmiddels hebben bijna 3.000 (unieke) Capellenaren deze site gevonden. De adviseurs van het REL zijn ook telefonisch bereikbaar.

Warmtebeelden
In de winter van 2021-2022 verzorgde het Energiecollectief Capelle (ECC) een warmtebeeldenactie. Bij bijna 300 adressen is een warmtebeeld gemaakt zodat de bewoners konden zien hoe goed hun huis geïsoleerd is. Met deze resultaten zijn er verschillende kleine maatregelen genomen door de bewoners. Het plaatsen van radiatorfolie en tochtstrips de meest genomen kleine maatregelen. Daarnaast gingen woningeigenaren aan de slag met grotere maatregelen zoals spouwmuur-, bodem- en dakisolatie, een nieuwe geïsoleerde buitendeur of garagedeur, of het vervangen van kozijnen en het plaatsen van HR++ of triple glas.

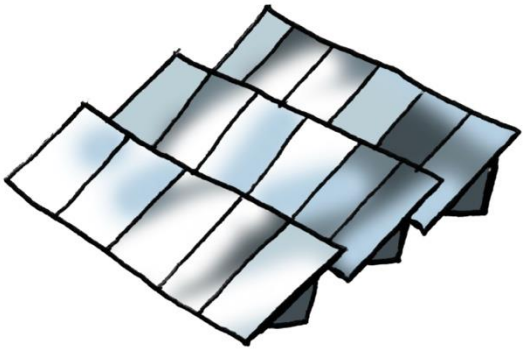

Collectieve inkoopacties
Aansluitend op de warmtebeeldenactie organiseerden ECC, WoonWijzerWinkel en de gemeente in februari 2022 een isolatieactie voor eigenaren van eengezinswoningen. In totaal vroegen 65 huishoudens offertes aan om de woning te laten isoleren. Tijdens de Week van de Duurzaamheid 2022 organiseerden de gemeente en het REL een inkoopactie zonnepanelen. Ruim 700 Capellenaren volgden het webinar en binnen 24 uur was het maximale aantal deelnemers (400) aan de actie bereikt. Aanvullend kon de installateur nog eens 196 Capellenaren helpen met een offerte. Ter vergelijking: bij de zonnepanelenactie in oktober 2021 vroegen 32 huishoudens een offerte op.

Energiearmoede
In december 2021 stelde het college het Actieplan Energiearmoede vast. Het Actieplan Energiearmoede is een eerste aanzet van een aanpak van energiearmoede in Capelle. Hiermee zetten wij stappen én worden ontwikkelingen en onderzoeken gevolgd rondom energiearmoede. Het Actieplan Energiearmoede 2022-2025 beschrijft 15 activiteiten waarmee de gemeente energiearmoede de komende jaren wil aanpakken. De nadruk in de aanpak ligt op voorlichting, praktische ondersteuning en verder onderzoek naar de doelgroep en bewezen aanpakken.

Winteroffensief
Vanwege de hoge energieprijzen is in december 2022 het Capelse Winteroffensief gestart. Van de Rijksoverheid heeft de gemeente geld ontvangen om Capellenaren te helpen energie te besparen. Voor het winteroffensief is ruim 1,2 miljoen euro beschikbaar om inwoners met een laag inkomen en een slecht of matig geïsoleerde woning te helpen. Niemand mag in de kou zitten.

Ondersteuning voor VvE's
Capelle kent zo'n 230 VvE's. Met ongeveer 10.000 appartementen is dit een belangrijke doelgroep. Kenmerkend voor wonen in een VvE is dat eigenaren met elkaar besluiten nemen over het onderhoud en verduurzaming. Dat maakt het proces voor verduurzaming in VvE's ingewikkelder dan voor eigenaren van een eengezinswoning. Gelukkig weten steeds meer VvE's de VvE-Helpdesk te vinden. Het aantal VvE's waarmee contact is, steeg in 2022 van 26 naar 75. Daarnaast zijn er zes informatiebijeenkomsten georganiseerd, boden wij een driedaagse bestuurderscursus aan en konden 10 VvE's gebruik maken van een quickscan energiebesparing. Van 7 VvE's zijn in de winter van 2021/2022 warmtebeelden gemaakt met een drone.

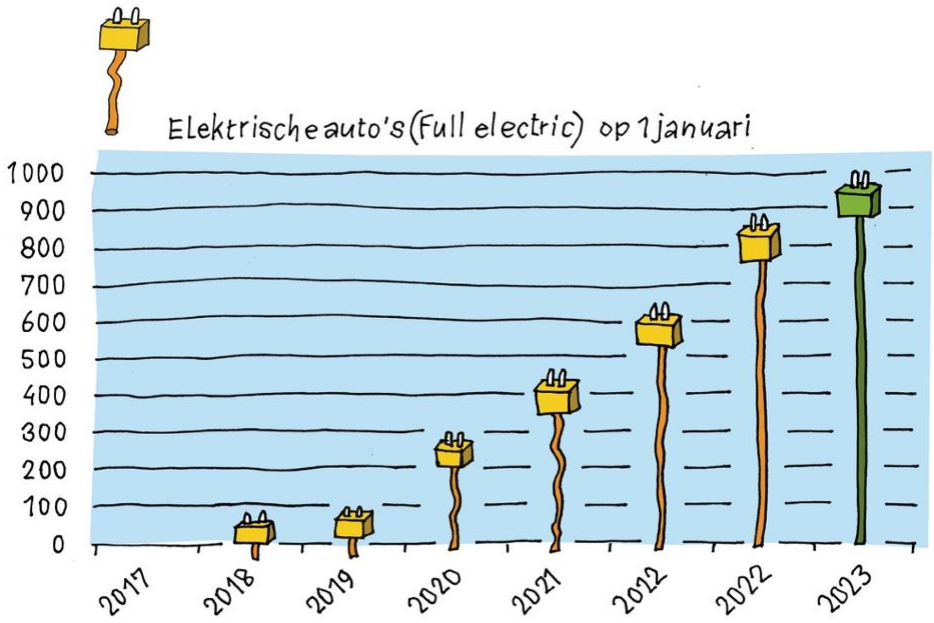

Samenwerking met bedrijven
In de vorm van themabijeenkomsten over duurzaamheid, een symposium, samenwerken in de opstart van Green Business Club Fascinatio, onderzoek naar de verduurzaming bedrijventerrein Capelle West en afspraken met de diverse BIZ'en en Parkmanagers van de bedrijventerreinen is er afgelopen jaar een goede basis gelegd om de samenwerking met bedrijven op het gebied van duurzaamheid te intensiveren.

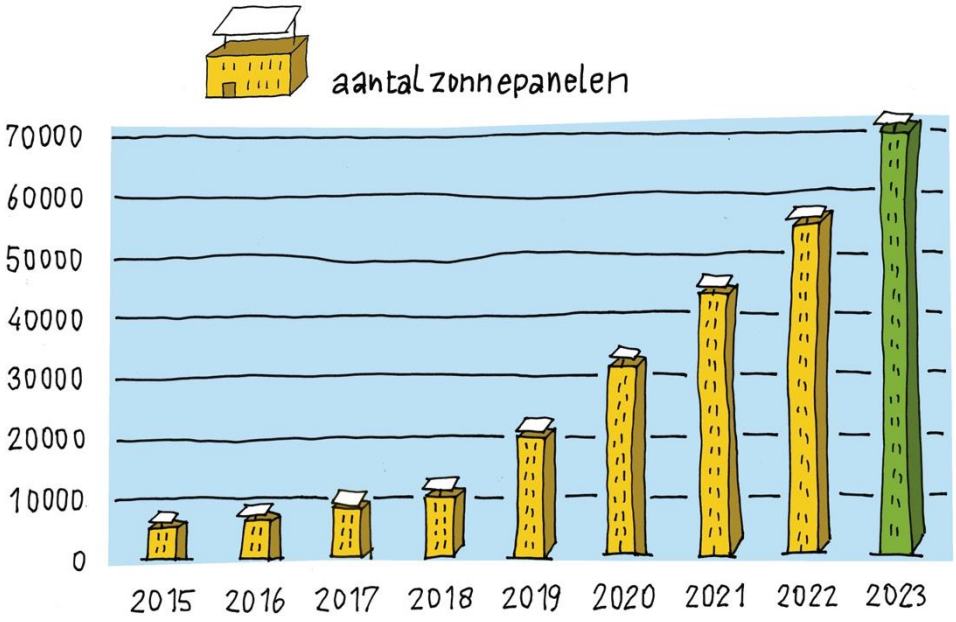
Energielabel C verplichting kantoren
Wij hebben bedrijven geïnformeerd over de Energielabel C verplichting. Vanaf 2023 mogen kantoorpanden met een energielabel lager dan C namelijk niet meer worden gebruikt. Op 1 oktober 2022 voldeed 85% van de kantoren in Capelle hieraan. Daarmee scoren wij ruim boven het Nederlands gemiddelde. In 2023 start toezicht en handhaving op de kantoren die nog niet voldoen.

Elektrisch rijden stimuleren
Wij hebben een nieuw laadpalenbeleid opgesteld voor de jaren 2023 en 2024. Voortaan worden ook laadpalen geplaatst op basis van gebruikersdata in plaats van alleen door een concrete aanvraag. Daarnaast is verduidelijkt dat een privé laadkabel over de openbare ruimte niet is toegestaan. Om het proces van aanvraag tot plaatsing van laadpalen te versnellen, hebben wij voor 308 laadpunten een verzamelverkeersbesluit genomen waarmee het proces minstens 12 weken verkort wordt. Het aantal laadpunten is tot september 2022 gegroeid naar 570 laadpunten (285 laadpalen). De ambitie om op 1 januari 2023 1.000 volledig elektrische auto's te laten rijden is in zicht. In september 2022 waren er namelijk bijna 900 volledig elektrische auto's (data: klimaatmonitor).

Meer zonne-energie opwekken

De energie die wij gebruiken willen wij duurzaam opwekken. Als verstedelijkte gemeente kan dat niet allemaal in Capelle aan den IJssel zelf. Wij zetten vooral in op het opwekken van zonne-energie. Op dak, maar ook langs snelwegen en op parkeerplaatsen. Het aantal zonnepanelen in Capelle aan den IJssel is tussen 2015 en 2022 vertienvoudigt (data: jaarlijkse luchtfoto's). Sinds 2020 is zonne-energie de grootste bron van duurzame elektriciteit in Capelle aan den IJssel. In maart 2022 lagen er ruim 54.600 zonnepanelen in de stad. Het is nog niet zeker of de ambitie van 70.000 panelen op 1 januari 2023 haalbaar is, maar wij verwachten wel dicht in de buurt te komen. In april 2022 opende energiecoöperatie ZonKracht Capelle haar eerste zonnedak op basisschool Ontdekrijk in Oostgaarde. Samen met gemeenten in de regio doen wij mee aan de versnellingsaanpak 'Zon op parkeerplaatsen'. Met gemeenten en Rijkswaterstaat zijn wij in gesprek om het proces om zonnepanelen te plaatsen langs de A20 en A16 voor te bereiden. Wij onderzoeken bij metrostation Capelsebrug de mogelijkheid van een elektrische OV hub, inclusief het overkappen van parkeerplaatsen met zonnepanelen.

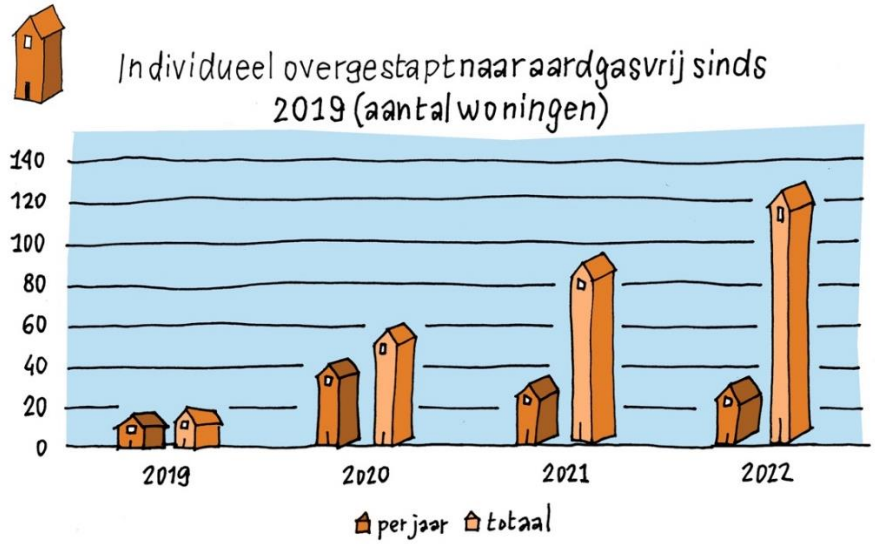

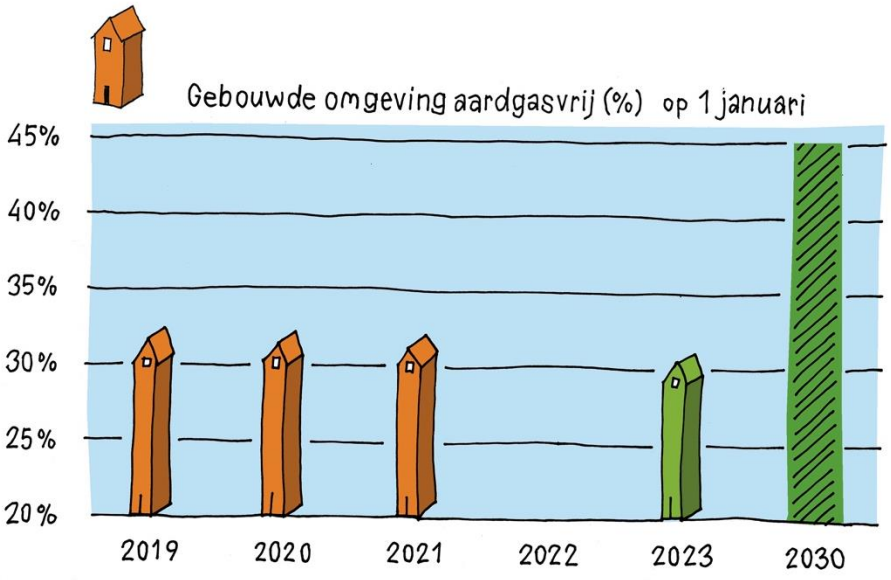
Aardgasvrij

Uiterlijk in 2050 moeten alle gebouwen in Nederland, dus ook in Capelle aan den IJssel, aardgasvrij zijn. Wij moeten duurzame alternatieven vinden voor het gebruik van aardgas voor verwarming, warm water en om te koken. Gemeenten hebben de regie over de overstap van het gebruik van aardgas naar het gebruik van duurzame energie voor verwarming, warm water en om te koken.

Hoe staat het ervoor in Capelle?

De wijken Schollevaar en Fascinatio en grote delen van de Hoofdweg zijn aangesloten op een warmtenet (stadsverwarming). Het grootste deel van de warmte voor deze gebieden wordt hernieuwbaar opgewekt met restwarmte uit de Rotterdamse haven. Capellenaren maakten de afgelopen jaren ook individueel de overstap naar aardgasvrij. Sinds 2019 gaat dat om 128 gebouwen (data Stedin). Op dit moment is daarmee ongeveer 32% van de bestaande gebouwde omgeving aardgasvrij of klaar om op een later tijdstip van het aardgas af te stappen. Dat ligt boven de ambitie van 31% voor 1 januari 2023. De ambitie dat 45% van de bestaande gebouwde omgeving in 2030 aardgasvrij is, vraagt de komende jaren flinke stappen.

Wat hebben wij hiervoor gedaan?

Capelse Transitievisie Warmte

Op 7 maart 2022 heeft de gemeenteraad de Capelse Transitievisie Warmte vastgesteld. Hierin staat hoe alle gebouwen in Capelle aan den IJssel aardgasvrij gemaakt kunnen worden. De transitievisie laat zien dat voor Capelle aan den IJssel, met de kennis van nu, twee warmteopties voor de hand liggen: een warmtenet of een (elektrische) warmtepomp. Voor 2030 houden wij geen rekening met grootschalige beschikbaarheid van duurzaam gas (groengas of waterstof) voor de gebouwde omgeving. Dit kan na 2030 veranderen, maar ook dan is het de vraag of het logisch is duurzaam gas in te zetten in Capelle aan den IJssel, vanwege de beschikbaarheid van duurzaam gas en omdat hier genoeg andere duurzame alternatieven zijn.

De transitievisie is geen uitgewerkt plan voor de hele stad. Wel geeft het focus en richting voor de langere termijn. In een uitvoeringsplan wordt straks per gebied de definitieve keuze gemaakt wat het duurzame alternatief voor aardgas is en wanneer het aardgas wordt afgesloten. Het uitvoeringsplan laat ook zien wat dit voor de Capellenaar betekent. Zowel financieel als voor de woning of een ander gebouw. Het opstellen van een uitvoeringsplan doen wij met een gebiedsaanpak en start altijd eerst met een verkenning. De gemeenteraad heeft besloten dat gestart wordt met verkenning voor vier gebieden: Rivium, Florabuurt, CapelleXL en 's-Gravenweg West.

Communicatiecampagne aardgasvrij

Om te zorgen dat Capellenaren weten wat de overstap naar aardgasvrij voor hen betekent bereiden wij, op verzoek van de gemeenteraad, een communicatiecampagne voor. Onderdeel hiervan is een online-invulprogramma waarmee Capellenaren meer inzicht krijgen in de ontwikkelingen in hun wijk. Zij vullen hun postcode en huisnummer in en vervolgens zien zij wat de gemeente voor hun buurt verwacht als aardgasvrije warmteoptie. Vervolgens kunnen zij meteen zien waar zij qua verduurzaming mee aan de slag kunnen om de woning transitiegereed te maken. Wij verwachten dat de campagne in het voorjaar van 2023 start.

Onderzoek warmtebronnen
Door de aanwezigheid van restwarmte in de Rotterdamse haven en andere warmtebronnen zoals geothermie, is er voldoende aanbod van warmte in de regio Rotterdam Den Haag. Deze regionale warmtebronnen kunnen in potentie warmtenetten in Capelle aan den IJssel van warmte voorzien. Dat gebeurt op dit moment al in Fascinatio en Schollevaar. Wel moet er voldoende transportcapaciteit zijn om meer regionale warmte naar Capelle aan den IJssel te kunnen transporteren. De capaciteit van de Boszoomleiding (de hoofddistributieleiding tussen Rotterdam en Capelle aan den IJssel) lijkt lager dan aanvankelijk aangenomen. Het is nog onduidelijk hoeveel restwarmte via deze infrastructuur naar Capelle aan den IJssel gedistribueerd kan worden. Daarnaast is onduidelijk wat de toekomstplannen zijn van de RoCa centrale. Deze heeft nu een piek- en back-up functie voor het warmtenet in Schollevaar en Fascinatio. Als derde hebben andere gemeenten aan de Leiding over Noord en ten noorden en oosten van Capelle aan den IJssel ook de ambitie om gebruik te maken van de restwarmte uit de haven. Gemeenten ten noorden en oosten van Capelle zijn hiervoor ook afhankelijk van de Boszoomleiding en de RoCa centrale. Eneco en Shell verkennen daarnaast de mogelijkheid voor geothermie in het gebied Rotterdam Oost/ Capelle aan den IJssel. Om zaken transparant te krijgen en een rechtvaardige verdeling te krijgen nemen wij deel aan het regionaal onderzoek naar:

1. de optimalisatie van de benutting van de bestaande transportleidingen;
2. toekomstverkenning van het warmtesysteem in het oostelijk deel van de regio Rotterdam.

Tegelijkertijd doen wij onderzoek naar de potentie van lokale warmtebronnen. Zo zijn in 2022 de risico's en kansen voor bodemenergie in kaart gebracht. Op dit moment laten wij een onderzoek uitvoeren naar het ontwikkelen van een warmtenet voor de wijken Oostgaarde, Middelwatering, Capelle West en 's-Gravenland met lokale warmtebronnen. De resultaten van dit onderzoek worden in het eerste kwartaal van 2023 verwacht.

Verkenning Aardgasvrij Florabuurt en omgeving
In samenwerking met de gemeente Rotterdam en woningcorporaties Havensteder en Woonstad Rotterdam verkennen wij de haalbaarheid van de aanleg van een warmtenet in Prinsenland, Het Lage Land en de Florabuurt en omgeving (PLF). Het gebied in Capelle bestaat uit de Florabuurt, Molenbuurt, Bloemenbuurt Oost, Bloemenbuurt West en Akkerwinde/Haagwinde.

De realisatie van een warmtenet blijkt in dit gebied technisch en ruimtelijk mogelijk. Wij willen nu weten wat de kosten zijn voor de realisatie van een warmtenet en onder welke voorwaarden, met als randvoorwaarde een woonlastenneutrale overstap voor de Capellenaar. Om de daadwerkelijke kosten en voorwaarden in beeld te krijgen, zijn de gemeenten Rotterdam en Capelle aan den IJssel begin 2021 een aanbesteding gestart voor een warmteleverancier die het mogelijk aan te leggen warmtenet gaat realiseren en exploiteren. Woonstad Rotterdam en Havensteder zijn als partners hierbij betrokken. Ook spreken wij geregeld met een klankbordgroep van betrokken buurtbewoners.

Eneco en Ennatuurlijk hebben zich in 2021 aangemeld als warmteleverancier voor het gebied PLF. Met deze twee partijen zijn de gesprekken gestart om tot een goed aanbod voor een warmtenet te komen voor de wijk en de bewoners. In het voorjaar van 2022 besloot Ennatuurlijk zich terug te trekken.

Wij hadden verwacht dat het haalbaarheidsonderzoek eind 2022 gereed zou zijn maar wij missen nog informatie. De kosten van het warmtenet achter de voordeur zijn in beeld gebracht voor 13 referentiewoningen in het gebied, waarvan zes in Capelle aan den IJssel. De businesscase is nog niet definitief. Dit komt door de invloed van de landelijke discussie over het eigendom van warmtenetten, te maken keuzes over het temperatuurniveau van het warmtenet en de verdeling van kosten en risico's. Een overzicht van de subsidies en financieringsmogelijkheden is nog niet te maken. Het kabinet heeft met Prinsjesdag bekend gemaakt 200 miljoen uit het Klimaatfonds beschikbaar te stellen om de aanleg van warmtenetten te stimuleren. In 2023 is 130 miljoen

beschikbaar en in 2024 70 miljoen. Hoe het geld precies over projecten wordt verdeeld zou in het vierde kwartaal van 2022 bekend worden gemaakt. De bekendmaking is verschoven naar het eerste kwartaal van 2023. Wij verwachten nu het haalbaarheidsonderzoek af te kunnen ronden in het eerste kwartaal van 2023 en het resultaat in het tweede kwartaal van 2023 te kunnen voorleggen aan de gemeenteraad. Dit onder voorbehoud van het bekend maken van de landelijke subsidieregeling in het eerste kwartaal van 2023.

Verkenning Aardgasvrij Rivium
Het Rivium transformeert naar een gemengde stadswijk met ongeveer 5.000 nieuwe woningen. Voor de nieuwbouw wordt gekeken naar een warmtenet dat ook mogelijkheden biedt voor bestaande gebouwen. Met als warmtebronnen aquathermie (uit de afvalwaterzuiveringsinstallatie (AWZI) Kralingseveer) en bodemenergie met warmtekoudeopslag (WKO). Het gezuiverde afvalwater van de AWZI heeft een ideale temperatuur om zowel voor warmte als voor koeling te gebruiken. Het gaat waarschijnlijk om voldoende vermogen om alle nieuwbouw van warmte te voorzien en een deel van de bestaande gebouwen. Met deze oplossing blijft bodemenergie met WKO beschikbaar voor de bestaande kantoren. Een alternatief is om alleen gebruik te maken van bodemenergie met WKO voor zowel de nieuwbouw en bestaande bouw.

De initiatiefnemers in het Rivium zijn bezig een duurzame collectieve warmtevoorziening te laten realiseren en exploiteren door een marktpartij die de warmte en koude zal gaan leveren. Wij hebben hierbij een faciliterende rol en wachten af waar de initiatiefnemers mee komen. Na de inwerkingtreding van de Wet Collectieve Warmtevoorziening (voorzien op 1 juli 2024) wijzigt de rol die de gemeente moet nemen.

Verkenning Aardgasvrij CapelleXL en Aardgasvrij 's-Gravenweg West
Wij hebben in de tweede helft van 2022 voor beide verkenningen een plan van aanpak geschreven. Op 10 januari 2023 heeft het college deze documenten vastgesteld. Wij gaan nu aan de slag met deze gebiedsaanpakken.

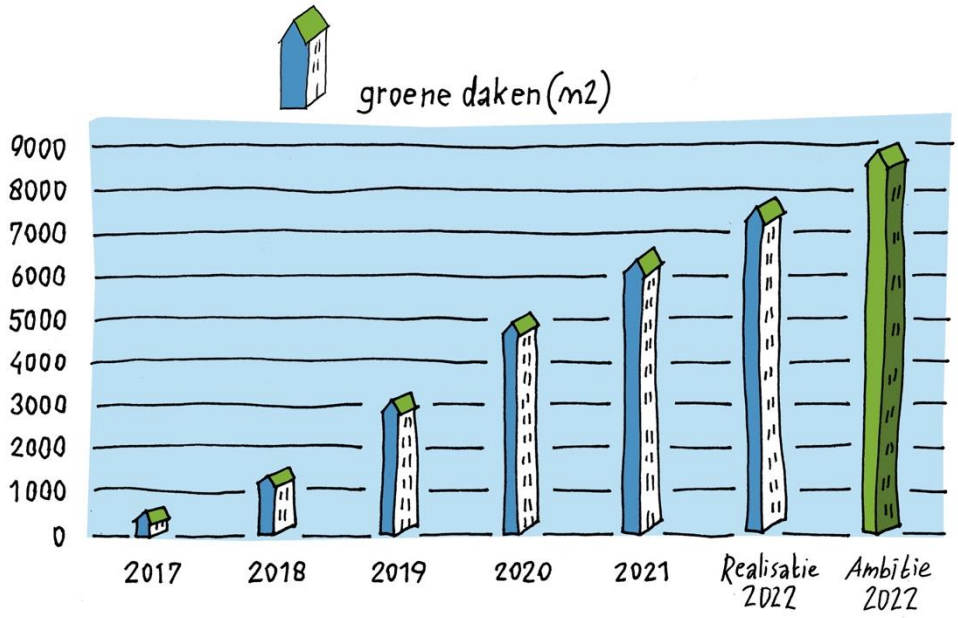
Klimaat

Weersextremen komen door klimaatverandering vaker voor. Dit zien wij over de hele wereld steeds duidelijker. Dat brengt uitdagingen met zich mee. Gelukkig heeft Capelle aan den IJssel als relatief groene en blauwe stad nog niet te maken met problemen. Tegelijkertijd is het nodig om ons aan te passen aan klimaatverandering zodat wij schade en overlast in de toekomst kunnen beperken. Wij willen daarom dat Capelle aan den IJssel in 2050 klimaatbestendig is ingericht. De komende jaren gebruiken wij om de leefomgeving weerkrachtig in te richten waarbij wij rekening houden met de klimaateffecten overstroming, wateroverlast, droogte, hitte, bodemdaling en biodiversiteit.

Hoe staat het ervoor in Capelle?

Huidige weersextremen kunnen in Capelle relatief goed worden opgevangen. Het grootste deel van de gebouwen is gebouwd op stevige betonpalen, waardoor ze niet weg kunnen zakken. De stad ligt aan de Hollandsche IJssel en de Maas, goed beschermd door keringen en dijken. Maar het klimaat verandert en dat heeft ook gevolgen voor Capelle aan den IJssel. Wij hebben in beeld gebracht waar in de toekomst uitdagingen of juist kansen ontstaan, zodat wij ons hierop kunnen voorbereiden.

Wij stimuleren bewoners en bedrijven om hun eigen terrein te vergroenen. Daarvoor stimuleren wij ook de aanleg van groene daken. Wij hadden als ambitie om, met behulp van de gemeentelijke subsidie, 9.000 m2 groen dak realiseren tot en met 2022. Dit is helaas niet gelukt. Uiteindelijk is in totaal 7.808 m2 groen dak gerealiseerd. Capellenaren kunnen sinds de zomer van 2021 overigens ook bij het hoogheemraadschap verschillende subsidies voor het vergroenen van hun terrein aanvragen.

Wat hebben wij hiervoor gedaan?

Klimaatadaptatiestrategie vaststellen

In maart 2022 is de leidraad voor klimaatadaptatie "Weerkrachtig Capelle" door de gemeenteraad vastgesteld. Omdat klimaatverandering en de invloed hiervan op de natuur en ecologie niet voor 100% te voorspellen is, is dit document in eerste instantie een koers om de leefomgeving weerkrachtig in te richten zodat Capelle klimaatadaptief is in 2050.

Evaluatie voorbeeldproject
De Waterweg Arica is het eerste klimaatadapatieve project in Capelle. Eind 2022 zijn de eerste monitoringsresultaten opgeleverd om het effect van de maatregelen te evalueren. Maatregelen zoals het vergroenen van parkeervakken, gebruik maken van licht ophoogmateriaal, inzetten van groenstroken voor wateropvang en oppervlakkige afvoer van overtollig regenwater over straat zijn zichtbare voorbeelden van waterrobuust en hittebestendig inrichten van de openbare ruimte. Met behulp van deels al toegekende rijkssubsidie worden deze maatregelen in nieuwe groot onderhoudsprojecten toegepast.

Samenwerking waterketen
Eind 2021 heeft de gemeente de samenwerkingsovereenkomst "Alliantie Waterkracht" met gemeente Rotterdam, drie waterschappen en drinkwaterbedrijf Evides ondertekend. In deze samenwerking wordt met de partners gekeken naar het weerkrachtig en circulair inrichten van de waterketen en het watersysteem. Daarbij worden naar de toekomst toe ook steeds meer belangenorganisaties en inwoners uitgenodigd om mee te denken.

Programma Buitenruimte
Het Programma Buitenruimte geeft invulling aan en is een uitwerking van de Stadsvisie. Het versterken van groenblauwe structuren en vergroten van biodiversiteit maakt hier onderdeel vanuit. Inmiddels is het koersdocument "Samen Ruimte Maken" opgesteld in samenwerking met belangenorganisaties en Capellenaren. De wijktours hebben veel nieuwe inzichten opgeleverd die tot bijstelling van de inrichting en beheer en onderhoud van de buitenruimte zullen leiden. Ook wordt deze informatie onderdeel van de nog op te stellen uitvoeringsagenda.

Particulier terrein vergroenen
Het waterrobuust en hittebestendig inrichten van tuinen en daken krijgt over het algemeen steeds meer aandacht maar wij zien ook dat veel Capellenaren nog steeds andere keuzes maken bij de inrichting van hun tuin. Daarom blijft het belangrijk om in de communicatie hiervoor aandacht te vragen en voldoende bewustwording te genereren.

Vergroenen van particulier terrein door de subsidie op groene daken, gevels en erfafscheidingen vindt onverminderd aftrek. In 2022 werd circa 1.100 m2 groen dak gerealiseerd. Ook is er belangstelling om geveltuintjes aan te leggen. In november 2022 is de subsidieregeling voor groene daken, gevels en erfafscheidingen uitgebreid om subsidie voor de aanschaf en installatie van regentonnen te kunnen verlenen. Begin 2023 start de uitvoering van de nieuwe subsidieregeling.

NK Tegelwippen
Capelle aan den IJssel deed dit jaar voor het eerst mee aan het Nederlands Kampioenschap Tegelwippen. Onder het motto 'tegels eruit, groen erin' zetten Capellenaren zich gezamenlijk in voor een fijnere leefomgeving en een meer klimaatbestendige toekomst. Zij vervingen maar liefst 4.451 tegels door groen. In totaal hebben in Nederland meer dan 2,8 miljoen tegels ruimte gemaakt voor groen: een nieuwe record voor het NK Tegelwippen. Dit jaar streden 135 gemeenten mee. Capelle aan den IJssel daagde Krimpen aan den IJssel uit voor een onderlinge wedstrijd. Krimpen aan den IJssel wipte minder tegels, maar scoorde meer tegels per inwoner en won daarom de onderlinge wedstrijd.

Circulaire economie

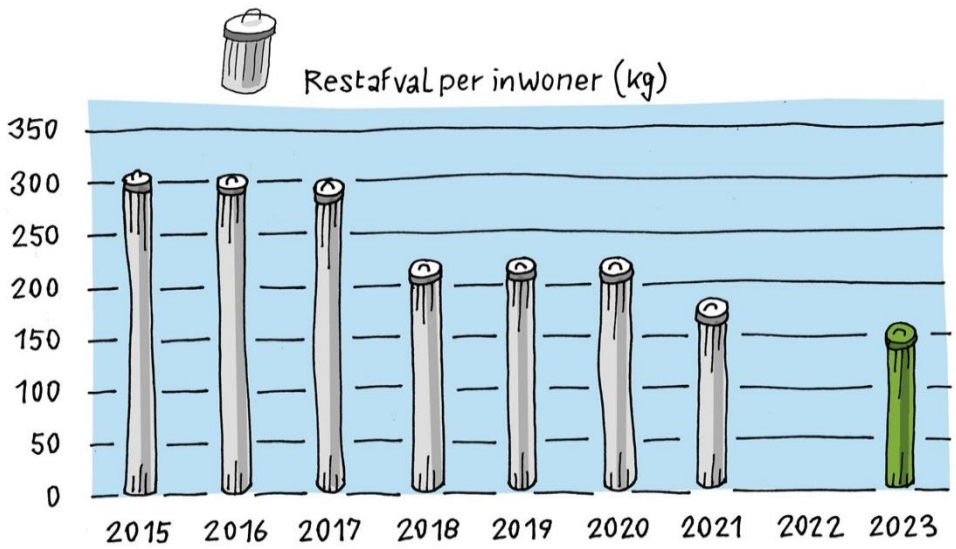
Circulariteit krijgt steeds meer aandacht. Enerzijds door de stijging van de CO_2 uitstoot bij het delven van grondstoffen en het produceren van producten. En anderzijds door de steeds nijpender wordende schaarste van materialen en delfstoffen. Iets wat wereldwijd steeds vaker zichtbaar is. Focus op circulariteit levert voordelen op voor zowel de productie uitstoot als de grondstofschaarste.

Positieve effecten van deze ontwikkeling zijn toename van kennisuitwisseling, stijgende investeringsbereidheid bij bedrijven en steeds meer publiek private samenwerking op het vlak van circulaire economie. Zo ook in Capelle, waar wij werken aan vermindering van afvalstromen, hergebruik van reststoffen, gebruik van hernieuwbare grondstoffen en vergroten van kennis over circulaire kansen bij bedrijven, inwoners en de eigen interne organisatie. Zo vormen wij ons lineaire economisch systeem om, in een circulair systeem waarin wij grondstoffen niet uitputten en reststoffen opnieuw gebruiken in het productieproces. Samen met bewoners, bedrijven en organisaties zijn wij hier mee aan de slag.

Wij zetten in op het vergroten van kennis over de circulaire economie om zo een gedragsverandering teweeg te brengen bij bedrijven, inwoners en de interne gemeentelijke organisatie. Het verminderen van afvalstromen heeft onze grote aandacht. En wij willen dat Capelse ondernemers meeprofiteren van de economische kansen en toenemende werkgelegenheid binnen de circulaire economie. Wij ondersteunen zowel maatschappelijke als economische initiatieven uit de samenleving op het vlak van afvalbeperking, hergebruik en deeleconomie. Wij onderzoeken en ondersteunen de mogelijkheden tot ketensamenwerking tussen en kennisontwikkeling bij deze partners. Ook centrale en decentrale overheden en overheidsorganisaties, zoals de provincie Zuid-Holland, Metropoolregio Rotterdam Den Haag, waterschappen, Rijkswaterstaat en milieudiensten, wisselen steeds meer kennis uit en wij gaan samenwerkingsverbanden met hen aan op specifieke circulaire thema's.

Hoe staat het ervoor in Capelle?

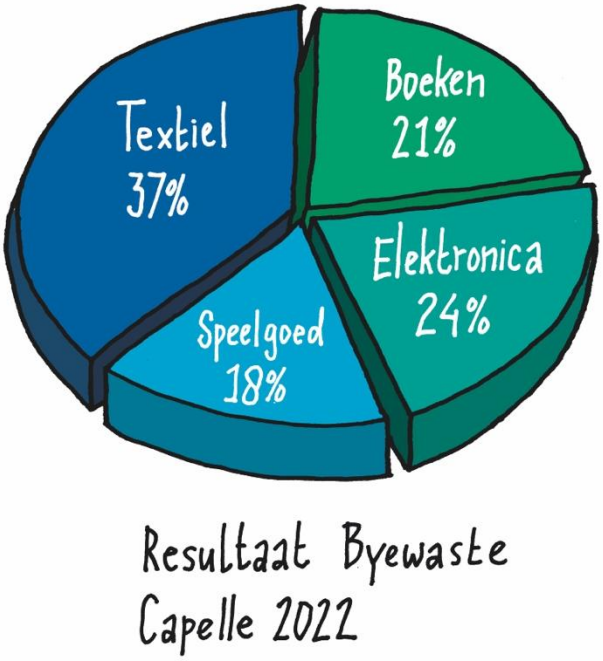
Wij zetten stappen op weg naar een circulaire economie. Dat doen wij samen met bewoners, bedrijven en maatschappelijke partners. Er zijn verschillende succesvolle maatschappelijke initiatieven op het gebied van de deeleconomie en hergebruik, zoals de kringloopwinkel, het repaircafé, de voedselbank en de Speel-o-theek. Maar ook tal van Capelse bedrijven zetten in op circulaire bedrijfsvoering en ketensamenwerking. Het aantal kilo's restafval per inwoner laat sinds 2015 een afname zien van 40%. Van 315 kilo restafval per inwoner in 2015 naar 186 kilo restafval per inwoner in 2021. Daarmee komt de ambitie van 160 kilo restafval per inwoner in 2023 in zicht. Tegelijkertijd zetten wij in op een stijging van het gemiddelde afvalscheidingspercentage voor huishoudelijk afval naar 60%. In 2022 lag dit op 54%.

Wat hebben wij hiervoor gedaan?

Voorkomen van afval

Het voorkomen van afval is meer integraal onderdeel geworden van de communicatie over huishoudelijk afval naar de Capellenaar. Denk aan reparatie, recycling, kringloop en de inzameling van een aantal grote afvalstromen. Er zijn mooie resultaten geboekt door Byewaste. Zij halen boeken, elektronica, speelgoed en textiel op bij de Capellenaar thuis zodat dit niet in de afvalbak beland, maar een tweede leven krijgt. In februari 2022 werd de pilot die in Schenkel was gestart, uitgebreid naar de rest van de stad. Sinds april 2022 haalt Byewaste ook oude matrassen op. In 2022 haalde Byewaste in Capelle aan den IJssel in totaal ruim 22.000 kilo op.

Opstellen Actieplan Circulair Capelle

Wij werken aan het opstellen van het Actieplan Circulair Capelle. Voor de zomer van 2023 moet het actieplan gereed zijn. Als input voor het actieplan hebben wij in 2022 een aantal onderzoeken laten uitvoeren. Wij hebben een economisch marktonderzoek laten uitvoeren naar de mate van circulariteit van het Capelse bedrijfsleven en een lijst van circulaire kansen laten opstellen. Wij hebben daarnaast onderzoek laten doen naar de circulaire kansen van het maaisel wat blijft liggen na het maaien van bermen. Kunnen wij als gemeente dit bermmaaisel eventueel gebruiken als duurzaam alternatief voor producten die wij nu als gemeente inkopen (denk bijvoorbeeld aan karton, of meubels)? Verder zijn de bedrijfsmatige reststromen in beeld gebracht op bedrijventerreinen CapelleXL en Rivium.

Kennisuitwisseling

In de Week van de Duurzaamheid hebben wij een circulair symposium georganiseerd, gericht op ondernemers. Daarnaast hebben wij bijgedragen aan de bijeenkomst van Themater 'Kansen van de circulaire transitie.' Verder hebben wij deelgenomen aan de regionale grondstoffentafels van de provincie Zuid-Holland en is een regionale subsidie voor duurzame bedrijventerreinen aangevraagd en toegekend.

Gemeentelijke voorbeeldrol

Werken aan een duurzaam Capelle doen wij samen met Capellenaren, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Tegelijkertijd vinden wij het belangrijk dat wij als gemeente zelf het goede voorbeeld geven. Daarom willen wij ook onze eigen organisatie verduurzamen en zetten wij stappen op terreinen waar wij zelf verantwoordelijk voor zijn: gebouwen, openbare verlichting en mobiliteit.

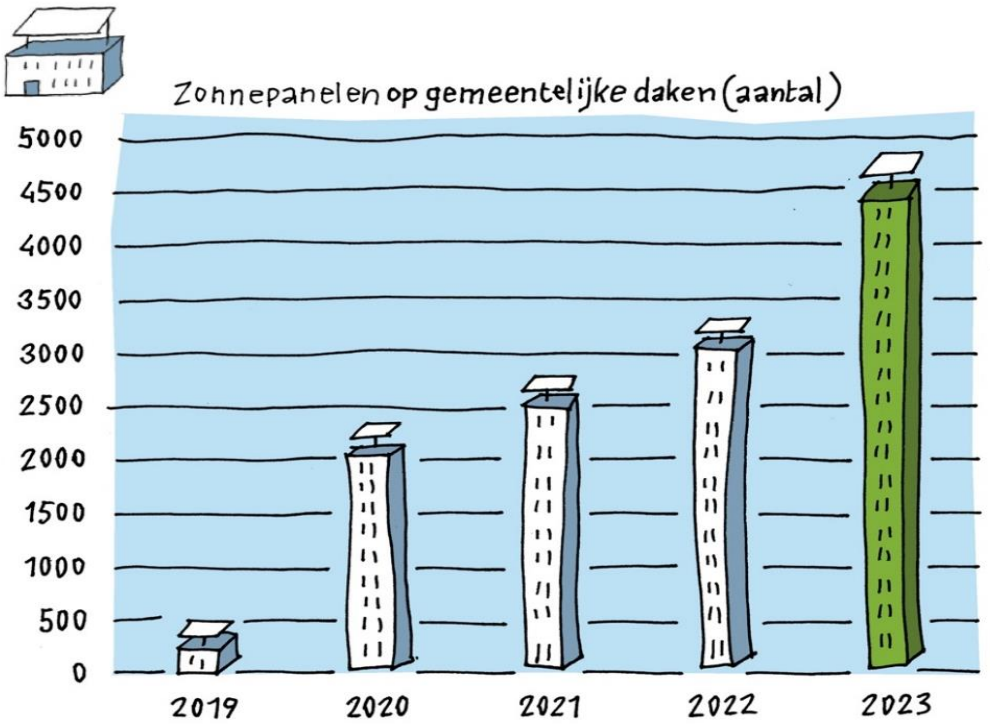
Gebouwen

Het Meerjarig Onderhoudsprogramma voor gemeentelijk vastgoed wordt uitgevoerd. Op natuurlijke momenten worden maatregelen op het gebied van duurzaamheid uitgevoerd. Een flink deel van ons vastgoed heeft een label A, wat bereikt is door verduurzamingsmaatregelen te treffen in bestaande gebouwen, en nieuwbouw te realiseren volgens de laatste duurzaamheidsnormen.

Het gemeentelijk vastgoed met kantoorfunctie voldoet aan de Energielabel C verplichting. Hiernaast heeft de gemeente gehoor gegeven aan de landelijke oproep "Zet de knop om". Door een combinatie van temperatuurverlaging tijdens werktijd, en een verkorting van de openingstijden wordt het energieverbruik van het gemeentehuis verlaagd.

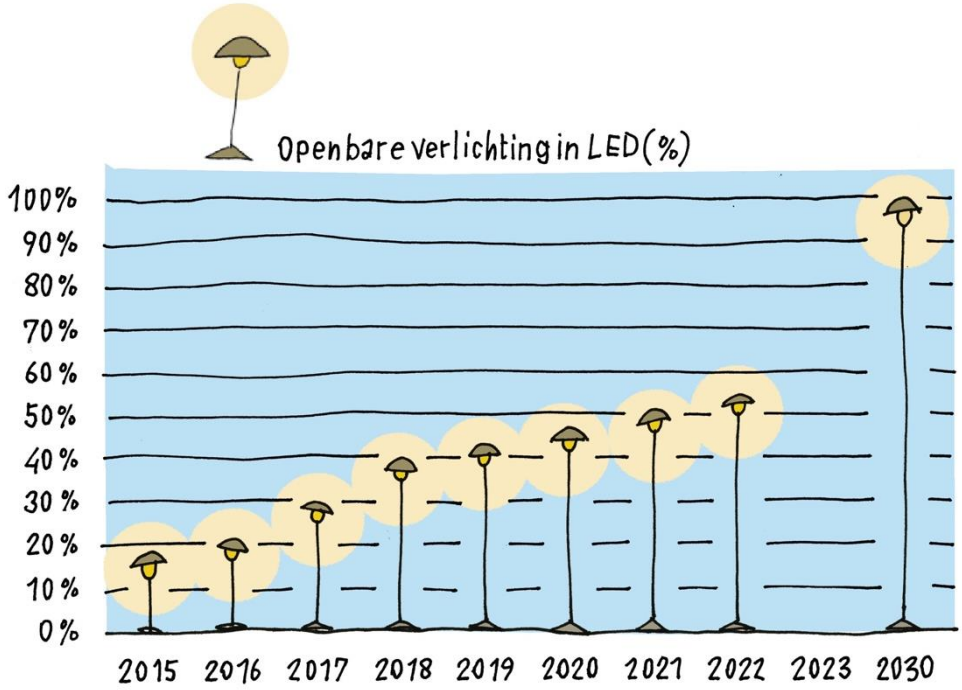
In 2023 stellen wij de landelijk afgesproken routekaart op hoe wij de doelstelling voor maatschappelijke vastgoed van 49% CO2 reductie in 2030 en 95% reductie in 2050 kunnen bereiken. In de routekaart wordt onze opgave in beeld gebracht en de wijze waarop wij de verduurzamingsopgave verder gaan realiseren. De routekaart bevat naast een strategie een uitvoeringsplan voor ten minste de komende vier jaar. Daarbij hoort ook een kredietaanvraag.

In 2023 gaan wij ook verder met geschikte daken van ons gemeentelijk vastgoed in te zetten voor het opwekken van duurzame energie. Hiervoor spreken wij ook met ZonKracht Capelle. Het gaat in totaal om 28 daken. Op 14 daken liggen inmiddels bijna 2.800 zonnepanelen. Op de overige 14 daken kunnen nog ruim 3.000 zonnepanelen geplaatst worden. Hiervoor zijn de financiën al beschikbaar gesteld. Wij houden ook ontwikkelingen in de markt in de gaten om te zien of daken die nu nog niet geschikt lijken dat in de toekomst wel worden (bijvoorbeeld door het toepassen van lichtgewicht zonnepanelen).

Openbare verlichting

De openbare verlichting bestaat uit ongeveer 17.600 lampen. Bij vervanging van de bestaande armaturen wordt ledverlichting in de openbare ruimte toegepast. Dit geldt ook voor de lampen van de verkeerslichten. Zo besparen wij energie en daalt de gemeentelijke energierekening. Inmiddels bestaat 55% van de openbare verlichting uit LED. Wij verwachten dat in 2030 100% van de openbare verlichting LED is. Het sneller vervangen van de openbare verlichting vraagt een flinke investering, maar levert weinig op qua energiebesparing. De oudste armaturen, die het meeste energie verbruikten, zijn namelijk bijna allemaal al vervangen of worden binnenkort vervangen. Wij blijven vervanging daarom koppelen aan de levensduur van de armatuur.

Mobiliteit

Wij staan midden in de samenleving. Hiervoor is het nodig dat wij ons verplaatsen. Ongeveer een kwart van de totale CO2 uitstoot van de interne organisatie was in 2019 gerelateerd aan vervoer. Wij hebben de ambitie om de CO2 uitstoot door verkeer in 2025 met 30% te reduceren ten opzichte van 2015. Omdat 2020 en 2021 door corona uitzonderlijke jaren waren zijn deze jaren niet representatief. De lange termijn effecten van thuiswerken op de CO2 uitstoot en welke opgave dan nog resteert zijn op dit moment nog niet inzichtelijk. Vanaf 1 juli 2023 zijn wij, net als alle werkgevers met meer dan 100 werknemers, verplicht om de CO2 uitstoot van het woon-werk en zakelijk verkeer te monitoren.

Het openbaar vervoer in Capelle aan den IJssel is in 2030 emissieloos. Wij willen dat in 2025 het doelgroepenvervoer en het gemeentelijk wagenpark emissieloos is. Voor het doelgroepenvervoer maken wij hierover afspraken in de aanbesteding. De komende jaren zetten wij ook in op emissieloos vervoer bij verbonden partijen en bij andere aanbestedingen. Het gemeentelijk wagenpark is in 2022 uitgebreid met vijf elektrische voertuigen. Voor de medewerkers van handhaving zijn vier elektrische auto's in bestelling. Voor eind 2025 worden nog eens twaalf voertuigen vervangen.

gemeente Capelle aan den IJssel

Bijlage 2

Beleid en relevante landelijke wet- en regelgeving

gemeente Capelle aan den IJssel

Beleid en relevante landelijke wet- en regelgeving

In het programma is het eerder vastgesteld beleid en relevante landelijke wet- en regelgeving verwerkt.
Het gaat om:

Beleidsdocumenten

Koersdocument Duurzaam Capelle (5 februari 2018)
Actieplan Energiearmoede (21 december 2021)
Regionale Energiestrategie Rotterdam Den Haag 1.0 (31 mei 2021)
Capelse Transitievisie Warmte (7 maart 2022)
Weerkrachtig Capelle (7 maart 2022)
Laadpalenbeleid 2023-2024 (19 december 2022)

Relevante landelijke wet- en regelgeving

Klimaatakkoord
Klimaatwet
Programma Versnelling verduurzaming gebouwde omgeving
Nationaal Isolatieprogramma (NIP)
Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (WGIW) (in voorbereiding)
Wet Collectieve Warmtevoorziening (WCW) (in voorbereiding)

gemeente Capelle aan den IJssel

Bijlage 3

Eindverslag Participatie Programma Duurzaamheid 2023-2026

Bijlage 3

gemeente Capelle aan den IJssel

Eindverslag Participatie Programma Duurzaamheid 2023 - 2026

Inleiding

De wens om lang en gelukkig in Capelle aan den IJssel te leven, is niet van de gemeentelijke organisatie; het is er één van de vele inwoners en ondernemers van onze stad. Plannen die wij maken om onze gemeente te verduurzamen en zo toekomstbestendig te maken en houden, maken wij daarom niet alleen. Dat doen we met Capellenaren, Capelse ondernemers en partners in de stad.

Participatie betekent "het betrekken van inwoners, bedrijven en belanghebbenden bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van beleid, projecten en programma's. Participatie op initiatief van de gemeente kan de vorm aannemen van informeren, raadplegen, adviseren, co-creatie en meebeslissen." volgens de Capelse participatie verordening.

Voor het Programma Duurzaamheid 2023-2026 hebben veel Capellenaren hun zorgen, wensen, ideeën en meningen gedeeld. Dit eindverslag geeft een samenvatting van de gevolgde participatieprocedure, de ideeën die zijn gedeeld, en hoe die in het Programma Duurzaamheid of elders terecht zijn gekomen.

De 'participatieprocedure': wat hebben we gedaan en met wie?

Tussen december 2022 en april 2023 vond de participatie plaats voor het Programma Duurzaamheid 2023-2026. Ruim 750 Capellenaren en vertegenwoordigers van Capelse organisaties gaven ons hun mening, zorgen, wensen en ideeën mee. 590 Capellenaren deden dat als lid van het burgerpanel, waarvan nog eens ongeveer 50 deelnemers met ons verder praatten in verdiepende sessies over de uitkomsten van de enquête. Op de Stadsconferentie en met twee inloopbijeenkomsten in het Capels Energieloket gingen wij met nog eens zestig Capellenaren in gesprek.

Ook werd Capelse ondernemers en partners in de stad gevraagd naar hun wensen voor een duurzaam Capelle in de toekomst en naar wat daar voor nodig is – en wat zij van de gemeente verwachten. We spraken ondernemers via de BIZ Capelle XL, BIZ Capelle West en GBC Fascinatio, later aangevuld met een aantal losse ondernemers uit netwerk GBC die graag wilden meedenken. Maatschappelijke partners waar de gemeente mee samenwerkt gaven ook hun mening en deelden hun ambities, zoals Havensteder, Eneco, Stedin en het Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard (HHSK).

Daarnaast spraken we inwoners van de stad in of via verschillende gremia of groepen vertegenwoordigers: een jonge generatie Capellenaren via het Kindercollege en de Capelse Jongerenraad, vertegenwoordigers van maatschappelijk actieve Capellenaren via de WijkOverlegPlatform (WOP)-besturen en actieve bewoners die bezig zijn met verduurzamen in het Paradijsselpark. Een bijzondere rol speelde het EnergieCollectief Capelle (ECC), vanuit de samenwerkingsovereenkomst die wij met hen hebben: naast de gesprekken lazen zij nog eens extra mee op de conceptversie van het nieuwe programma.

Tenslotte werden de gekozen Capellenaren (of vertegenwoordigders van Capellenaren) gevraagd naar hun ideeën en wensen: dan hebben we het natuurlijk over de gemeenteraadsleden en het Capelse college van Burgemeesters en Wethouders.

Naast het formele participatie traject nemen we steeds mee wat we horen in alle lopende projecten. Zoals van de energiecoaches die bij Capellenaren thuis komen, van bewoners die langskomen in het Capels Energieloket en in de gebieden waar verkenningen lopen naar het aardgasvrij maken van een bepaalde buurt of gebied.

Wat viel op?

Algemeen en grote thema's

In alle gesprekken zijn we gestart met de vraag 'Hoe zie jij een duurzaam Capelle in de toekomst voor je'. Vrijwel zonder uitzondering werd vooral een groen Capelle genoemd, met veel nadruk op het vergroenen van de openbare ruimte. Maar ook een stad waar duurzaamheid bijdraagt aan een betaalbare energierekening, fijn wonen, een schone leefomgeving en veiligheid op lange termijn. Een stad waar goed openbaar vervoer is en meer ruimte voor fiets en voetganger. Waar afvalscheiding makkelijk is en goederen en diensten meer met elkaar worden gedeeld. En tot slot een stad waar iedereen profiteert van de energietransitie. Dit is doorvertaald in de duurzaamheidsthema's in het Programma Duurzaamheid 2023-2026, waar ten opzichte van het vorige programma meer aandacht is voor klimaatadaptatie én biodiversiteit. Energietransitie blijft vanwege de wettelijke taken en de impact het grootste onderdeel. En voor circulaire economie is een apart Actieplan Circulaire Economie opgesteld.

We kregen ook veel zorgen te horen: over de zeespiegelstijging en wat dat voor gevolgen heeft voor de IJssel, hoe we droge voeten houden ('Als het zo door gaat, zijn we straks Capelle ín de IJssel'), dat onze bodem daalt of dat de stad op sommige plekken écht te heet wordt in de zomer; en over de afnemende hoeveelheid diersoorten (met name bijen en insecten werden genoemd). Dit werd bevestigd door de resultaten van de burgerpanel enquête, waarin een aanzienlijk percentage Capellenaren aangaf bezorgd te zijn over vrijwel alle gevraagde onderwerpen (zie bijlage X van het Programma Duurzaamheid).

Aan de positieve kant viel op dat volgens Capellenaren én organisaties in de stad een duurzaam Capelle niet alleen gaat over duurzaamheid in de vorm van milieu, maar ook sociaal en medemenselijk is: Hoe zorgen we ervoor dat iedereen mee kan komen? Dat iedereen kan verduurzamen, zijn energierekening kan blijven betalen? Hoe zorgen we dat alle Capellenaren profiteren? Hierover hoorden we vrijwel zonder uitzondering terug 'Ik kan het nog wel betalen, maar anderen...' en 'Help wie het echt nodig heeft (eerst)'. Dit nemen we mee in de veranderprincipes in het Programma Duurzaamheid. De kanttekening die daarbij werd gemaakt is wel dat de gemeente er voor álle Capellenaren is. Het verstrekken van objectieve informatie in een wirwar van verduurzamingsadvies, bijvoorbeeld, wordt als rol gezien die de gemeente voor alle Capellenaren én voor alle Capelse ondernemers moet vervullen.

Rol van de gemeente

Die rol van de gemeente is ook uitgebreid aan bod gekomen. Hierin vielen een aantal dingen op. Allereerst kijken Capellenaren kritisch naar de gemeente: doen wij wat wij zeggen? Als de gemeente aan de ene kant vergroenen promoot, maar aan de andere kant schijnbaar achteloos bomen rooit, vinden Capellenaren daar iets van. Consequent handelen en het goede voorbeeld geven zijn belangrijke taken voor de gemeente voor de komende paar jaar. Daarom staan in het Programma Duurzaamheid 2023-2026 en het actieplan Circulaire Economie ook regelmatig acties die over de gemeentelijke organisatie gaan.

Daarnaast verwachten Capellenaren, ondernemers én partners in de stad een zekere mate van duidelijkheid. Als het over energietransitie gaat hoorden we bijvoorbeeld meermaals 'Ik wil best isoleren, maar dan moet ik wel weten tot hoe ver'. Daarvoor is dan nodig dat duidelijk is wat het warmte-alternatief voor aardgas waarschijnlijk zal worden. Dit geldt op allerlei gebieden. Capellenaren zijn wel realistisch: 'Als jullie het (ook) nog niet weten, zég dat dan gewoon. Dat is beter dan dat we niets horen'. Transparantie en eerlijk zijn over voortschrijdend inzicht is daar ook een belangrijk onderdeel van. Dit nemen wij mee in de communicatie over duurzaamheid voor de komende jaren.

Verder merkten we in gesprek over de rol van de gemeente op dat wat maatregelen betreft, de voorkeur uit gaat naar stimuleren, niet naar afstraffen. Een enkeling noemde op het vlak van klimaatadaptatie juist wél een belasting maatregel ('Laat mensen met meer tegels in hun tuin meer rioolbelasting betalen'), maar nog veel vaker kwam de vraag naar subsidies: of dat nu voor isoleren, voor energie opwek of voor vergroenen was. Al deze punten nemen we mee in de rol van de gemeente op het gebied van duurzaamheid voor de komende jaren.

Specifieke onderwerpen

Regelmatig kwamen ook opvallende, maar vrij specifieke zaken aan bod. In de burgerpanel enquêtes viel bijvoorbeeld op dat in wijken mét een warmtenet, Capellenaren positiever zijn over warmtenetten dan in buurten waar (nog) geen warmtenet ligt. Onbekend lijkt in dit geval toch onbemind te maken. Dat is belangrijk om in gedachten te houden bij de verkenningen voor aardgasvrije wijken en in de communicatie.

Daarnaast werd veel gevraagd om goede ov-, wandel- en fietsverbindingen, zowel uit verduurzamingsoogpunt als ook voor de vergrijzende Capellenaren: 'Nu mijn man overleden is en ik zelf geen auto meer rijd, ben ik op zondag afhankelijk van kennissen, omdat de buurtbus dan niet rijdt'. Anderzijds is en blijft Capelle een echte auto-stad en werd vaak als kanttekening genoemd dat daar ruimte voor moet blijven. Groene parkeerplaatsen en dubbel gebruik (zoals zonnepanelen boven parkeerplaatsen of fietsenstallingen) worden wel vaak genoemd als kansen. Daarbij mag ook worden opgemerkt dat met name Capelse jongeren ook deelscooters noemden als iets dat zij misten: 'Je woont al snel ver van de metro en dan is fietsen niet fijn, dus neem je een scooter of auto. Er waren deelscooters, maar die zijn te snel weer afgeschaft'. Anderzijds gaven oudere Capellenaren aan dat de rommel van die scooters niet opwoog tegen het gebruik. Belangrijk hierbij is om op te merken dat de afweging hiertussen niet iets is dat in het Programma Duurzaamheid ligt, maar wordt meegenomen in het Mobiliteitsbeleid. Waar ideeën of wensen over de openbare ruimte gaan, zijn ze zo veel mogelijk meegenomen in het Programma Buitenruimte: zoals groene hangplakken voor jongeren, of het duurzame maaibeleid. Bij het onderwerp circulaire economie kwam vaak het onderwerp afval aan bod. Waar het gaat over voorkomen van afval is dat meegenomen in het Programma Duurzaamheid of het Actieplan Circulaire Economie, waar het afvalinzameling, -scheiding of -verwerking betreft heeft dit zijn plaats in het Actieplan Afval.

Er werden ook zorgen geuit over dingen waar de gemeente niet rechtstreeks invloed op heeft. Meest opvallend was dat bij zorgen over energiearmoede en energietransitie: Capellenaren met een koophuis kunnen zelf beslissen of ze isoleren, maar Capellenaren met een huurhuis zijn afhankelijk van hun verhuurder. In het geval van sociale huur kan dit worden meegenomen in de afspraken met de coöperaties; daarnaast zijn er acties in het Programma Duurzaamheid 2023-2026 opgenomen die gaan over de samenwerking met woningcorporaties voor verduurzaming. Voor de vrije sector huur volgen we de wetgeving voor goed verhuurderschap en de mogelijkheden die dit biedt om verduurzamen te stimuleren.

Wat ook opviel, was dat de afweging tússen duurzaamheidsthema's als lastig wordt ervaren. Regelmatig werd genoemd dat sommige isolatiematerialen (belangrijk voor energietransitie) minder duurzaam zijn, omdat ze van aardolie zijn gemaakt. Maar circulaire of biobased materialen zijn op dit moment nog iets duurder of soms lastiger toe te passen. In vervolggesprekken hebben we deze vraag als dilemma benoemd, waar werd verzucht: 'Dit is wel écht een dilemma' en 'Ik zou graag kiezen voor meteen goed doen, maar niet iedereen in Capelle kan dat betalen'. Betaalbaarheid en vrije keuze blijft daarin het speerpunt. Als het over duurzaam groen (niet bespoten, de juiste soort) ging leek de keuze overigens makkelijker: 'Als je een boom krijgt van de gemeente, laat dat dan meteen de goede zijn'. Deze nuance nemen we mee in verschillende acties in het Programma Duurzaamheid.

Over al deze onderwerpen heen werd vaak gevraagd naar wat we in Capelle wel en niet kunnen blijven doen: oude systemen of gedrag die plaats moeten maken voor nieuwe. Van tankstations ('hoe moet dat als er meer elektrische auto's komen?') tot inductiekoken ('zijn de aansluitingen daar voor geschikt, en mijn pannen?'), veranderingen in ons gedrag raken veranderingen in infrastructuur en systemen – en andersom. De komende jaren onderzoeken we deze verbanden voorzichtig, zonder iets op te willen leggen. Dat is opgenomen in veranderprincipe 'Transitie'.

Tenslotte ging het in de gesprekken vooral over wat we gaan dóen. Als gemeente, als Capellenaren, als ondernemers, als partners én samen. In het Programma Duurzaamheid ligt daarom de focus op het belangrijkste veranderprincipe 'Samen'. En op de concrete acties voor de komende jaren. Aan de slag!

Reflectie en vervolg participatie

Hoewel we ruim 750 Capellenaren hebben gesproken als inwoners, ondernemers en partners, kun je natuurlijk nooit met genoeg Capellenaren spreken. Voor een volgend formeel participatietraject is het voornemen om meer tijd in te bouwen voor verdieping en terugkoppeling: regelmatig waren we nog niet 'uitgepraat', zoals met de verdiepingssessies met het Burgerpanel en met de gemeenteraad.

De komende jaren blijven wij met Capellenaren in gesprek én werken we samen. Dit is doorvertaald naar acties in het programma: bijvoorbeeld het Energieloket on Tour, waarmee we vaker verschillende wijken in willen om zorgen en ideeën te horen en om informatie te geven. Of de verkenningen aardgasvrij, waarin met bewoners en ondernemers in de gebieden kan worden verkend hoe zij de warmtevoorziening van de toekomst in hun buurt zien. Daarnaast is in het Burgerpanel gevraagd naar of deelnemende Capellenaren een duurzaam initiatief hebben waarover zij in contact willen komen met de gemeente. Hen gaan we benaderen en proberen te ondersteunen, bijvoorbeeld via het Denk en Doe Mee Fonds of Maak Capelle. Tenslotte is Actie 1 van het Programma Duurzaamheid 2023-2026 niet voor niets geworden: het opzetten van het Netwerk Duurzaam Capelle. Want een duurzaam Capelle is van ons allemaal.

gemeente Capelle aan den IJssel

Bijlage 4

Resultaat peiling duurzaamheid Burgerpanel

Peiling: duurzaamheid in Capelle aan den IJssel

Inwonerspanel gemeente Capelle aan den IJssel

i&o research

www.ioresearch.nl

Colofon

Uitgave
I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020 308 48 00
www.ioresearch.nl

Rapportnummer
2023/181
Datum
april 2023

Opdrachtgever
Gemeente Capelle aan den IJssel

Auteurs
Wietse van Engeland
Dewi Hollander

Inleiding

Aanleiding

De gemeente Capelle aan den IJssel is bezig met het opstellen van het Programma Duurzaamheid voor 2023-2026. Hierin komt te staan wat de plannen van de gemeente zijn op het gebied van duurzaamheid voor de komende paar jaar.

Analyse

Op de data is een weging toegepast naar geslacht, leeftijd en (woon)wijk. Dit betekent dat de verhoudingen naar leeftijd en woonwijk zijn teruggebracht naar de werkelijk bestaande verhoudingen in de bevolking van de gemeente Capelle aan den IJssel. Onder- en bovengemiddelde groepen worden dus opgehoogd en verlaagd. Op deze manier zijn de resultaten representatief voor de gehele gemeente Capelle aan den IJssel.

Indien de percentages niet optellen tot 100 procent, is dit het gevolg van afrondingsverschillen.

Methode en respons

Voor het onderzoek is gebruikgemaakt van raadpleging van het inwonerspanel van Capelle aan den IJssel. Het panel bestaat uit 1.996 panelleden. Dit zijn inwoners die zich hebben aangemeld voor deelname aan online onderzoeken van de gemeente.

De panelleden zijn via e-mail uitgenodigd om deel te nemen aan dit onderzoek. De vragenlijst kon worden ingevuld van 20 tot en met 30 januari 2023.

Voor dit onderzoek zijn alle panelleden uitgenodigd, 590 leden hebben de vragenlijst ingevuld. In tabel 1 is de ongewogen respons naar wijk van Capelle opgenomen. Op basis van deze respons is het mogelijk om betrouwbare uitspraken over Capelle als geheel en over enkele wijken (Middelwatering, Oostgaarde en Schollevaar) te doen.

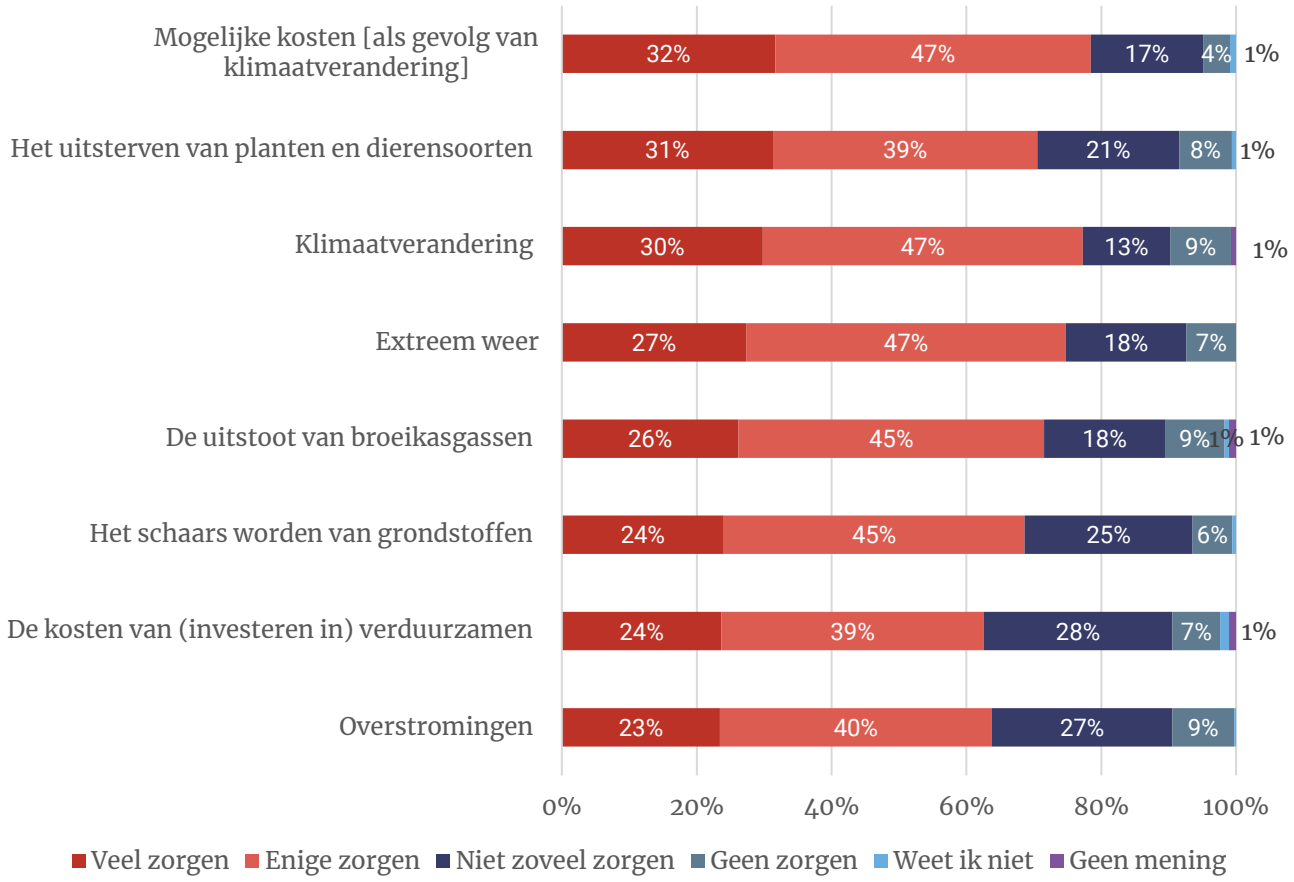
Tabel 1. Respons naar wijk

Wijk	Aantal respondenten	%
Capelle-West	36	6%
Fascinatio	23	4%
s Gravenland	67	11%
Middelwatering	134	23%
Oostgaarde	130	22%
Schenkel	70	12%
Schollevaar	118	20%
Onbekend	12	2%
Totaal	590	100%

Zorgen over klimaatverandering

- Het merendeel van de inwoners maakt zich zorgen over klimaatverandering, en de mogelijke gevolgen daarvan.
- Met name over de mogelijke kosten van klimaatverandering en de consequenties voor de biodiversiteit baren inwoners zorgen.
- Oudere inwoners (50+) maken zich vaker dan jongere inwoners zorgen over de mogelijke kosten als gevolg van klimaatverandering. Jongere inwoners (<50 jaar) maken zich daarentegen vaker dan ouderen zorgen over klimaatverandering.

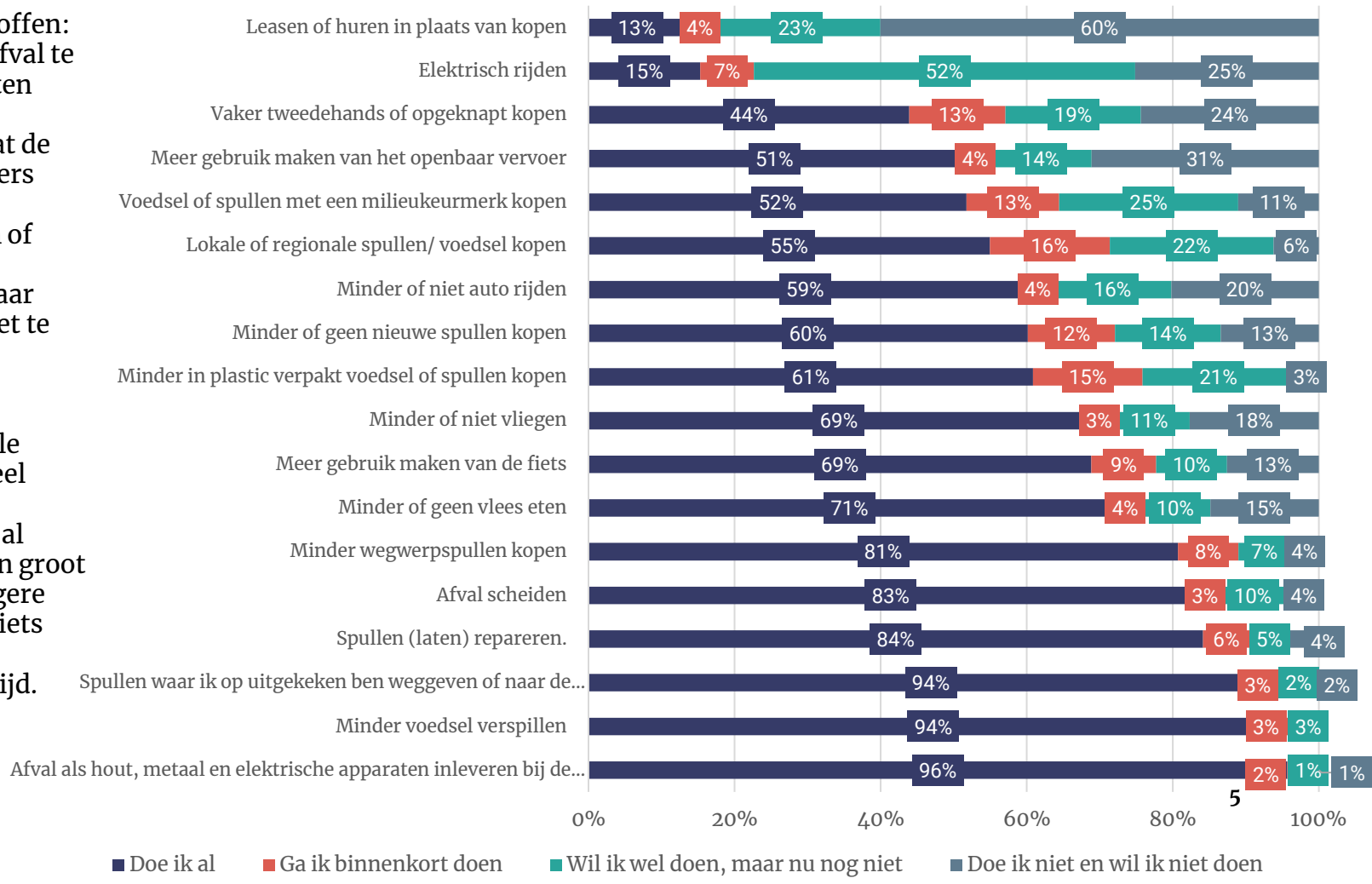
Figuur 1. In hoeverre maakt u zich zorgen over….

Eigen gedrag

- Een groot deel van de inwoners doet al dingen om duurzamer te leven. Dit heeft vooral betrekking op circulaire economie en het hergebruik van grondstoffen: het merendeel van de inwoners zegt bijvoorbeeld afval te scheiden, verspilling tegen te gaan en spullen te laten repareren of weg te geven.
- Voor het leasen of huren in plaats van kopen bestaat de meeste weerstand : een meerderheid van de inwoners doet dit niet en wil dit ook niet doen. Er is in dit onderzoek niet uitgesplitst over welke type spullen of eigendom het gaat.
- Wat betreft het meer gebruikmaken van het openbaar vervoer zegt een aanzienlijk deel, 31 procent, dit niet te willen doen. Een groot deel zou daarentegen wel elektrisch willen rijden.
- Ook voor het kopen van voedsel of spullen met een milieukeurmerk of het kopen van lokale of regionale spullen bestaat een naar verhouding groot potentieel draagvlak.
- Wat oudere inwoners (50 tot 65 jaar) zeggen vaker al elektrisch te rijden (26%) dan gemiddeld (15%).Een groot deel van alle inwoners zou dit wel willen doen. Jongere inwoners, tot 35 jaar, maken meer gebruik van de fiets (81%) en het openbaar vervoer (69%) dan andere inwoners. Verder zijn er geen verschillen naar leeftijd.

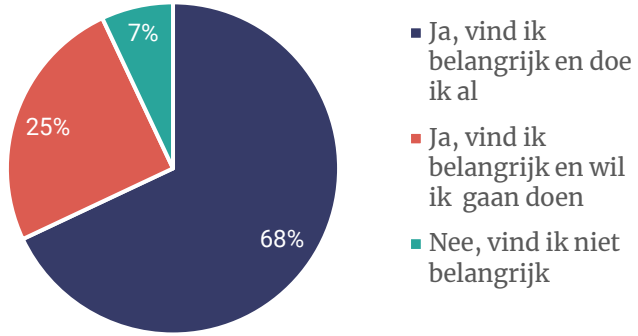
Figuur 2. Wat doet u al of wat wilt u in de toekomst doen om duurzamer te leven?

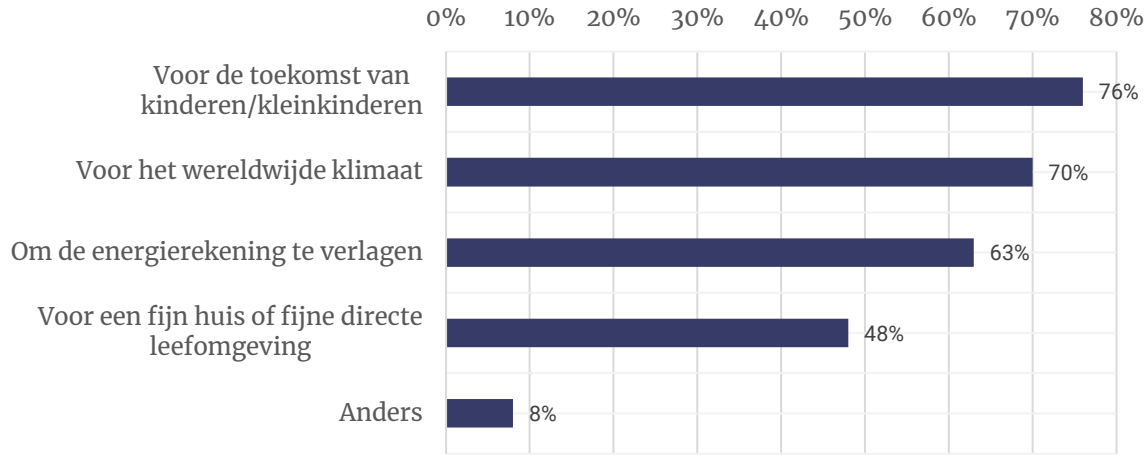
Duurzaam leven

- De meeste inwoners, ruim twee derde, zegt het belangrijk te vinden om duurzaam te leven en dit nu ook al te doen. Een kwart zou dit willen gaan doen.
- De meest genoemde redenen om duurzaam te leven hebben betrekking op toekomstige generaties en het wereldwijde klimaat. Het eigen belang, zoals het verlagen van de energierekening, wordt ook vaak genoemd, maar minder vaak.
- Inwoners die zich geen, of niet zoveel, zorgen maken over klimaatverandering vinden het minder vaak belangrijk om duurzaam te leven (28%). Tussen de wijken van Capelle zijn geen significante verschillen.

Figuur 3. Vindt u het belangrijk om duurzaam te leven?

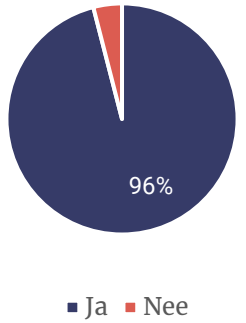
Figuur 4. Waarom vindt u het belangrijk om iets met duurzaamheid te doen?
Basis: inwoners die het belangrijk vinden om duurzaam te leven.

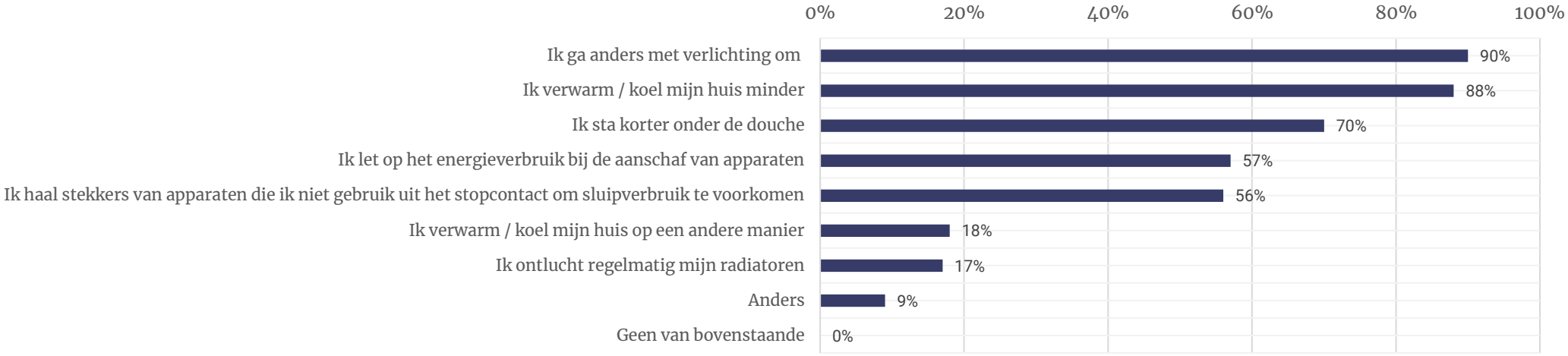
Verminderen van energieverbruik

- Vrijwel alle inwoners proberen thuis hun energieverbruik te verminderen. Alleen onder inwoners die het níet belangrijk vinden om zich met duurzaamheid bezig te houden is er een deel (25%) die niet thuis het energieverbruik zegt te verminderen.
- De meeste inwoners doen dit door anders met verlichting om te gaan en hun huis minder te verwarmen. Inwoners van een particuliere huurwoning zeggen vaker dan andere inwoners op een andere manier met verlichting om te gaan.
- Inwoners met een koopwoning zeggen vaker het huis op een andere manier te verwarmen of koelen.

Figuur 5. Probeert u thuis uw energieverbruik te verminderen door dingen anders te doen?

Figuur 6. Welke dingen doet u thuis anders om energieverbruik te verminderen?

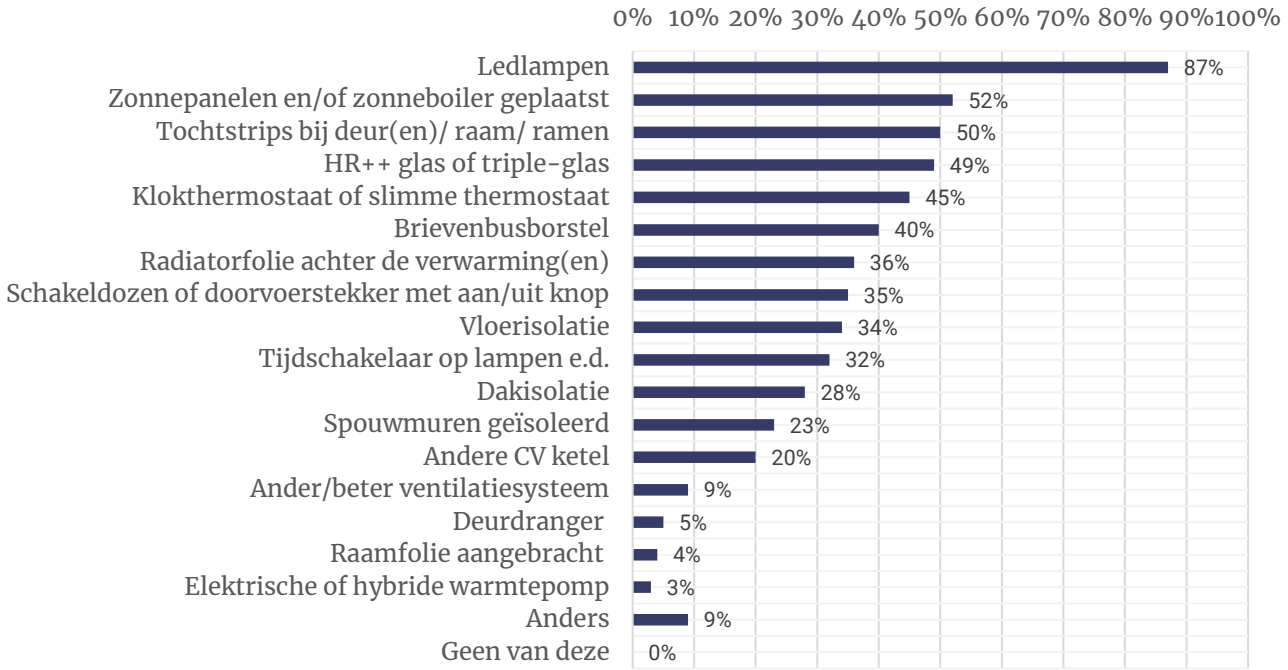
Energiezuinige maatregelen

- Twee derde heeft iets aan hun huis veranderd om het energiezuiniger te maken.
- Ledlampen zijn veruit de populairste maatregel. Maar ook relatief grote ingrepen, zoals het plaatsen van zonnepanelen of ander glas, worden vaak genoemd.
- Overstappen op een warmtepomp, of een andere CV ketel nemen, worden naar verhouding minder vaak genoemd.
- Er zijn geen significante verschillen tussen de verschillende wijken in de mate waarin inwoners energiezuinige maatregelen getroffen hebben. Inwoners tussen de 35 en 50 jaar hebben vaker iets aan hun huis veranderd om deze energiezuiniger te maken (72%) dan gemiddeld (65%).

Figuur 7. Heeft u iets veranderd aan uw huis om deze energiezuiniger te maken?

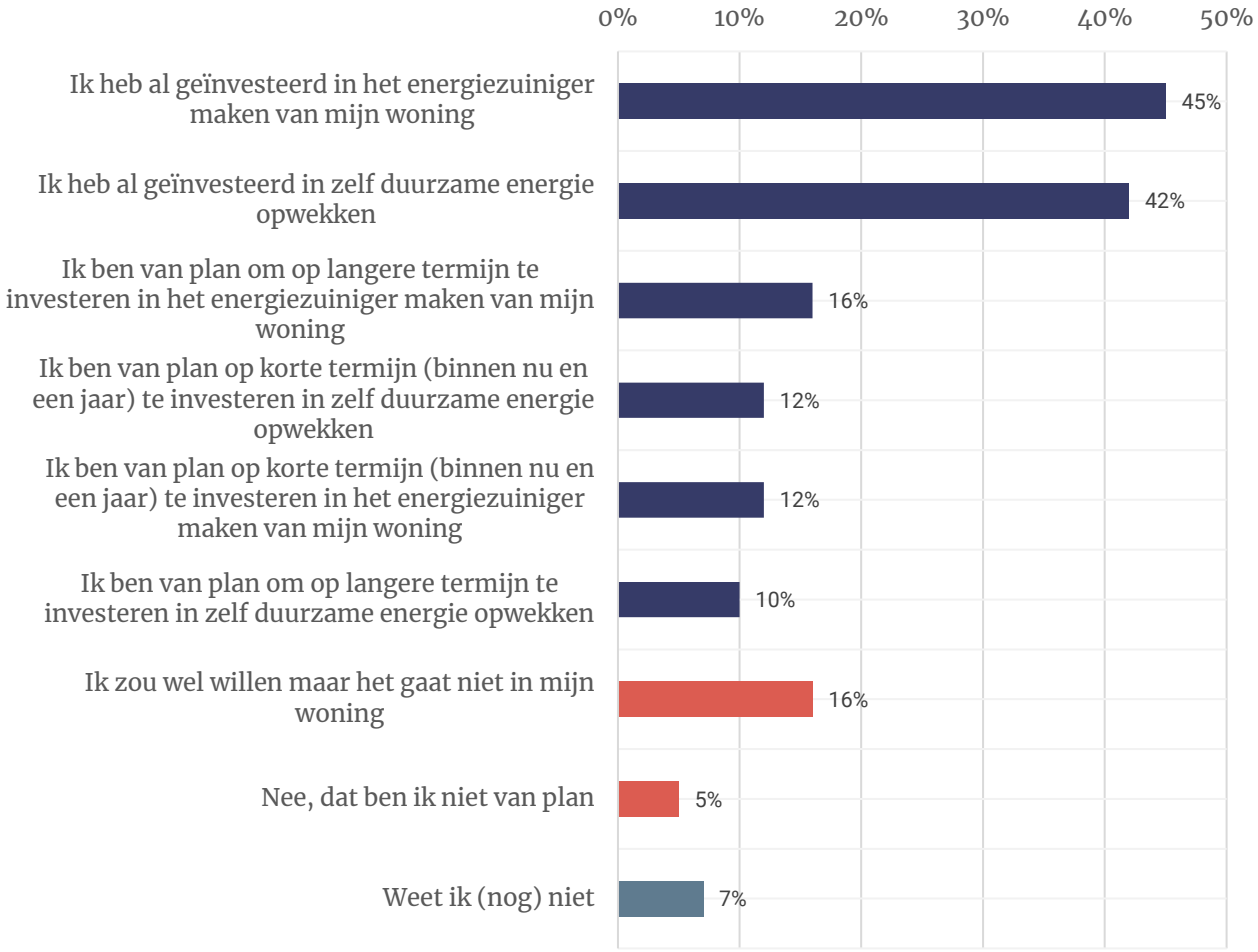
Figuur 8. Welke energiebesparende maatregelen heeft u aangebracht of in gebruik genomen om uw huis energiezuiniger te maken?

Investeren in energiezuinig eigen huis

- Naast het nemen van relatief kleine maatregelen om energie in huis te besparen is het ook mogelijk om te investeren in grote energiebesparende maatregelen. In totaal zegt 53 procent van de woningbezitters een dergelijke investering te hebben gedaan. Inwoners hebben in vrijwel gelijke mate geïnvesteerd in het opwekken van duurzame energie in huis als in het energiezuiniger maken van de woning.
- Inwoners konden bij deze vraag meerdere antwoorden geven. In totaal is 36 procent van plan om een investering te doen.
- Tenslotte is er een groep die geen investeringen heeft gedaan en dit ook niet gaat doen. Dit heeft vooral te maken met het feit dat deze aanpassingen niet mogelijk zijn. Een ander deel, respectievelijk 5 en 7 procent, is het niet van plan of weet het nog niet.

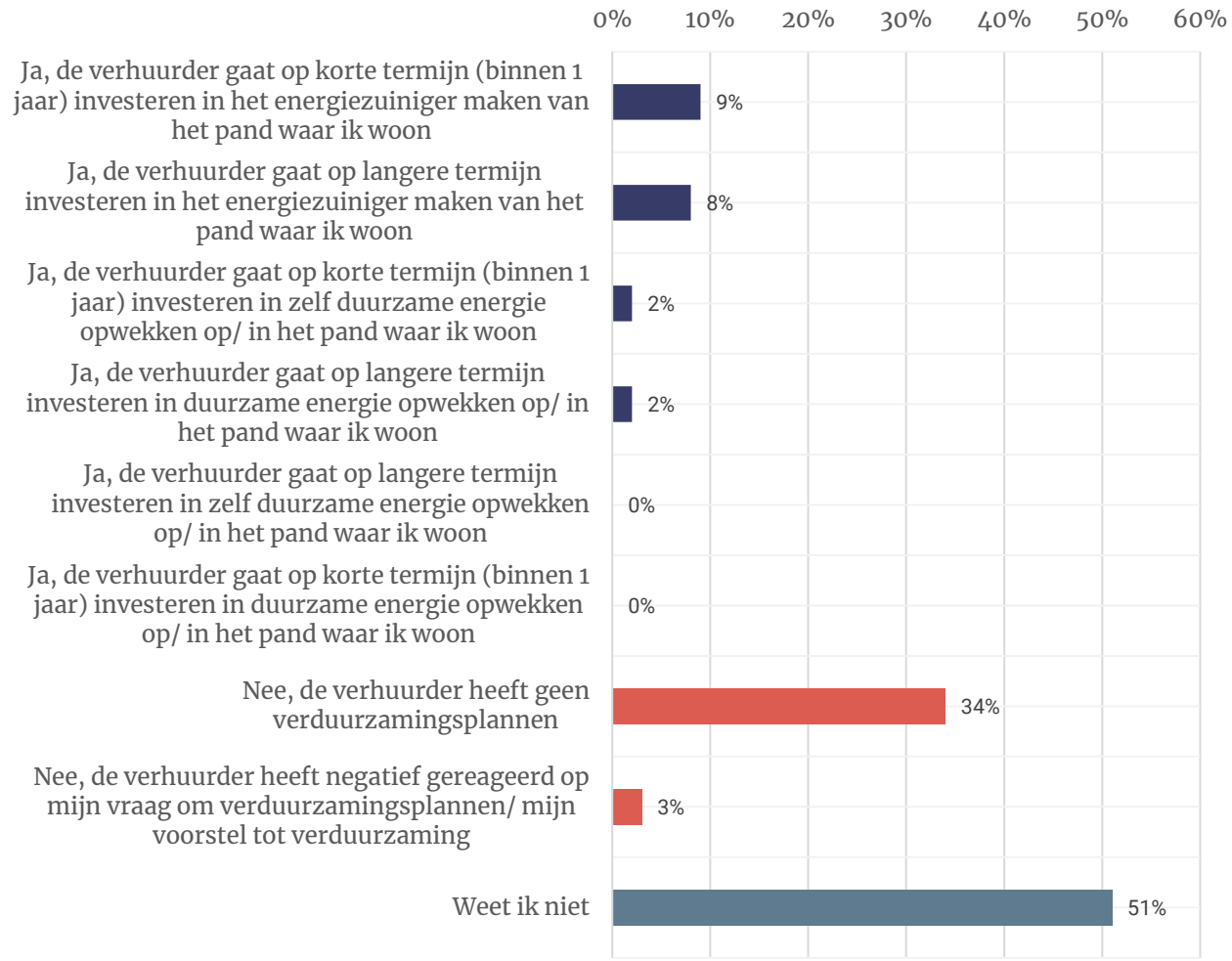
Figuur 8. Bent u van plan te investeren in (grote) maatregelen in uw huis om deze energiezuiniger te maken of om zelf duurzame energie op te wekken? Basis: huiseigenaren. Meerdere antwoorden mogelijk.

Investeren door de verhuurder

- De helft van de huurders weet niet of hun verhuurder van plan is om te investeren in het energiezuiniger maken van, of het opwekken van energie in, hun woning. Een derde zegt dat de verhuurder geen plannen heeft om dit te doen.
- Van de huurders die op de hoogte zijn van de plannen van de verhuurder zegt een meerderheid (69%) hiermee dat de verhuurder geen verduurzamingsplannen heeft.
- Voor een slechts een klein deel van de huurders geldt dat de verhuurder op de korte termijn gaat investeren in het pand. Volgens de meesten gaat het om investeringen op de langere termijn.

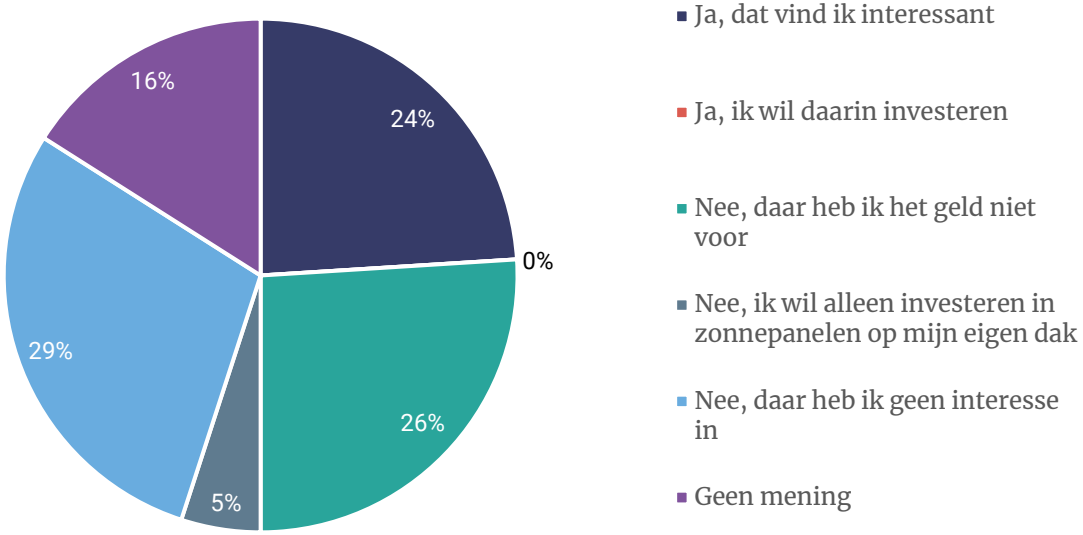
Figuur 9. Weet u of uw verhuurder van plan is te investeren in uw woning om deze energiezuiniger te maken of zelf duurzame energie op te wekken? Basis: huurders.

Collectieve zonnepanelen

- De gemeente is benieuwd of Capellenaren die *niet* in een koopwoning wonen (en die dus geen zonnepanelen op hun eigen dak (of collectief via de VvE) kunnen leggen) het interessant vinden om te investeren in een collectief zonnepanelenproject. Hierbij kunnen inwoners samen met anderen in zonne-energie investeren. Een kwart vindt deze mogelijkheid interessant, slechts een enkeling (afgerond 0%) zou hierin willen investeren.

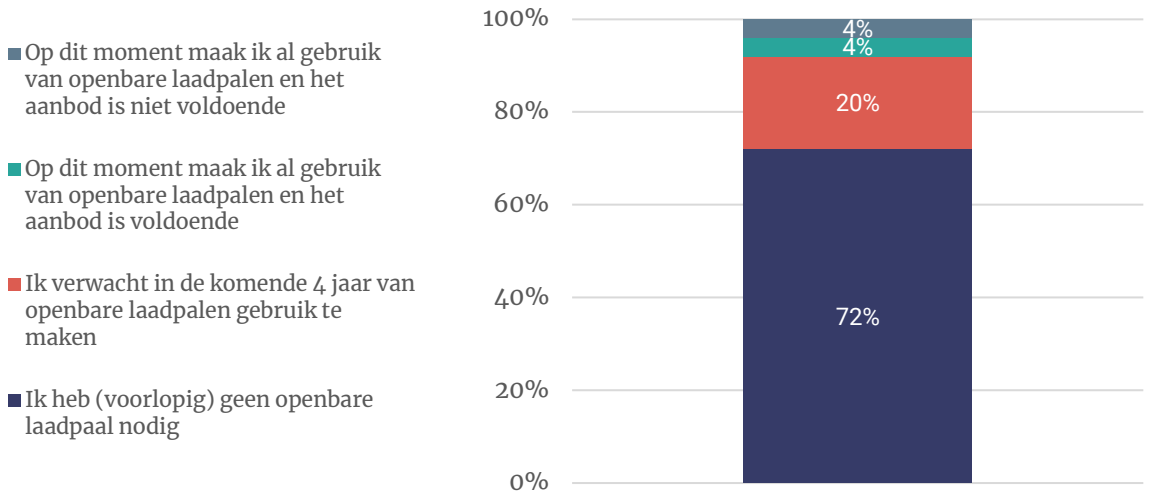
Figuur 10. Vindt u de mogelijkheid interessant om samen met andere bewoners te investeren in zonne-energie in een collectief zonnepanelenproject ergens in de stad (niet op uw eigen dak)? Basis: huurders.

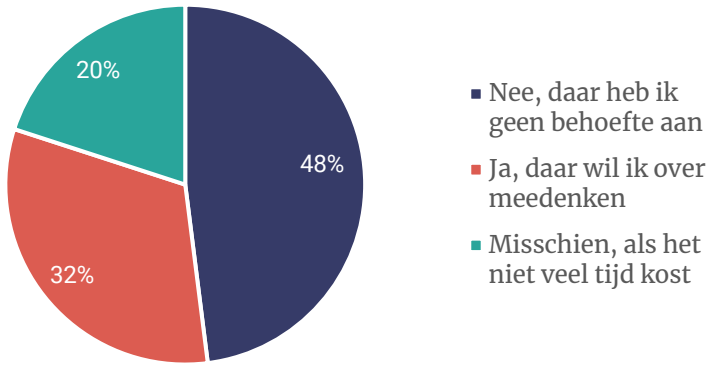
Openbare laadpalen

- Zeven op de tien inwoners hebben nu, of in de nabije toekomst, geen behoefte aan een openbare laadpaal. Een vijfde verwacht wel een openbare laadpaal in de komende vier jaar nodig te hebben. Van de huidige gebruikers is de helft (in totaal 4 procent van alle inwoners) tevreden over het aanbod, de andere helft (eveneens 4 procent van het totaal) is dat niet.
- De helft van de inwoners zou betrokken willen worden bij het bepalen van de locatie van laadpalen. Voor een vijfde is dit wel onder voorwaarde dat dit niet teveel tijd van hen vergt. Er zijn geen verschillen naar wijk of deel van Capelle. Ook naar leeftijd zijn geen verschillen.

Figuur 11. Wat is uw behoefte aan openbare laadpalen?

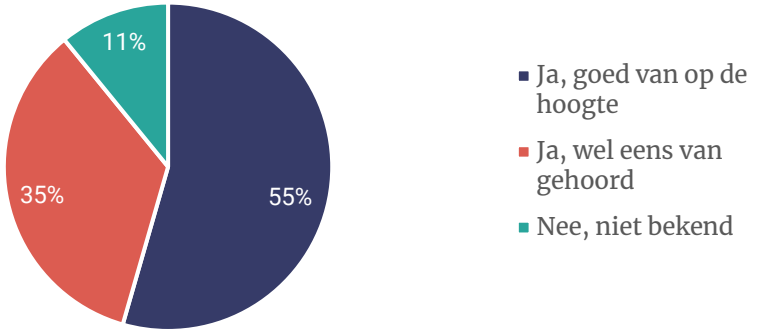
Figuur 12. Wilt u als Capellenaar betrokken worden bij de locatie van de laadpalen in de openbare ruimte?

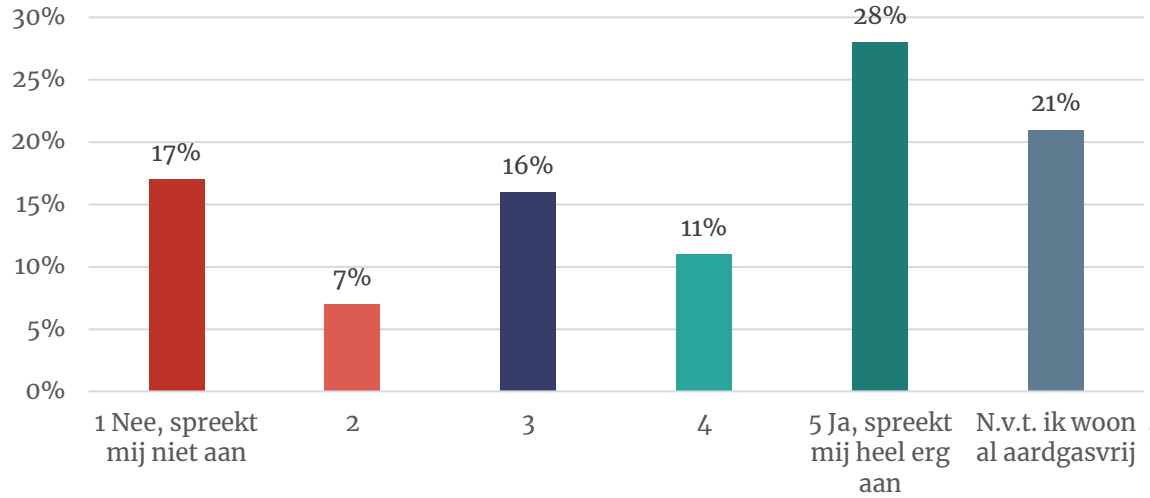
Aardgasvrij (1)

- De meerderheid van alle inwoners, 89 procent, weet dat alle gebouwen in Nederland van het aardgas af gaan. Ruim de helft, 55 procent, zegt hier zelfs goed van op de hoogte te zijn.
- Een vijfde van Capelle woont al aardgasvrij. Dit zijn met name inwoners met een koopwoning of een huurwoning van een woningcorporatie.
- Een kwart van alle staat niet positief tegenover aardgasvrij wonen. Vier op de tien staat hier wel positief tegenover.
- Van alle inwoners wonen twee op de tien al aardgasvrij. Gecorrigeerd voor de 21% van de respondenten die al aardgasvrij woont (zie figuur 14), staat 49 procent positief tegenover het idee van aardgasvrij wonen en 30 procent negatief.

Figuur 13. Wist u dat alle gebouwen in Nederland aardgasvrij moeten worden gemaakt?

Figuur 14. Spreekt het idee van aardgasvrij wonen u aan?

Aardgasvrij (2)

- Tussen de verschillende wijken van Capelle bestaan verschillen in hoe inwoners over het idee van aardgasvrij wonen denken. Inwoners van Schollevaar zeggen vaker dan anderen al aardgasvrij te wonen. Inwoners van Middelwatering zeggen iets vaker dat dit idee hen niet aanspreekt (score 1 – 2), inwoners van Oostgaarde zeggen vaker dan dit idee hen juist wel aanspreekt (score 4 – 5).

Tabel 2. Spreekt het idee van aardgasvrij wonen u aan? Naar deel van Capelle.

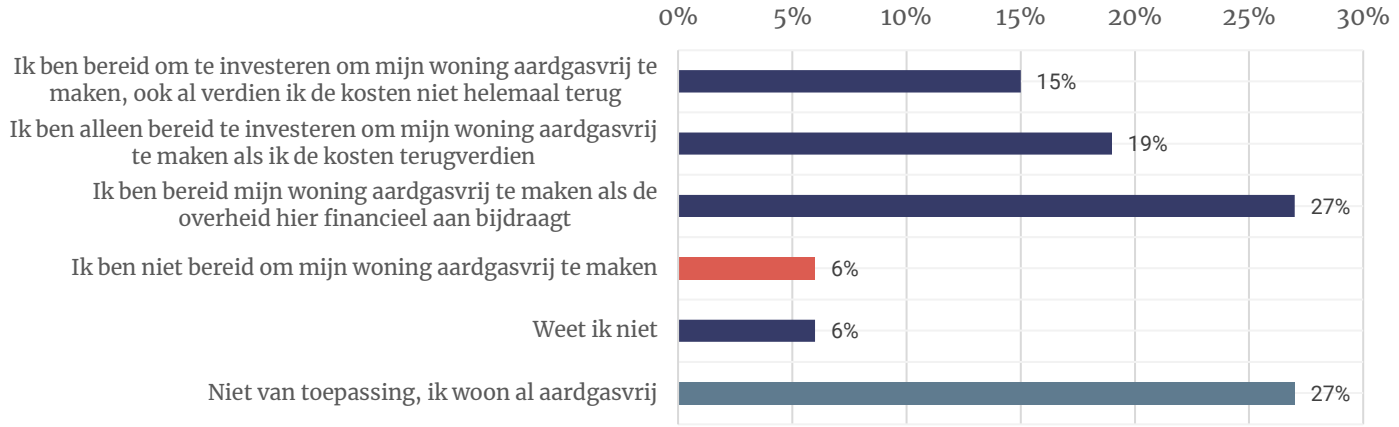
	Totaal	Capelle-West*	Fascinatio*	s Gravenland*	Middelwatering	Oostgaarde	Schenkel*	Schollevaar
1 Nee, spreekt mij niet aan	17%	17%	14%	24%	23%	17%	24%	3%
2	7%	4%		9%	12%	6%	10%	
3	16%	18%		24%	22%	19%	16%	3%
4	11%	13%	3%	11%	13%	13%	20%	5%
5 Ja, spreekt mij heel erg aan	28%	45%	24%	28%	26%	39%	27%	15%
N.v.t. ik woon al aardgasvrij	21%	4%	58%	4%	5%	7%	3%	74%
N	590	36	23	67	134	130	70	118

*** = vanwege het beperkte aantal respondenten moeten de uitkomsten van deze wijk als indicatief worden gezien.**

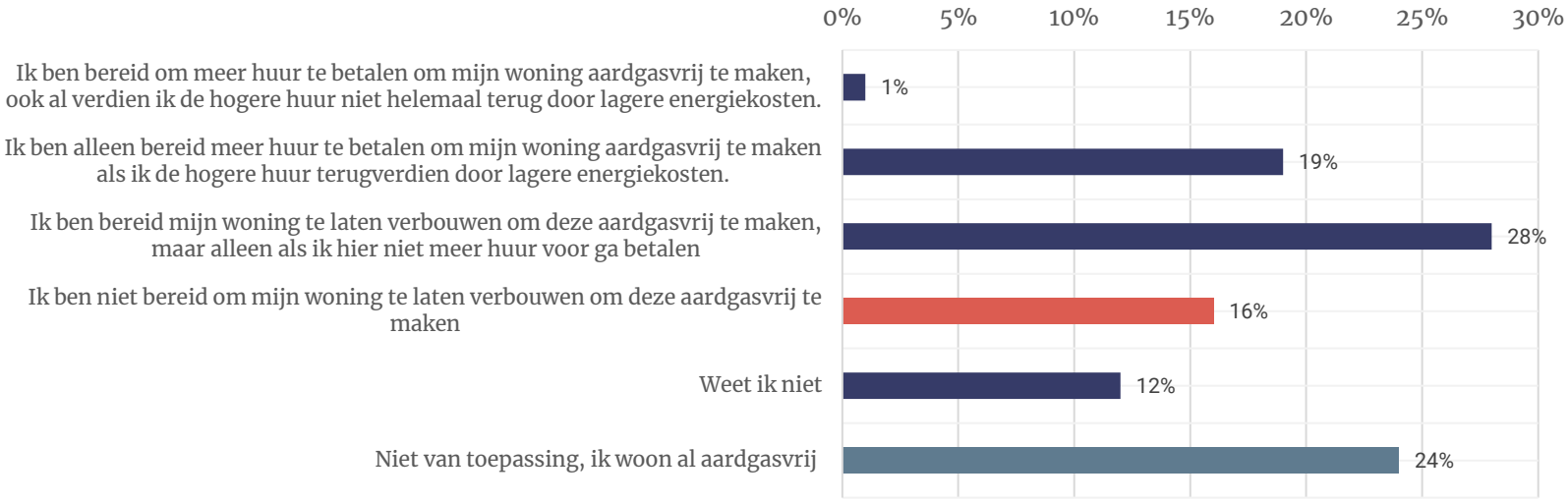
Aardgasvrij (3)

- Voor zowel huurders als voor woningbezitters geldt dat de kosten van het aardgasvrij maken van de woning een belangrijke overweging zijn. Een klein deel, 15 procent van de woningeigenaren en slechts 1 procent van de huurders, is ook bereid om meer te betalen/investeren in het aardgasvrij maken wanneer deze kosten niet (geheel) terugverdiend worden.
- Een groot deel van de woningbezitters (27%) ziet een financiële bijdrage of stimulans van de overheid als belangrijke voorwaarde voor het aardgasvrij maken van de woning.
- Een vrijwel even groot deel (28%) van de huurders vindt het goed dat de woning aardgasvrij wordt gemaakt zolang dit niet tot hogere huur leidt.
- Een klein deel van de woningbezitters (6%) en huurders (16%) is niet bereid hun woning aardgasvrij te maken of om hun woning te laten verbouwen om deze aardgasvrij te maken.

Figuur 15. Welke van onderstaande uitspraken sluit het best aan bij uw opvatting? Basis: woningeigenaren.

Figuur 16. Welke van onderstaande uitspraken sluit het best aan bij uw opvatting? Basis: huurders.

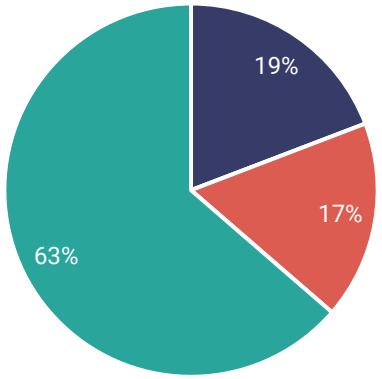
Alternatieven voor aardgas in Capelle

In Capelle aan den IJssel zijn een warmtenet (stadsverwarming) of een elektrische warmtepomp de meest voor de hand liggende alternatieven voor aardgas. De gemeente heeft een kaart opgesteld met voor welke buurt welke warmteoptie het meest logisch is.

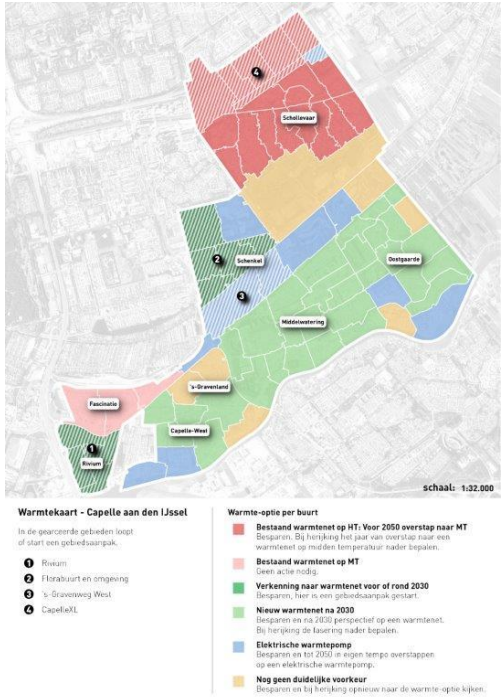
De bekendheid van het kaartje en het alternatief voor aardgas zijn relatief onbekend. Twee derde was in het geheel niet op de hoogte van het kaartje en het alternatief. In totaal was 37 procent van de inwoners op de hoogte van het meest waarschijnlijke alternatief voor de buurt.

Vooral in Schollevaar en Schenkel zeggen inwoners bekend te zijn met het alternatief voor aardgas in hun buurt. In Middelwatering zijn inwoners daarentegen relatief minder vaak bekend met het meest waarschijnlijke alternatief.

Figuur 17. Kent u dit kaartje en wist u al wat het meest waarschijnlijke alternatief voor uw buurt is?

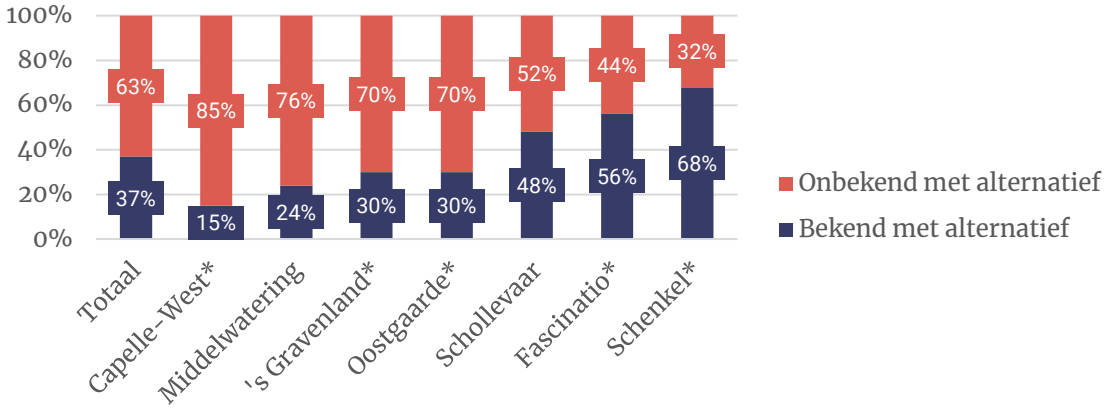

- Ja, dit kaartje ken ik en ik wist al wat het meest waarschijnlijke alternatief voor mijn buurt is
- Nee, dit kaartje ken ik niet, maar ik wist wel al wat het meest waarschijnlijke alternatief voor mijn buurt is
- Nee, dit kaartje ken ik niet en ik wist niet wat het meest waarschijnlijke alternatief voor mijn buurt is

De kaart is ook te vinden in de Transitievisie Warmte (2022) op www.duurzaamcapelle.nl

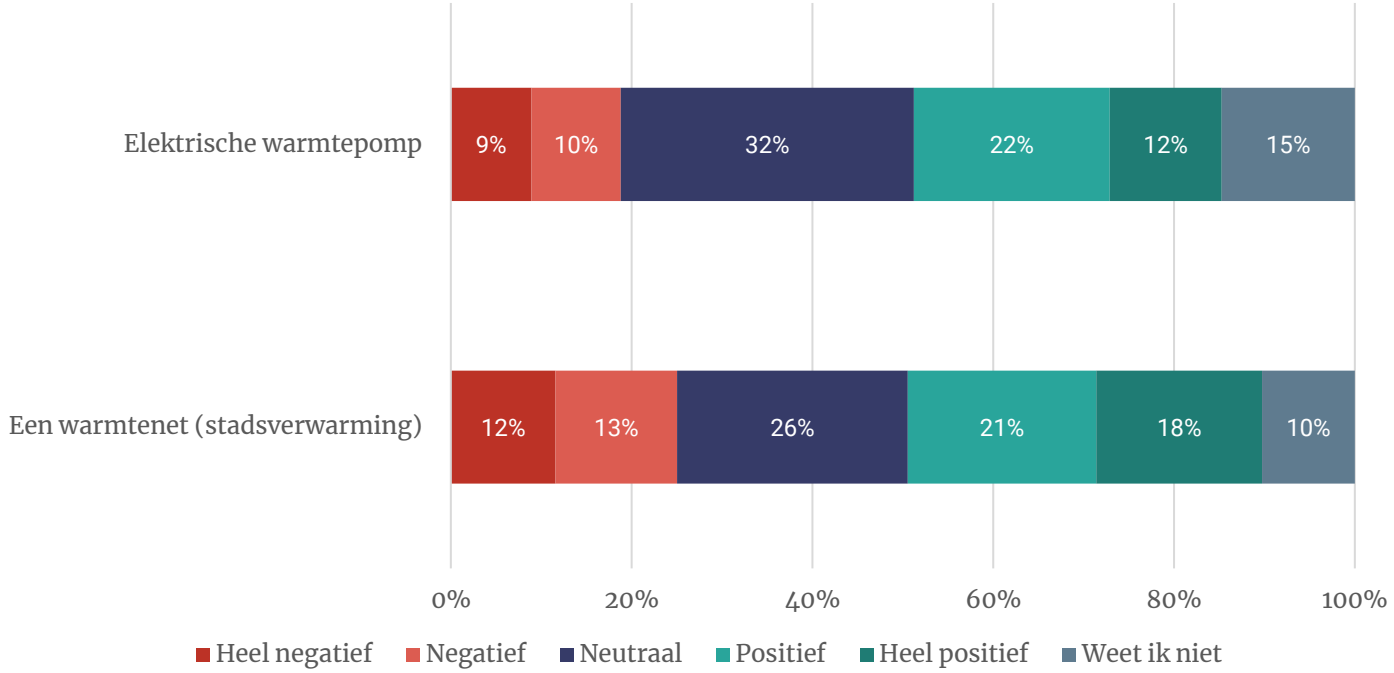
Figuur 18. Bekendheid met het meest waarschijnlijke alternatief naar wijk.
*** = vanwege de beperkte n moeten de uitkomsten voor deze wijken als indicatief worden gezien.**

Houding t.o.v. warmtepomp en warmtenet (1)

- Inwoners van Capelle zijn enigszins verdeeld over een warmtenet of warmtepomp: er is geen meerderheid die positief of negatief tegenover deze alternatieven voor aardgas staat.
- Een warmtenet kan op het grootste aandeel rekenen dat hier positief (39%) tegenover staat. Tegelijkertijd staat een kwart negatief tegenover een warmtenet.
- Over een warmtepomp zijn inwoners naar verhouding minder uitgesproken. Een groter aandeel heeft geen expliciete mening (47%) over dit alternatief dan over het warmtenet (36%).

Figuur 19. De meest voor de hand liggende alternatieven voor aardgas in Capelle aan den IJssel zijn een warmtenet (stadsverwarming) of een elektrische warmtepomp. Wat vindt u van deze alternatieven voor aardgas?

Houding t.o.v. warmtepomp en warmtenet (2)

- Inwoners van Oostgaarde staan van alle inwoners het minst positief tegenover een warmtenet als alternatief voor aardgas. Inwoners van Fascinatio en Schollevaar, waar veel woningen al op het warmtenet zijn aangesloten, zijn in meerderheid hier positief over.
- Over de elektrische warmtepomp als alternatief zijn minder grote verschillen tussen de wijken van Capelle.

Tabel 3. De meest voor de hand liggende alternatieven voor aardgas in Capelle aan den IJssel zijn een warmtenet (stadsverwarming) of een elektrische warmtepomp. Wat vindt u van deze alternatieven voor aardgas?

Warmtenet	Totaal	Capelle-West*	Fascinatio*	s Gravenland*	Middelwatering	Oostgaarde	Schenkel*	Schollevaar
(heel) negatief	25%	27%	12%	21%	32%	36%	35%	4%
neutraal	26%	26%	6%	40%	29%	20%	34%	19%
(heel) positief	39%	27%	82%	26%	26%	28%	29%	74%
Weet ik niet	10%	19%		13%	12%	16%	2%	2%
N	590	36	23	67	134	130	70	118

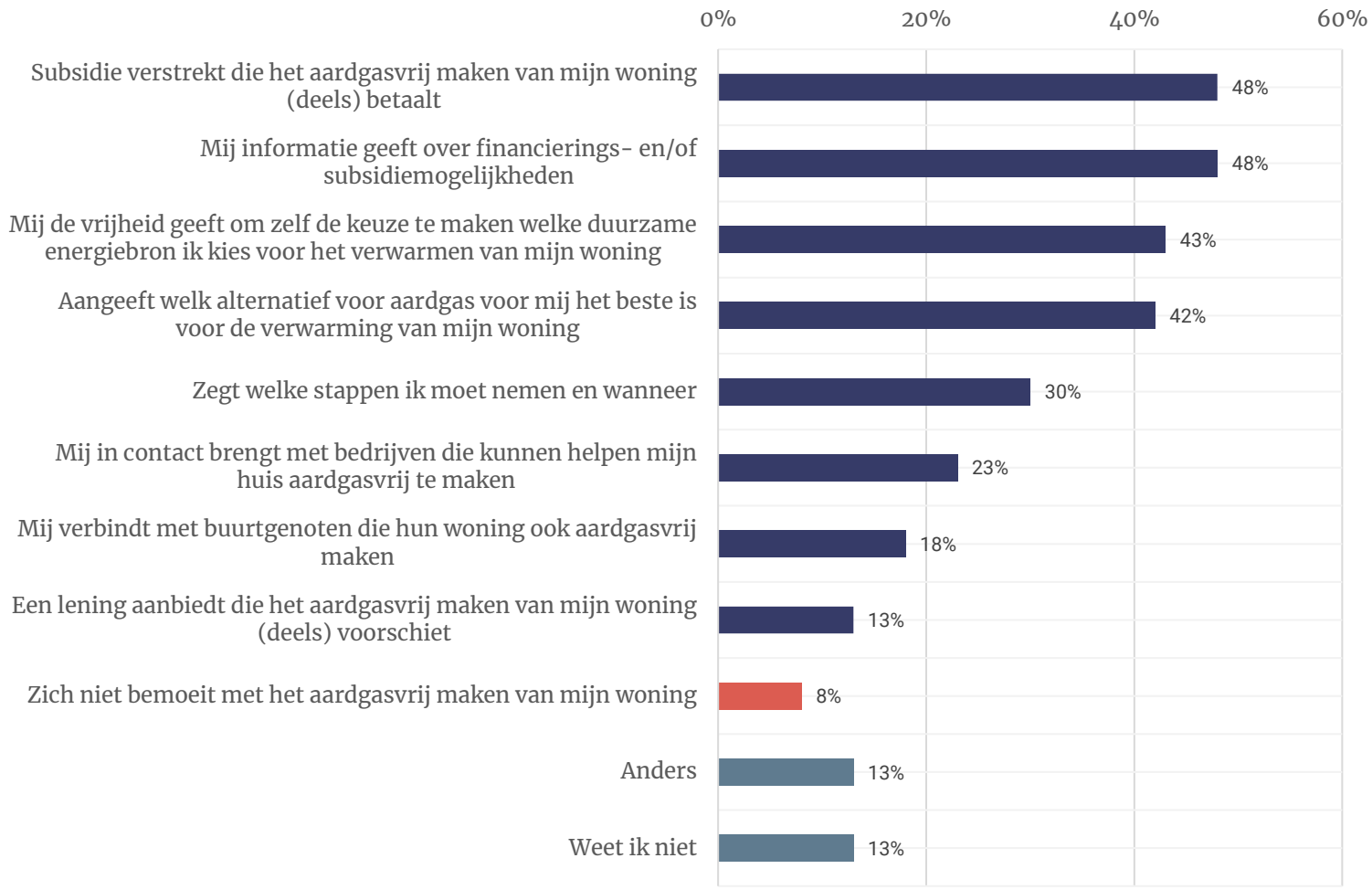
Elektrische warmtepomp	Totaal	Capelle-West*	Fascinatio*	s Gravenland*	Middelwatering	Oostgaarde	Schenkel*	Schollevaar
(heel) negatief	19%	23%	16%	20%	23%	18%	19%	13%
neutraal	32%	33%	25%	33%	32%	29%	38%	36%
(heel) positief	34%	22%	43%	30%	31%	39%	39%	32%
Weet ik niet	15%	22%	16%	17%	14%	14%	5%	19%
N	590	36	23	67	134	130	70	118

*** = vanwege het beperkte aantal respondenten in deze wijk moeten de uitkomsten van deze wijk als indicatief worden gezien.**

De gemeente en aardgasvrij

- We vroegen aan inwoners wat zij van de gemeente verwachten ten aanzien van het aardgasvrij maken van de woning. Zoals we eerder (figuur 13 & 14) al zagen vormen de kosten voor veel inwoners een belangrijk aspect. De helft van de inwoners noemt dan ook dat zij van de gemeente een subsidie verwachten voor het aardgasvrij maken van de woning.
- Daarnaast verwachten veel inwoners dat de gemeente hen informeert. Dit kan betrekking hebben over financieringsmogelijkheden (48%), maar ook op welk alternatief het beste bij hen past (42%) of welk bedrijf geschikt is om hen te helpen (23%).
- Wel geeft een groot deel, 43 procent, aan dathet belangrijk dat de gemeente hen de ruimte geeft om zelf een keuze te maken voor welk alternatief zij kiezen.
- Tenslotte is er een deel van de inwoners die een zekere regierol van de gemeente verwachten: 30 procent zou willen dat de gemeente zegt wat en wanneer er moet gebeuren, 18 procent wil dat de gemeente hen verbindt met buurgenoten. Een op de twaalf wil dat de gemeente zich in het geheel niet bemoeit met het aardgasvrij maken van hun woning.

Figuur 20. Als het gaat om aardgasvrij maken, verwacht ik dat de gemeente (meerdere antwoorden mogelijk):

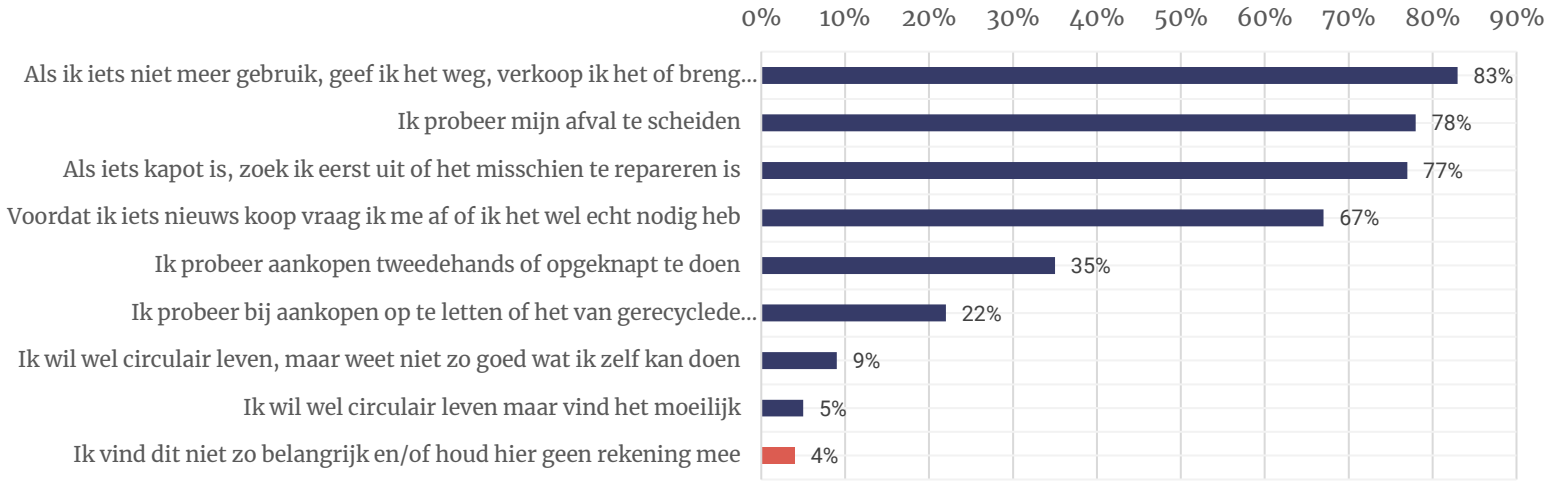

Circulaire economie

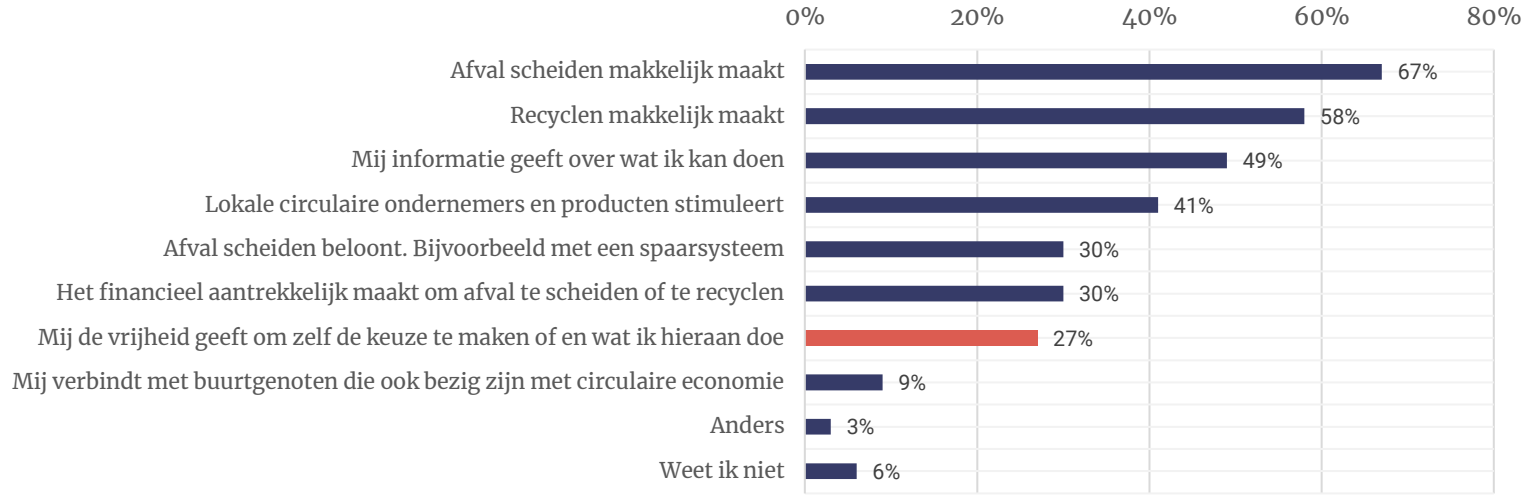
- In Nederland willen we in 2050 ook een circulaire economie hebben. Dat betekent dat er geen afval bestaat omdat grondstoffen steeds opnieuw worden hergebruikt.
- Het merendeel van de inwoners zegt zich al met een dergelijk hergebruik van grondstoffen bezig te houden. Dit geldt vooral aan de ‘achterkant’ van het proces: veel inwoners proberen spullen die ze niet meer gebruiken een tweede bestemming te geven (83%), houden zich bezig met afvalscheiding (78%) of kijken of kapotte voorwerpen nog te repareren zijn (77%).
- Een minderheid probeert tweedehands aankopen te doen (35%) of erop te letten dat deze aankopen uit gerecyclede grondstoffen bestaan (22%).
- Van de gemeente verwachten inwoners met name dat zij afval scheiden en recyclen vergemakkelijkt (figuur 19). Een minderheid van 30 procent is voor het belonen van-/financiële consequenties verbinden aan het scheiden van afval. Ruim een kwart wil dat de gemeenten hen de vrijheid geeft om te bepalen op welke manier zij met het hergebruik van grondstoffen omgaan.

Capelle – peiling duurzaamheid

Figuur 21. Welk van de volgende stellingen over circulaire economie gelden voor u?

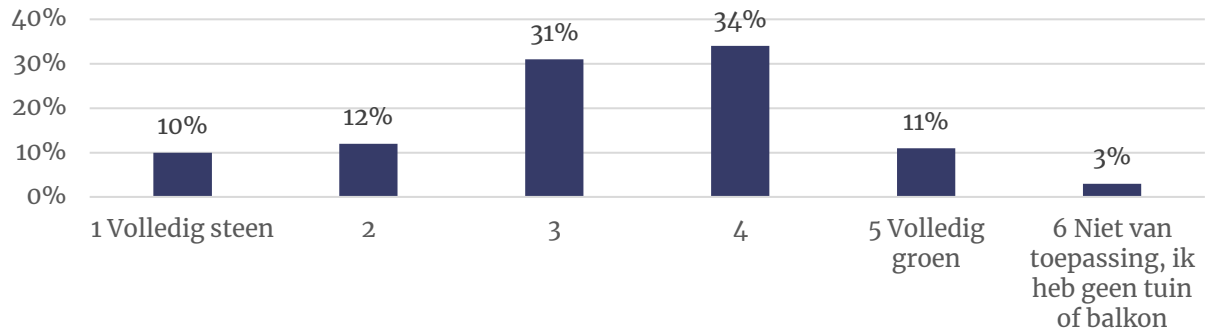
Figuur 22. Als het gaat om circulaire economie, verwacht ik dat de gemeente:

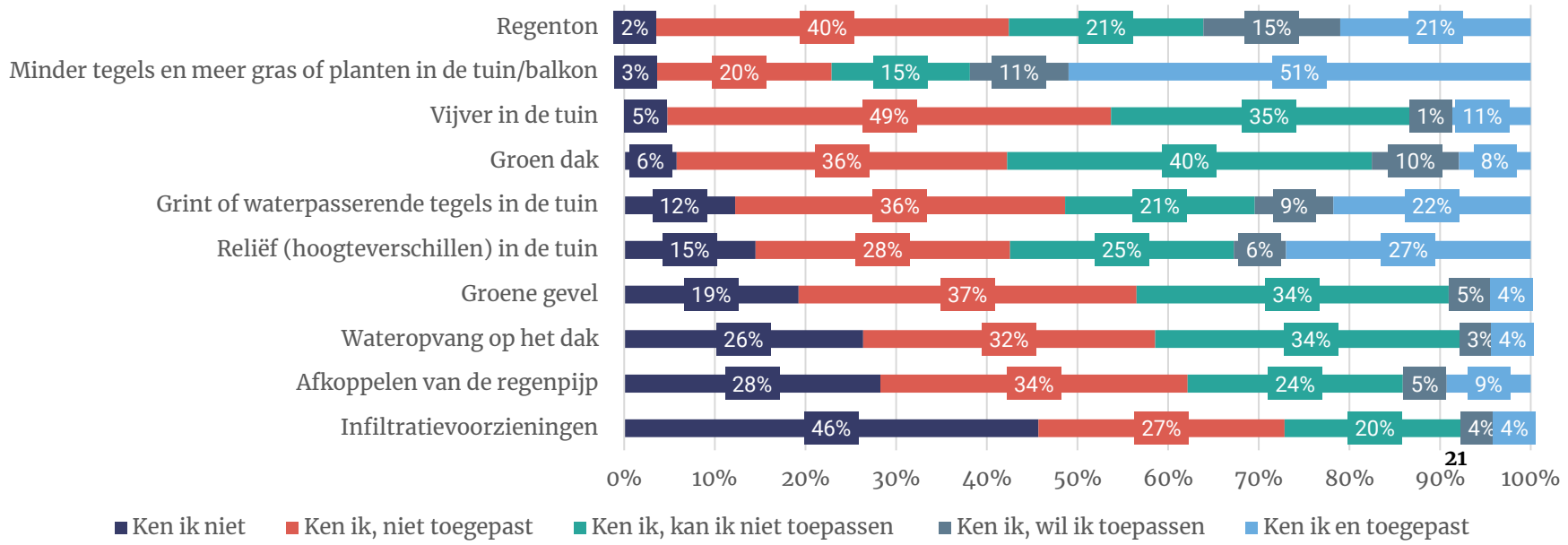
Groene tuin en balkon

- Op het gebied van duurzaamheid is er steeds meer aandacht voor klimaatadaptatie en biodiversiteit. Bijna de helft (45%) van de inwoners zegt een (redelijk) groene tuin of balkon te hebben.
- Minder tegels en meer gras of planten is met afstand de meest genomen (51%) maatregel. Ook het aanleggen van reliëf of grint in de tuin wordt vaak gedaan.
- Het nemen van een regenton of een groen dak zijn maatregelen die het vaakst door inwoners ter overweging worden genomen.
- Infiltratievoorzieningen zijn bij bijna de helft van de inwoners een onbekende maatregel. Ook het afkoppelen van de regenpijp en wateropvang op het dak zijn relatief onbekend.

Figuur 23. Hoe groen is uw tuin/ balkon?

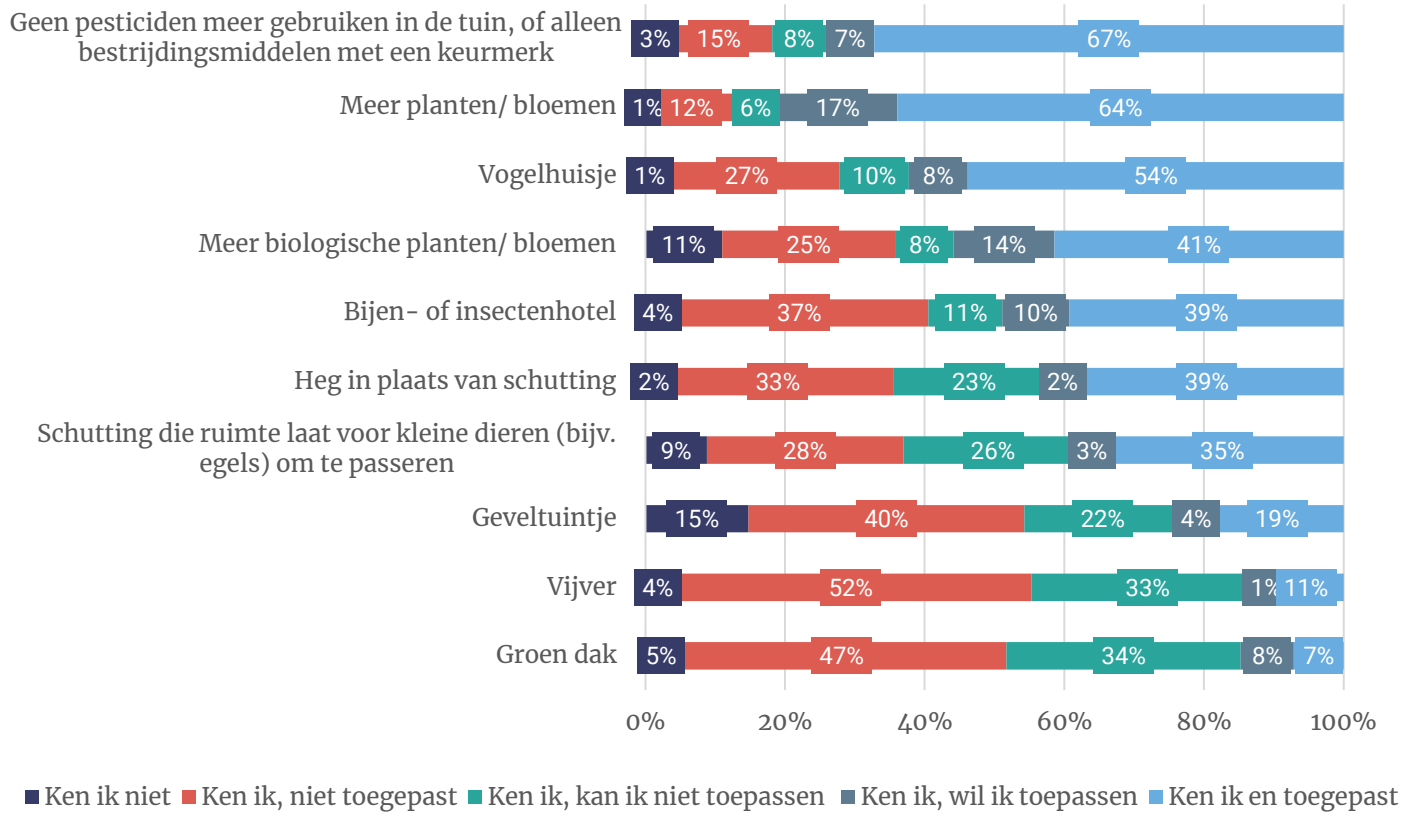
Figuur 24. Welke van onderstaande maatregelen heeft u genomen?

Maatregelen om te vergroenen

- Een groot deel van de inwoners heeft maatregelen genomen om hun tuin of balkon te vergoenen en leefbaarder te maken voor planten en dieren. Twee derde gebruikt geen pesticiden (meer), of gebruikt een bestrijdingsmiddel met een keurmerk, en een bijna even groot aandeel heeft meer planten of bloemen genomen. Ook zegt het merendeel een vogelhuisje te hebben.
- Andere maatregelen zijn minder vaak toegepast. Vooral maatregelen die een grote ingreep vormen, zoals een vijver of een groen dak, komen bij een klein deel voor. Ongeveer de helft kent deze maatregel maar heeft dit (nog) niet toegepast.
- Vooral maatregelen die ten gunste komen aan insecten kunnen op potentiële toepassing rekenen. Dit zijn bijvoorbeeld het nemen van meer biologische planten of bloemen en het plaatsen van een bijen- of insectenhotel.

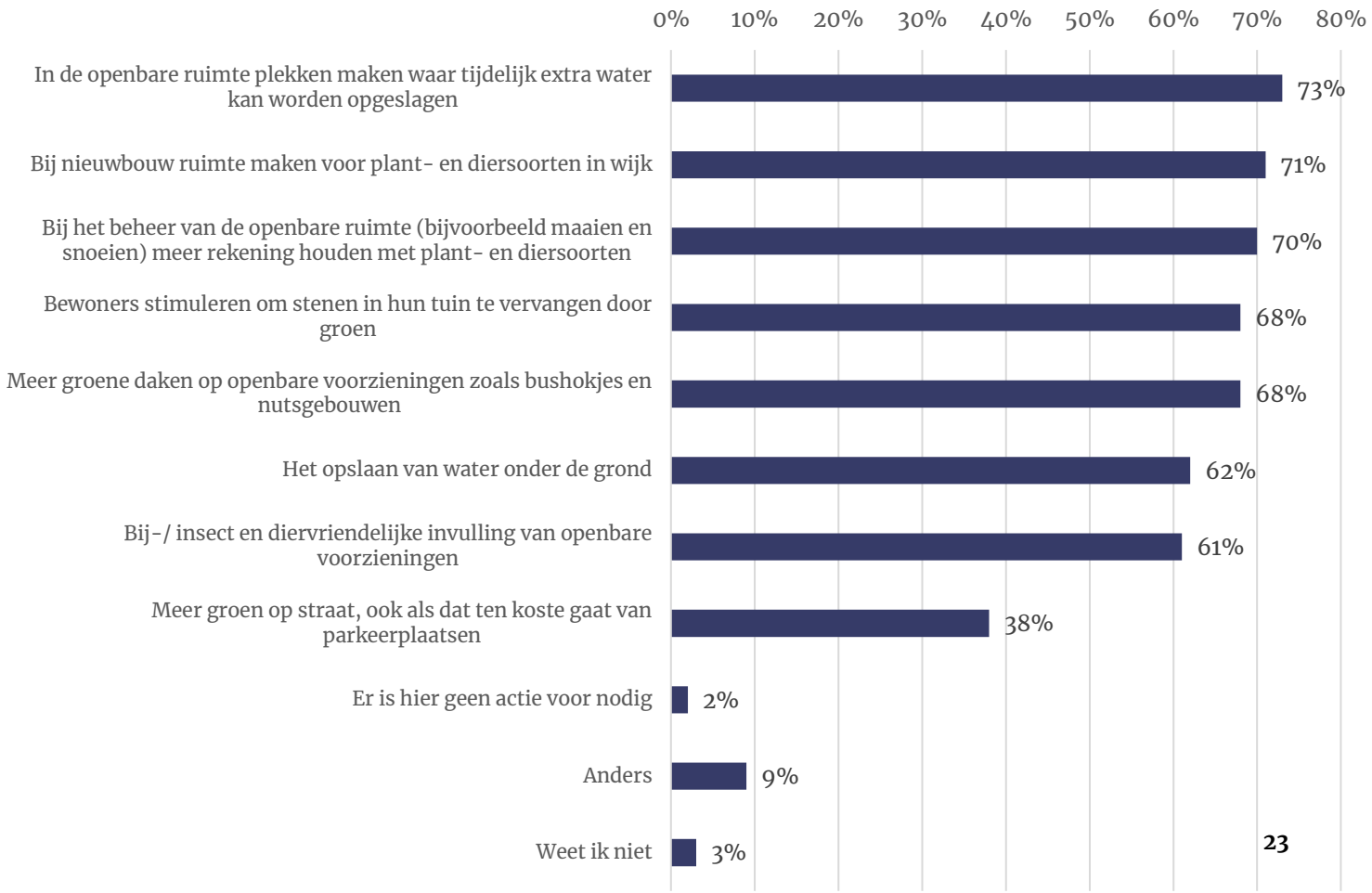
Figuur 25. Welke van onderstaande maatregelen heeft u genomen om uw tuin of balkon te vergroenen of leefbaarder te maken voor plant- en diersoorten?

Klimaatverandering en biodiversiteit

- We vroegen aan inwoners wat er volgens hen moet gebeuren om Capelle meer bestand te maken voor de gevolgen van klimaatverandering. Vrijwel alle inwoners, 98 procent, is voorstander van maatregelen om deze effecten tegen te gaan.
- Meer dan zeven op de tien inwoners noemen het reserveren van ruimte voor plekken tijdelijk extra water kan worden opgeslagen.
- Een vrijwel even groot aandeel wil planten en dieren ondersteunen door bij de bouw van nieuwbouw hier ruimte voor te reserveren en hier bij het beheer van de openbare ruimte rekening mee te houden.
- Ook voor inwoners wordt een rol gezien: 68 procent is voor het stimuleren van bewoners om hun tuin te vergroenen.

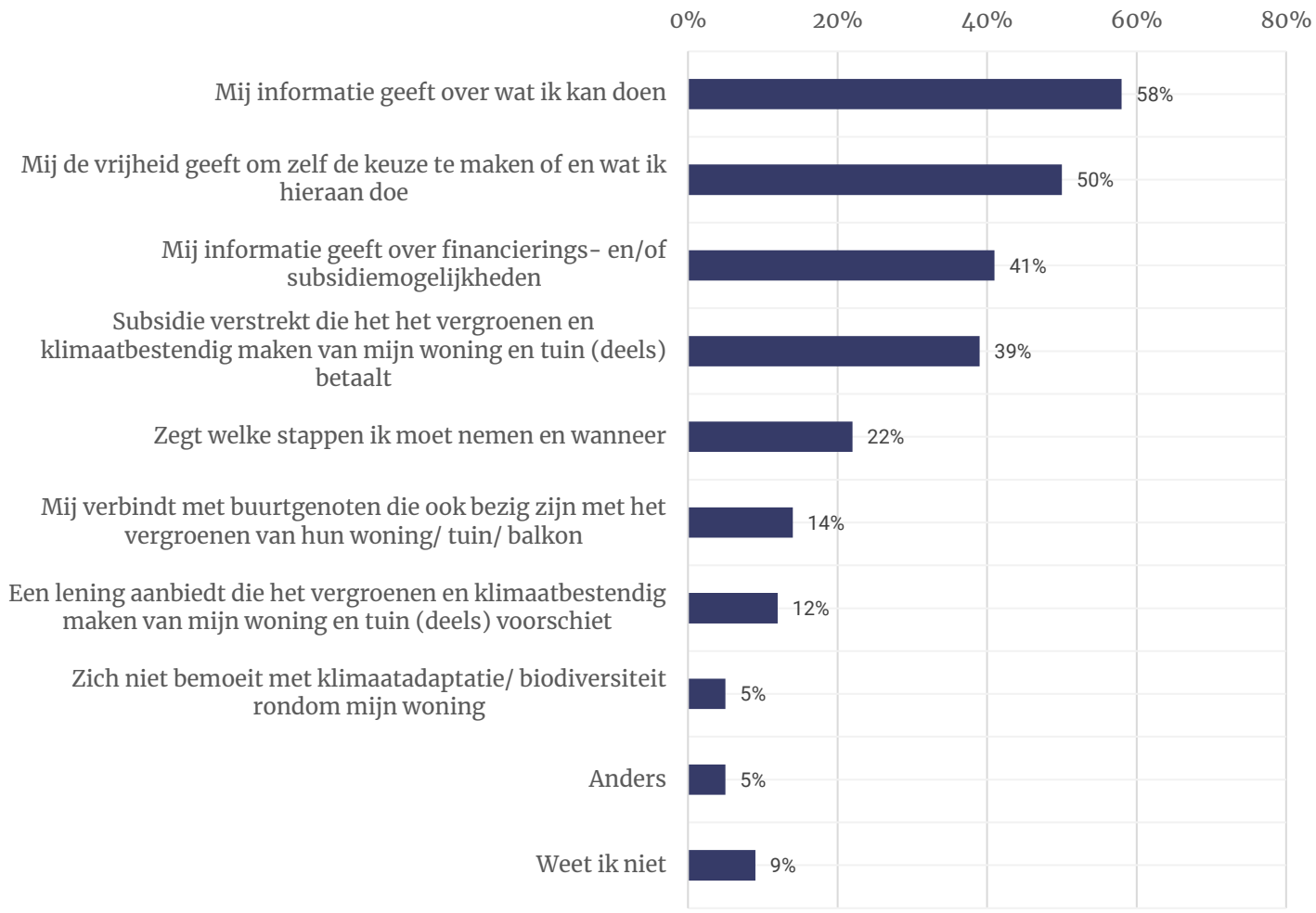
Figuur 26. Wat moet er volgens u gebeuren om Capelle bestand te maken tegen gevolgen van klimaatverandering en biodiversiteit?

Klimaatadaptatie en de gemeente

- Van de gemeente verwachten inwoners vooral dat zij inwoners informeert en verder hen de vrijheid geeft om met klimaatadaptatie en biodiversiteit om te gaan.
- Vier op de tien hebben interesse in (informatie over) financiering voor het vergroenen van de eigen woning en tuin.

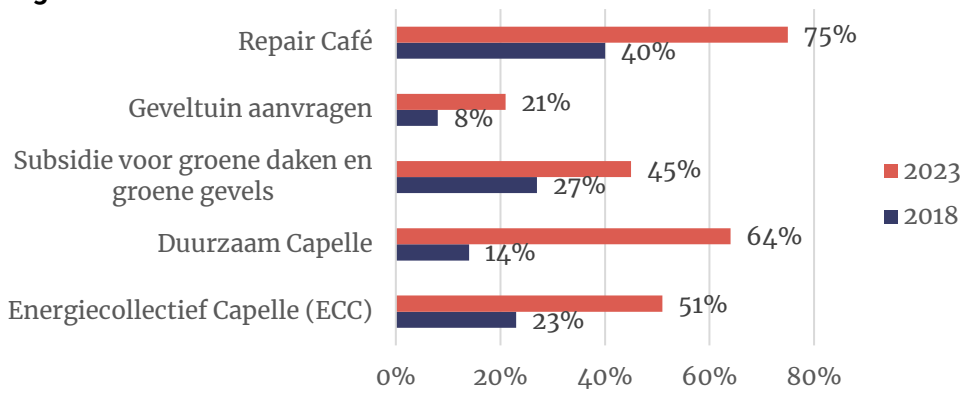
Figuur 27. Als het gaat om klimaatadaptatie en biodiversiteit, verwacht ik dat de gemeente:

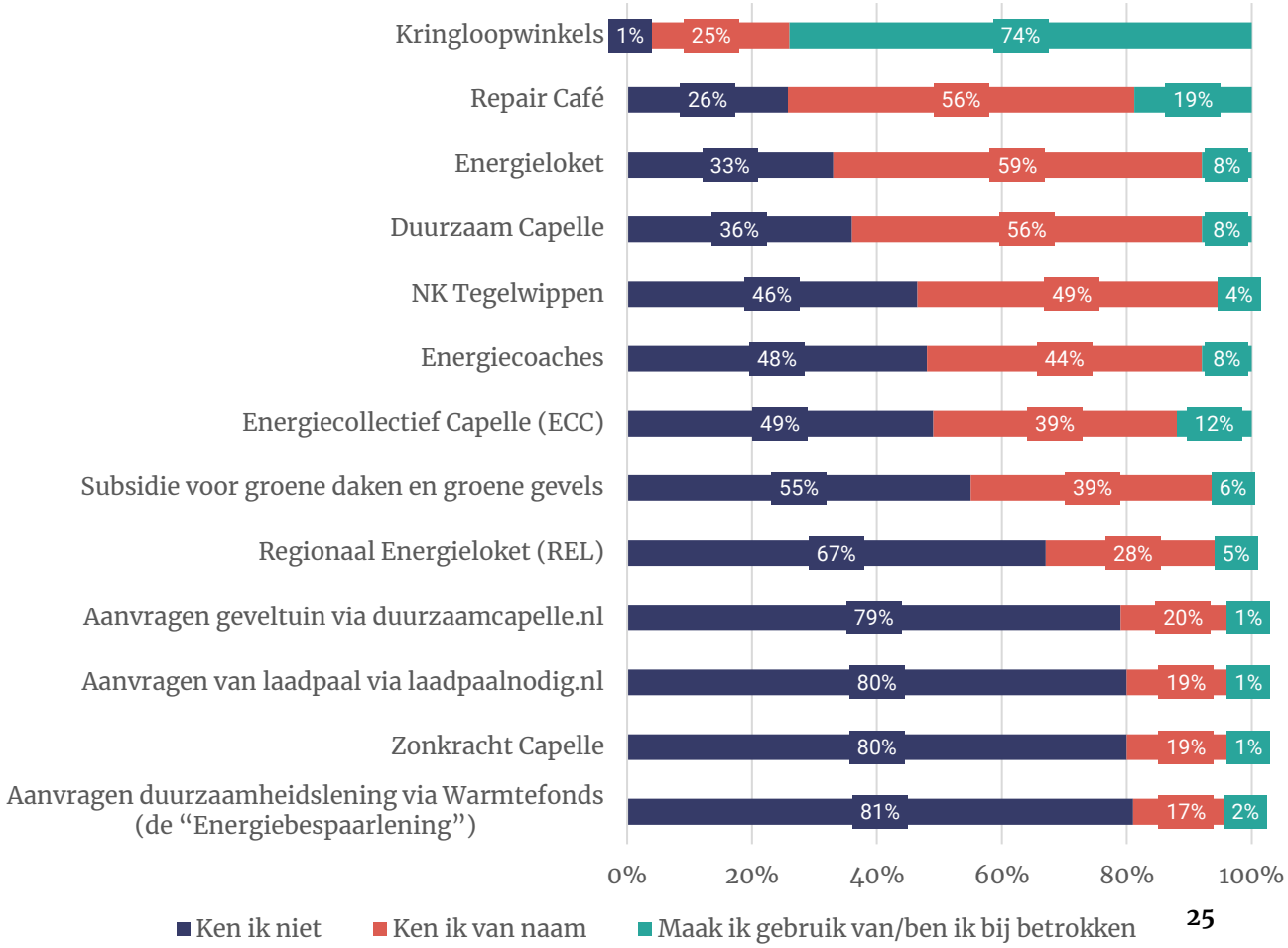
Initiatieven in Capelle

- Door de gemeente worden diverse initiatieven en mogelijkheden om te verduurzamen gestimuleerd. Een aantal hiervan zijn bij een groot deel van de inwoners bekend:
  - Vrijwel alle inwoners kennen de kringloopwinkels en een groot deel maakt hier ook gebruik van.
  - Een ruime meerderheid kent het RepairCafé, evenals het Energieloket en Duurzaam Capelle.
- Een aantal regelingen, die betrekking hebben op het aanvragen van een lening, laadpaal of geveltuin, zijn relatief onbekend. Een vijfde van de inwoners zegt deze te kennen.
- Vergeleken met 2018 hebben een aantal initiatieven en mogelijkheden aan bekendheid gewonnen. Met name Duurzaam Capelle en het ECC zijn bekender geworden.

Figuur 29. Bekend met…

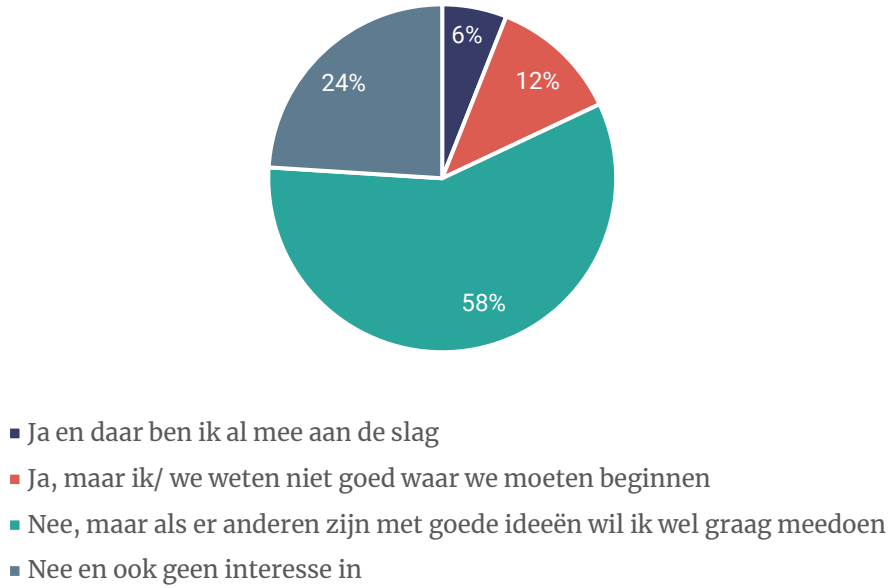
Figuur 28. Kent u….

Ideeën om te verduurzamen

- Driekwart van de inwoners staat open voor het verduurzamen van hun straat of buurt. Zes procent is daar zelfs al mee bezig.

Figuur 30. Heeft u een idee om uw straat, buurt of wijk te verduurzamen?

Tot slot

We vroegen inwoners ten slotte of zij initiatieven of voorzieningen op het gebied van duurzaamheid missen. Hieronder een greep uit de antwoorden.

Vergroenen in Capelle

- *Biodiversiteit; vogelnestkastjes of andere voorzieningen bij/op openbare gebouwen voor het laten broeden van vogels. toezicht en onderhoud door vrijwilligers*
- *Bijvriendelijk maaibeleid, nergens meer klepelen. Stoppen met gratis parkeren, bredere fietspaden, meer fietsnietjes, trolleybussen.*
- *Gemeente zou zelf meer groen moeten planten en bij ophogen van wijken, niet alle bomen moeten weghalen. Capelle is in sommige wijken erg grijs.*
- *Stimuleren van groen in tuin zou ook goed zijn.*

Opslaan van duurzame energie

- *Per wijk bekijken of opslag energie zonnepanelen in grote accu mogelijk is*
- *Warmte opslag en koelen in combinatie met verwarmen. Uitleg over hittestress*
- *Een buurtbatterij of warmteopslag om overtollige stroom/warmte op te slaan wat op donkere/koude dagen weer gebruikt kan worden.*

Een gemeente die informeert

- *Communicatie, informatie en motivatie. Geen boekformaat adviezen (waar Capelle in uitblinkt) of glimmende reclamepraat: we zijn point of no return al voorbij, we moeten wat maar we kunnen ook veel.*
- *Informatie over andere manieren van energieopwekking dan zonnepanelen. Bijvoorbeeld de mogelijkheid van een klein windmolentje op het platte dak.*
- *Meer bekendheid geven aan alle initiatieven die net zijn genoemd. Ook bij mensen die een ja/nee sticker op de brievenbus hebben (dit is immers geen reclame maar voorlichting)*

Peiling – Duurzaamheid in Capelle aan den IJssel

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl

gemeente Capelle aan den IJssel

Bijlage 5

Overzicht acties Programma Duurzaamheid 2023-2026

Bijlage 5

gemeente Capelle aan den IJssel

Overzicht acties Programma Duurzaamheid 2023-2026

Overkoepelende acties

Nr.	Actie	Planning				Veranderprincipe				Nieuwe actie?
		2023	2024	2025	2026	Samen	Eerlijk	Voorbeeldrol	Transitie	
1	Netwerk Duurzaam Capelle oprichten		●			●				Nieuw
2	Bewonersinitiatieven ondersteunen en stimuleren	●	●	●	●	●	●			
3	Duurzaamheidsleidraad voor nieuwbouw, grote renovaties en transformaties opstellen	●				●		●		
4	Een duurzame gemeentelijke organisatie ontwikkelen		●	●	●			●		Nieuw
5	Vervangende locatie Capels Energieloket (demonstratiepunt) openen	●	●			●				
6	Met het Energieloket on tour de wijken in gaan		●			●	●			
7	Verduurzamen bedrijfsleven ondersteunen	●	●	●	●	●				

Acties Energietransitie

Nr.	Actie	Planning				Veranderprincipe				Nieuwe actie?
		2023	2024	2025	2026	Samen	Eerlijk	Voorbeeldrol	Transitie	
1	Capelle isoleert	●	●	●	●	●				
2	Actieplan Energiearmoede uitvoeren	●	●	●	●		●			
3	Capels Isolatieplan (CIP) starten en uitvoeren	●	●	●	●	●	●			Nieuw
4	Afspraken verduurzamen woningcorporaties vastleggen	●		●		●	●			
5	Particuliere verhuurders aansporen	●	●	●	●	●	●			Nieuw
6	Verduurzamen VvE's ondersteunen	●	●	●	●	●	●			
7	Verduurzamen oudere woningen verkennen			●		●	●			Nieuw
8	Vraagbaak duurzame toekomst monumenten oprichten		●				●			Nieuw
9	Regels waar nodig aanpassen		●	●			●	●	●	Nieuw
10	Verduurzamen vastgoed sociale organisaties ondersteunen	●	●	●	●	●	●			Nieuw
11	Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed opstellen	●						●		
12	Met het ECC blijven samenwerken	●	●	●	●	●				
13	Met energiecoaches blijven werken	●	●	●	●		●			
14	Een Capelse Duurzaamheidslening mogelijk maken		●							Nieuw
15	Het gebruik van duurzame isolatiematerialen stimuleren		●	●	●			●		Nieuw
16	Publiekscampagne aardgasvrij starten	●				●	●			Nieuw
17	De verkenningen aardgasvrij uitvoeren	●	●	●	●	●				
18	Nieuwe gebiedsaanpakken aardgasvrij overwegen	●	●	●	●	●				
19	Pilot inductiekoken Florabuurt afronden	●	●			●			●	
20	Hybride warmtepompen plaatsen stimuleren			●	●	●				Nieuw
21	Voortgang label C plicht kantoren monitoren	●						●		
22	Pilot energiehandelsplatform bedrijventerrein Capelle West en CapelleXL steunen		●			●				Nieuw
23	Energiescans aan bedrijven beschikbaar stellen		●	●	●	●				Nieuw
24	Capelle doet het licht uit		●			●		●		Nieuw
25	Verduurzamen winkeliers en horeca ondersteunen		●	●	●	●	●			Nieuw

gemeente Capelle aan den IJssel

26	Het laadpalenbeleid updaten		●		●				●		
27	Voldoende laadpalen plaatsen	●	●	●	●				●		
28	Duurzame toekomst tankstations onderzoeken								●		Nieuw
29	Ondernemers op de Zero Emissie Zones Rotterdam en Gouda voorbereiden		●	●		●			●		Nieuw
30	Logistiek laden op bedrijventerreinen faciliteren		●						●		Nieuw
31	Eigenaren over de verplichting laadpunten bij utiliteit informeren			●	●				●		Nieuw
32	CO_2 vermindering werkgebonden personenmobiliteit realiseren		●	●	●			●	●		Nieuw
33	Schoon wagenpark realiseren	●	●	●	●	●		●			
34	Meer zonnepanelen op de daken krijgen	●	●	●	●	●		●	●		
35	ZonKracht Capelle ondersteunen	●	●	●	●	●	●				
36	Overkappen van grote parkeerplaatsen met zonnepanelen onderzoeken	●	●						●		
37	De projecten zon langs de snelweg starten		●	●		●					
38	Strategie lokaal energiesysteem opstellen			●		●			●		Nieuw
39	Knelpunten stroomnet proberen te voorkomen	●	●	●	●	●					
40	Capelse Transitievisie Warmte 2.0 opstellen				●	●			●		Nieuw

Acties Klimaatadaptatie & Biodiversiteit

Nr.	*Actie*	*Planning*				*Veranderprincipe*				*Nieuwe actie?*
		2023	**2024**	**2025**	**2026**	**Samen**	**Eerlijk**	**Voorbeeldrol**	**Transitie**	
1	Weerkrachtig Capelle uitvoeren	●	●	●	●	●		●		
2	Hoeveelheid groen in kaart brengen en monitoren	●	●	●	●			●		
3	Opstellen soortenmanagementplan voorbereiden	●						●		Nieuw
4	Subsidieregeling Water en Groen promoten, evalueren en actualiseren		●	●	●	●				
5	Aan het NK Tegelwippen deelnemen	●	●	●	●	●		●		
6	Groenblauwe klimaatadaptieve schoolpleinen de norm maken		●	●	●	●				Nieuw
7	Aan de landelijke compostdag deelnemen	●	●	●	●	●				
8	Vergroenen makkelijker maken	●	●	●	●	●				
9	Capelse tuinen vergroenen	●	●	●	●	●	●			
10	Groenste straat van Capelle kiezen			●	●	●				Nieuw
11	Bomenadoptieplan starten			●	●	●				Nieuw
12	Actieplan Biodiversiteit opstellen			●		●				Nieuw
13	Publiekscampagne " Wat kun jij doen voor een groen Capelle" opstarten		●			●				Nieuw
14	Publiekscampagne " Verwildering" opstarten			●		●				Nieuw

Acties Circulaire Economie

Nr.	*Actie*	*Planning*				*Veranderprincipe*				*Nieuwe actie?*
		2023	**2024**	**2025**	**2026**	**Samen**	**Eerlijk**	**Voorbeeldrol**	**Transitie**	
1	Actieplan Circulaire Economie uitvoeren	●	●	●	●	●		●	●	Nieuw